

Jaarverslag 2013

Oranjewoud N.V.

Inhoud

Blz.

Bestuursverslag

Voorwoord	3
Ondernemingsprofiel	4
Kerncijfers, Personalia Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen	5
Verslag van de Raad van Commissarissen.....	7
Verslag van de Raad van Bestuur	10

Jaarrekening 2013.....30

Geconsolideerde balans	31
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening.....	32
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.....	33
Geconsolideerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen.....	34
Geconsolideerd kasstroomoverzicht.....	35
Waarderingsgrondslagen	36
Toelichting op de geconsolideerde balans	54
Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening.....	92
Vennootschappelijke balans.....	90
Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening	100
Toelichting op de vennootschappelijke balans	101
Toelichting op de vennootschappelijke winst-en-verliesrekening.....	105
Overige gegevens	106
Controleverklaring.....	107

Aandeelhoudersinformatie.....109

Biilage 1: Geconsolideerde belangen en deelnemingen.....111

VOORWOORD

Wij presenteren in dit jaarverslag over 2013 onze cijfers en informeren u over de ontwikkeling van de voornaamste werkmaatschappijen binnen Oranjewoud N.V.

Oranjewoud N.V., topholding van Strukton Groep en Antea Group, is een beursgenoteerde onderneming waarin nationaal en internationaal opererende bedrijven zijn ondergebracht. De tot Oranjewoud N.V. behorende ondernemingen verrichten activiteiten op het gebied van civiele infrastructuur, railsystemen, techniek en gebouwen, milieu, ruimtelijke ontwikkeling, water en recreatie. Hierbij wordt het gehele traject van studie, advies, ontwerp, planvoorbereiding en directievoering tot realisatie, beheer en exploitatie verzorgd.

Oranjewoud N.V. is op 18 oktober 2001 ontstaan en is genoteerd aan de officiële Markt van Euronext N.V. te Amsterdam. Oranjewoud N.V. is voor 95,56% in handen van Sanderink Investments B.V. (voorheen Centric B.V.). Oranjewoud N.V. telt ruim 10.500 medewerkers met een omzet van bijna € 2,0 miljard in 2013.

Sinds 2005 is Oranjewoud N.V. voortdurend blijven groeien middels het overnemen van entiteiten. Zo ook in het jaar 2013. Op 7 januari 2013 vond de overname plaats van Rasenberg Holding B.V. (Nederland, segment Civiele infrastructuur). Op 8 januari 2013 is Unihorn India Pvt. Ltd. (India, segment Advies- en ingenieursdiensten) overgenomen, gevolgd door op 30 januari 2013 Géo-Hyd SARL (Frankrijk, segment Advies- en ingenieursdiensten) en op 11 februari 2013 SPC Internationale School Eindhoven B.V. (Nederland, segment Techniek en gebouwen). Op 9 april 2013 is het belang in CLF S.p.A. (Italië, segment Railsystemen) vergroot van 40% naar 60%. Door het verkrijgen van een controlerend belang wordt vanaf genoemde datum CLF volledig geconsolideerd in de cijfers van de Groep. Tot die datum zijn de resultaten verwerkt als deelnemingsresultaat. Voorts werd in december 2013 overeenstemming bereikt over de overname van de railactiviteiten van Balfour Beatty Scandinavia (Zweden en Denemarken, segment Railsystemen). De financial closing van deze laatste acquisitie heeft op 8 januari 2014 plaatsgevonden.

Het geconsolideerde netto resultaat is in 2013 ten opzichte van 2012 zeer sterk gedaald. In 2013 is het netto resultaat uitgekomen op € 13,3 miljoen negatief (2012: € 23,6 miljoen positief). Het betreft het resultaat dat is toe te rekenen aan de aandeelhouders van moedermaatschappij Oranjewoud N.V. Het negatieve resultaat is met name veroorzaakt door reorganisatiekosten (€ 15 miljoen, met name in het segment Techniek en gebouwen), projectvoorzieningen voor enkele projecten voor totaal € 40 miljoen, waaronder € 35 miljoen voor het project Maasvlakte Vaanplein-A15 in het segment Civiele infrastructuur en een afboeking van € 5,8 miljoen als gevolg van een recent verloren arbitrage (segment Techniek en gebouwen). In het segment Advies- en ingenieursdiensten zijn de operationele resultaten bevredigend met € 24,8 miljoen en in 2013 liet het segment Railsystemen een sterk operationeel resultaat zien van € 55,8 miljoen. In dit resultaat zijn twee eenmalige posten begrepen; de afwikkeling van een meerwerkclaim in Zweden voor een bedrag van € 13 miljoen (resultaatseffect 2013 € 7,2 miljoen) en de afwikkeling van het faillissement van de railactiviteiten in Noorwegen die tot een eenmalige bate van € 1,4 miljoen leidde. De positieve resultaten in genoemde segmenten waren niet voldoende om per saldo de negatieve resultaten in de segmenten Civiele infrastructuur en Techniek en gebouwen te compenseren.

De omzet steeg met 14% tot € 1.970 miljoen (2012: € 1.731 miljoen). De omzetstijging werd met name gedreven door de overnames van Rasenberg en CLF. Het omzet- en resultaatseffect van het metroproject (totale contractomvang US dollar 8 miljard (ruim € 6 miljard), waarvan ca. € 1 miljard voor Strukton, verkregen medio 2013) in Riyad, Saoedi-Arabië was in 2013 nog beperkt.

Al met al was 2013 een financieel teleurstellend jaar. In Nederland is de omvang van de capaciteit in de segmenten Railsystemen en Techniek en gebouwen aangepast aan de marktomstandigheden. Dit moet haar vruchten kunnen afwerpen in de nabije toekomst. Verder is een omzetverschuiving gaande. Het percentage van de omzet dat in Nederland wordt gerealiseerd is nog steeds aanzienlijk (75%), maar daalt gestaag. De buitenlandse activiteiten (landenorganisaties en projecten) nemen toe. Deze ontwikkeling vraagt om extra aandacht voor risicomanagement, governance, compliance en juridische kennis gerelateerd aan het zaken doen in het buitenland.

Oranjewoud N.V. is per ultimo 2013 compliant ten aanzien van haar bankconvenanten.

Het voorstel van de Raad van Bestuur, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, is om over het boekjaar 2013 geen dividend uit te keren.

De Raad van Bestuur

ONDERNEMINGSPROFIEL

Oranjewoud N.V., topholding van Strukton Groep en Antea Group, is een beursgenoteerde onderneming, waarin nationaal en internationaal opererende bedrijven zijn ondergebracht. De tot Oranjewoud N.V. behorende onderneming- en verrichten activiteiten op het gebied van civiele infrastructuur, railsystemen, Techniek en gebouwen, milieu, ruimtelijke ontwikkeling, water en recreatie. Hierbij wordt het gehele traject van studie, advies, ontwerp, planvoorbereiding en directievoering tot realisatie, beheer en exploitatie verzorgd.

Strukton biedt opdrachtgevers integrale oplossingen, waarbij de inzet van technologische vernieuwingen en samenwerking met de klant het verschil maken. De kwaliteit van infrastructuur, treinsystemen en gebouwinstallaties staat daarbij voorop. Het doel is de eindgebruiker comfortabel en veilig te laten reizen en verblijven. Strukton is actief in drie markten:

- Railsystemen: railinfrastructuur, treinsystemen en energiesystemen (Strukton Rail)
- Civiele infrastructuur: civiele infra, met name daar waar kunstwerken of bijzondere omstandigheden specialistische kennis vereisen (Strukton Civiel)
- Techniek en gebouwen: omgevingen en gebouwen waar techniek en bouw een cruciale rol spelen voor de continuïteit. Van ontwerp tot en met onderhoud en beheer (Strukton Worksphere)

Binnen elk van deze markten als ook marktoverstijgend werkt Strukton Integrale Projecten aan PPS-concessieprojecten, nieuwe concepten, eigen initiatieven, financieringsoplossingen, contractvorming en management van tenderprocessen.

Antea Group biedt advies- en ingenieursdiensten op het gebied van infrastructuur, ruimte, beheer en data, milieu, veiligheid en realisatie. Door een combinatie van strategisch denken en technische expertise en een pragmatische aanpak worden effectieve oplossingen aan de opdrachtgevers geboden.

Op het gebied van sport- en vrijetijdsvoorzieningen verzorgt Antea Group desgewenst het gehele traject van studie, advies, ontwerp, planvoorbereiding en directievoering tot realisatie, beheer en exploitatie.

De detacheringstak van Oranjewoud richt zich op het detacheren van technisch personeel in de brede range van bouwkunde, civiele techniek, industriële automatisering, werktuigbouwkunde, elektrotechniek en technische bedrijfskunde.

Oranjewoud N.V. werkt zowel in opdracht van centrale en lokale overheden als van het bedrijfsleven.

KERNCIJFERS

	2013	2012 (herzien) *	2011	2010 **	2009
Resultaat (bedragen x € 1 mln.)					
Netto-omzet	1.962,1	1.719,8	1.743,4	694,9	412,0
Ebitda	44,6	69,3	84,3	43,7	28,8
Nettoresultaat (na belasting)	(12,6)	23,5	17,9	14,2	13,0
Totaalresultaat na belastingen	(11,6)	19,4	15,0	16,3	12,6
Totale netto kasstroom	17,1	(64,6)	(22,8)	112,6	13,7
Totale operationele kasstroom	49,4	17,6	2,0	92,4	34,3
Vermogen (bedragen x € 1 mln.)					
Eigen vermogen (EV)	246,8	259,2	240,6	171,2	121,4
Totaal vermogen (TV)	1.317,9	1.037,8	1.085,4	1.281,0	265,9
EV/TV	18,7%	25,0%	22,2%	13,4%	45,7%
Medewerkers (headcount)					
Aantal ultimo boekjaar	10587	9646	9369	9171	3271
Orderportefeuille (bedragen x € 1 mln.)					
Advies- en ingenieursdiensten	246,6	252,6	246,0	271,4	266,3
Rail	1.043,2	719,2	757,5	726,3	-
Civil	1.462,1	643,2	639,6	726,1	-
Techniek en gebouwen	507,6	583,6	587,7	612,6	-
Overig	<u>11,6</u>	<u>12,8</u>	<u>16,1</u>	<u>22,2</u>	<u>20,3</u>
Totaal	3.271,1	2.211,4	2.247,0	2.358,6	286,7

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijzigingen in grondslagen voor pensioenvoorzieningen (IAS 19) en joint arrangements (IFRS 11). De cijfers voor de jaren 2009, 2010 en 2011 zijn niet herzien.

** Inclusief Strukton Groep N.V. vanaf de datum waarop 'control' is verkregen, 29 oktober 2010.

PERSONALIA RAAD VAN BESTUUR

G.P. Sanderink (1948, Nederlandse nationaliteit)

Gerard Sanderink is een groot gedeelte van zijn loopbaan werkzaam geweest in de IT software. In 1978 was hij medeoprichter en directeur van het bedrijf ICT Automatisering. Na de verkoop van zijn belang startte Gerard Sanderink het bedrijf Centric. Dit bedrijf is uitgegroeid tot een vooraanstaande aanbieder van informatietechnologie in Nederland. Centric is eveneens actief in België, Duitsland, Noorwegen, Roemenië, Zwitserland en Zweden. Eind 2005 heeft Gerard Sanderink Advies- en ingenieursbureau Oranjewoud verworven. Het bedrijf werd eind 2006 ondergebracht in het beursfonds Oranjewoud N.V. Gedreven door zijn belangstelling voor techniek, zijn ondernemersgeest en zijn wereldwijde blik, trok hij vervolgens ingenieursbureaus aan in de Verenigde Staten, Frankrijk, Colombia en India. Eind 2010 verwierf Oranjewoud N.V. Strukton Groep, waarvan Gerard Sanderink sindsdien directievoorzitter is.

P.G. Pijper (1966, Nederlandse nationaliteit)

Pieter Pijper is sinds 2000 werkzaam bij Oranjewoud en vervult sinds 2007 de functie van CFO van Oranjewoud N.V. Tevens is hij sinds 2008 de CFO van Antea USA, Inc. in de Verenigde Staten. Naast zijn werkzaamheden bij Oranjewoud N.V. en Antea USA, Inc. doceert Pieter Pijper op het gebied van risicomanagement en verricht hij een aantal bestuursfuncties. Sinds 2012 vervult Pieter Pijper de functie van financieel directeur bij Strukton Rail en is hij lid van de Raad van Commissarissen van Europool B.V. en plaatsvervangend lid van de Raad van Bestuur van Strukton Rail in Zweden.

PERSONALIA RAAD VAN COMMISSARISSEN

H.G.B. Spenkelink (1947, Nederlandse nationaliteit)

Herman Spenkelink is van 1983 tot en met 2008 lid van de Raad van Bestuur van Dura Vermeer Groep N.V. geweest; vanaf 1974 was hij werkzaam in verschillende functies binnen de Dura Vermeer Groep en na zijn aftreden als bestuurder in 2008 heeft hij bij de Dura Vermeer Groep nog diverse adviesfuncties vervuld. Herman Spenkelink heeft dan ook significante ervaring en deskundigheid binnen de marktsegmenten bouw en vastgoed. Tevens verricht Herman Spenkelink een aantal bestuursfuncties en neemt hij zitting in enkele commissariaten ("Aqua+" Beheer B.V. te Goor, AGAR Holding B.V. te Hengelo en Alewijnse Holding B.V. te Nijmegen).

J.P.F. van Zeeland (1946, Nederlandse nationaliteit)

Jan van Zeeland brengt een belangrijke financiële en corporate governance expertise en deskundigheid met zich mee. Jan van Zeeland is van 1964 tot en met 2004 werkzaam geweest in de accountancy; vanaf 1981 als partner bij de accountantskantoren Vis & Van Zeeland, Zeeland en Ernst & Young Accountants LLP. Van 2008 tot 2010 heeft hij tevens de functie van wethouder bij de gemeente Geldrop-Mierlo vervuld.

W.G.B. te Kamp (1945, Nederlandse nationaliteit)

Wim te Kamp heeft specifieke kennis en deskundigheid van de ingenieursbranche. Van 1967 tot en met 1983 was hij in diverse functies werkzaam bij Fugro B.V. en van 1983 tot en met 1998 vervulde hij de functie van algemeen directeur van Advies- en Ingenieursbureau Tauw B.V. Als directeur van Participatiemaatschappij Wadinko N.V. heeft Wim te Kamp tevens ervaring en deskundigheid opgedaan op het gebied van financieringen en investeringen. Sinds 2007 vervult hij diverse adviesfuncties en bestuursfuncties en neemt hij zitting in enkele commissariaten (Rudico Beheer B.V. te Eerbeek, IJsseltechnologie Groep B.V. te Zwolle, Leferink Office Works Holding B.V. te Haaksbergen, Calder Holding B.V. te Zwolle en Coöperatieve Rabobank Salland U.A. te Deventer).

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Algemeen

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is als volgt:

- De heer H.G.B. Spenkelink, voorzitter Raad van Commissarissen. Geboortjaar: 1947. Nederlandse nationaliteit. Belangrijkste eerdere functie: lid Raad van Bestuur van Dura Vermeer Groep N.V.
- De heer W.G.B. te Kamp. Geboortjaar: 1945. Nederlandse nationaliteit. Belangrijkste eerdere functie: algemeen directeur van Advies- en Ingenieursbureau Tauw B.V.
- De heer J.P.F. van Zeeland. Geboortjaar: 1946. Nederlandse nationaliteit. Belangrijkste eerdere functie: partner bij Ernst & Young Accountants LLP.

De leden van de Raad van Commissarissen zijn voor de eerste keer benoemd in de buitengewone algemene vergadering van 29 oktober 2010 voor een periode van 3 jaar. De heren Spenkelink en Te Kamp zijn in 2012 herbenoemd voor een periode van 4 jaar, tot 2016. In 2013 is de heer Van Zeeland herbenoemd voor een periode van 4 jaar, tot 2017.

Alle leden van de Raad van Commissarissen zijn onafhankelijk, zoals vereist in de best practice bepaling III.2.3 van de Nederlandse Corporate Governance Code. Er is geen sprake van conflicterende belangen, waarmee is voldaan aan best practice bepalingen III.6.1 en III.6.3.

De Raad van Commissarissen heeft in 2013 zes reguliere vergaderingen gehad met het Bestuur van Oranjewoud N.V. Daarnaast hebben de leden van de Raad van Commissarissen diverse contactmomenten gehad met de organisatie: diverse overleggen met directies van de werkmaatschappijen, projectbezoeken en overleg met personeelsvertegenwoordigers. Tevens heeft de groepsaccountant Ernst & Young Accountants LLP twee vergaderingen bijgewoond: éénmaal om het concept accountantsverslag inzake de jaarrekening 2012 te bespreken en éénmaal om de managementletter 2013 toe te lichten. Bij de reguliere vergaderingen zijn alle leden van de Raad van Commissarissen aanwezig geweest. De vergaderingen hadden tot doel om te komen tot een effectieve en efficiënte werkwijze tussen de Raad van Commissarissen en Bestuur en bespreking van de strategie. Voorts is het overleg gebruikt om inzicht te verschaffen in de strategische, operationele en financiële doelstellingen van de onderneming. In de vergaderingen zijn o.m. de tussentijdse financiële rapportages en de halfjaarcijfers 2013 besproken. Van alle vergaderingen zijn verslagen gemaakt. Onderwerpen - niet uitputtend - die in dit overleg aan de orde zijn geweest zijn:

Risicobeheer

- Door de toename van de internationale activiteiten van de Groep is er grotere behoefte aan een transparante afweging van de risico's die internationaal zakendoen met zich meebrengen. Voor deze toetsing is, naast de reeds bestaande tenderprocedures, het Decision Making Framework geïntroduceerd in de relevante groepsentiteiten die internationaal activiteiten ontplooiën. Het Decision Making Framework creëert een afwegingskader waarbinnen de relevante trade-off's tussen risk en reward kunnen worden gewaardeerd.
- Tevens is de voortgang besproken van de internal audit functie binnen de Groep. De Raad van Bestuur heeft aangegeven dat zij geen voorstander is van een geformaliseerde internal audit functie op het niveau van Oranjewoud N.V. Wel dient volgens de Raad van Bestuur de internal audit functie c.q. business controlling functie te worden versterkt in de operating entities - dichtbij het primaire proces -, gezien de onder het eerste bullet genoemde marktontwikkelingen. Stappen zijn daartoe gezet in 2013. Bijzondere aandacht vraagt de Raad van Commissarissen voor het project genoemd onder het vierde bullet.
- Ook in 2013 is regelmatig gesproken over de ontwikkeling van de grote infrastructurele projecten die worden uitgevoerd door Strukton Civiel. Dit betreft met name de projecten Maasvlakte Vaanplein-A15 en Totaalplan voor stad en snelweg bij A2 Maastricht.
- Ook het in het 2013 verworven metroproject in Riyad, Saoedi-Arabië, vraagt de nodige aandacht van de Raad van Bestuur. Dit laatste project heeft een omvang van ca. 8 miljard US dollar (ruim € 6 miljard), waarvan ca. € 1 miljard voor Strukton, en is daarmee het grootste project, in een complexe omgeving, dat ooit door Strukton is verworven. Strukton participeert voor 14% in het FAST Consortium, dat deze enorme opdracht uitvoert voor de Saoedische centrale overheid. De Raad van Commissarissen benadrukt de noodzaak dat projecten van deze omvang en complexiteit een zeer strakke aanpak nodig hebben om de risico's gedurende het volledige traject te beheersen.
- Het proces van de totstandkoming alsmede de controle van de (geconsolideerde en vennootschappelijke) jaarrekening 2013. In dit kader zijn tevens het auditplan en de managementletter voor Oranjewoud N.V. met de groepsaccountant Ernst & Young Accountants LLP besproken.

Financiering

Voor de overname van Strukton Groep N.V. is in 2010 financiering aangetrokken door Oranjewoud N.V. en zijn tevens de toen bij Strukton aanwezige kredietfaciliteiten geherfinancierd. De looptijd van deze financieringen bedroeg drie jaar en eindigde op 29 oktober 2013. Per 1 augustus 2013 zijn zowel voor Oranjewoud N.V. als voor Strukton Groep N.V. nieuwe

financieringsovereenkomsten gesloten met de banken Rabobank, ABN-Amro en NIBC. De financieringsarrangementen hebben een looptijd van vier jaar en eindigen op 31 juli 2017 en zijn afgesloten tegen marktconforme voorwaarden.

Overnames

In 2013 zijn diverse voorstellen van de Raad van Bestuur inzake acquisities besproken. De acquisities die zijn geëffectueerd, zijn in overeenstemming met de strategische lijn van de groep. In het verslag van de Raad van Bestuur wordt nader ingegaan op deze acquisities.

Functioneren Raad van Commissarissen

In een afzonderlijk overleg is het functioneren van de Raad van Bestuur en de individuele leden van de Raad alsmede het functioneren van de Raad van Commissarissen besproken. Hierbij is geconcludeerd dat de voor de onderneming specifieke kennis- en ervaringsgebieden in de huidige Raad adequaat zijn vertegenwoordigd.

Profielschets Raad van Commissarissen Oranjewoud N.V.

De Raad van Commissarissen van Oranjewoud N.V. heeft - na overleg met de Raad van Bestuur en ondernemingsraad - een profielschets Raad van Commissarissen vastgesteld. Daarbij is overeengekomen dat deze profielschets periodiek zal worden getoetst aan maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. corporate governance) en het beleid van Oranjewoud N.V. en zo nodig, na overleg met de Raad van Bestuur en ondernemingsraad, zal worden aangepast. De corporate governance code bevat zowel principes als best practice bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. Deze profielschets is op 6 juli 2011 vastgesteld op grond van het Reglement Raad van Commissarissen Oranjewoud N.V., art. 2.2 (c). De profielschets is in 2013 niet aangepast ten opzichte van 2011. De volledige tekst van de Profielschets is terug te vinden op de website van Oranjewoud N.V.: www.oranjewoudnv.nl.

Diversiteit

In de Wet Bestuur en Toezicht, die op 1 januari 2013 in werking is getreden, is de inspanningsverplichting opgenomen die aan grote vennootschappen oplegt dat de zetels van zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Commissarissen voor ten minste 30% bezet worden door vrouwen en ten minste voor 30% door mannen, voor zover deze zetels worden verdeeld over natuurlijke personen. Zowel de leden van de Raad van Bestuur als de leden van de Raad van Commissarissen zijn voor langere tijd benoemd. Op het moment dat nieuwe benoemingen aan de orde zijn, zal de Raad van Commissarissen bij het opstellen van de profielschets rekening houden met deze inspanningsverplichting.

Commissies

De Raad van Commissarissen bestond in 2013 uit drie leden. De Raad van Commissarissen kent twee commissies. De Raad van Commissarissen vervult collectief de rol van auditcommissie en benoemings- en remuneratiecommissie. Specifieke punten voor de auditcommissie en/of remuneratiecommissie zijn besproken tijdens de reguliere Raad van Commissarissen vergaderingen.

Remuneratie Bestuursleden

Er zijn in 2013 geen wijzigingen opgetreden in het systeem van beloning van de leden van de Raad van Bestuur vergeleken met het verslagjaar 2012.

Beloning Raad van Bestuur

De leden van de Raad van Bestuur zijn de heren G.P. Sanderink en P.G. Pijper. De heer Sanderink is benoemd voor onbepaalde tijd. De heer Sanderink ontvangt geen beloning voor zijn werkzaamheden. De heer P.G. Pijper is op 29 oktober 2010 benoemd voor een periode van vier jaar. Voor de heer Pijper geldt een vergoeding van één jaarsalaris in het geval hij wordt gevraagd om af te treden. Dit is in lijn met de Nederlandse Corporate Governance Code. Er bestaan geen specifieke overeenkomsten tussen de leden van de Raad van Bestuur en Oranjewoud N.V. die voorzien in een uitkering bij beëindiging van het dienstverband of ontslag als lid van Raad van Bestuur na een openbaar overnamebod op de onderneming. Voor verdere details wordt verwezen naar noot 21 van de jaarrekening.

Beloning van de Raad van Commissarissen

De bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen wordt vastgesteld door de Algemene Vergadering en is voor het laatst vastgesteld op 29 oktober 2010. De leden van de Raad van Commissarissen ontvangen een vaste vergoeding die geen verband houdt met de resultaten van de Groep. De beloning van de Raad van Commissarissen geldt als een reële vergoeding voor de uit te voeren taken en verantwoordelijkheden voor een Raad van Commissarissen van een internationale, beursgenoteerde onderneming. De details van de beloning worden toegelicht onder noot 21 van de jaarrekening.

Jaarrekening

De jaarrekening over 2013 is opgesteld en ondertekend door de Raad van Bestuur ingevolge de wettelijke verplichting krachtens artikel 2:101 (2) van het Burgerlijk Wetboek. Het bestuursverslag en de jaarrekening zijn door de Raad van Commissarissen besproken in aanwezigheid van de externe accountant. Na beoordeling van de bevindingen van de externe accountant zoals samengevat in een verslag aan de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur en na kennisname van de goedkeurende controleverklaring van Ernst & Young Accountants LLP, is de jaarrekening door alle leden van de Raad van Commissarissen goedgekeurd en ondertekend ingevolge hun wettelijke verplichting krachtens artikel 2:101 (2) Burgerlijk Wetboek. De Raad van Commissarissen stelt de Aandeelhoudersvergadering voor de jaarrekening vast te stellen. Daarnaast wordt voorgesteld de Raad van Bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde beheer en de Raad van Commissarissen voor het toezicht.

Dividend

Oranjewoud N.V. heeft een doelstelling om 30% van de nettowinst vermeerderd met de amortisatie (na belastingen) die voortvloeit uit de overname van Strukton Groep N.V. beschikbaar te stellen voor dividend. Het uitkeren van dividend is afhankelijk van toekomstige resultaatontwikkelingen, marktontwikkelingen, gewenste solvabiliteit en de ruimte onder bestaande en toekomstige bank convenanten. Het dividend zal beschikbaar worden gesteld als keuzedividend (cash en/of aandelen).

Het netto resultaat, toe te rekenen aan de aandeelhouders van Oranjewoud N.V., is in 2013 € 13,3 miljoen negatief. Dit negatieve resultaat heeft tot gevolg dat de solvabiliteit verslechtert en dit verlies dient in de nabije toekomst ook gefinancierd te worden. Tevens dient rekening te worden gehouden met vigerende bankconvenanten. De combinatie van bovenstaande feiten leidt tot het voorstel van de Raad van Bestuur om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, over het boekjaar 2013 geen dividend uit te keren.

De Raad van Commissarissen van Oranjewoud N.V. dankt het management en de medewerkers voor hun inspanningen in een op meerdere fronten bewogen jaar 2013.

De Raad van Commissarissen

H.G.B. Spenkelink
W.G.B. te Kamp
J.P.F. van Zeeland

30 april 2014

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Inleiding

Oranjewoud N.V. (Oranjewoud) is een toonaangevend partner bij het ontwikkelen en toepassen van duurzame en integrale oplossingen voor alle facetten van onze leefomgeving, waarin we wonen, werken, recreëren en reizen.

Oranjewoud N.V. heeft voor de middellange termijn vier strategische groeisectoren gedefinieerd. Dit zijn Infrastructuur, Milieu, Ruimtelijke Ontwikkeling en Water.

2013 kan worden aangemerkt als een jaar van transitie. De segmenten Civiele infrastructuur, Railsystemen en Techniek en gebouwen (samen Strukton Groep) van Oranjewoud N.V. worden in de markt qua naamgeving traditioneel samengevat als "bouw". In 2013 is begonnen om Strukton om te vormen tot een bedrijf dat zich toelegt op infrastructuur in combinatie met technologie. Dit betekent dat de focus op het traditionele bouwen (woningbouw - dit was al zeer beperkt -, kantoor- en utiliteitsbouw) sterk is verminderd. Deze activiteiten zullen nog worden uitgevoerd indien deze kunnen worden gecombineerd met een infrastructuur opgave. Een voorbeeld hiervan zijn spoorwegknooppunten, waar parallel naast een infrastructuuropgave mogelijk ook een vastgoedontwikkeling nodig is. Ten aanzien van technologie zijn de volgende onderwerpen geïdentificeerd: tunnels en tunneltechnische installaties, afzinktunnels, fundatie technologie, gemodificeerde bitumen, meet- en inspectietreinen (inclusief meetmethoden en gerelateerde software), spoor- en treingebonden elektronica (spoorbeveiliging (o.m. ERTMS), tractiesystemen, signalling), hoog vermogen elektrificatie, datacenters. De Raad van Bestuur is van mening dat de continuïteit is gebaat bij een sterke kennisbasis, omdat hiermee kan worden vermeden dat steeds in sterk competitieve markten (waar de prijs alles bepalend is voor gunning) moet worden getenderd.

In het segment Railsystemen waren de resultaten sterk. De operationele winst bedroeg € 55,8 (2012: € 25,9 miljoen). Begin april 2013 werd door Strukton Rail een meerderheidsbelang verworven in CLF. Strukton Rail vergrootte haar aandeel van 40% naar 60% en kwam daarmee in control van de onderneming. In 2013 heeft CLF wel bijgedragen aan de omzet, maar nog niet aan het netto resultaat. Het resultaat van het eerste kwartaal (deelnemingsresultaat) was negatief en daarnaast leidde de combinatie van fair value waardering van het 40% deel, de step-up naar 60% en de amortisaties nog niet tot een netto winst. In 2014 zullen deze voornoemde effecten zich niet meer voordoen, alleen de amortisatie van de nieuw geïdentificeerde activa zal effect hebben op het ebit- en netto resultaat. Voor verdere details wordt verwezen naar de toelichting op de balans, noot 1 - Immateriële vaste activa. De overige onderdelen van Strukton Rail en dan met name Nederland, Zweden en België presteerden sterk. In het resultaat van Zweden is een eenmalige bate verantwoord van € 7,2 miljoen uit hoofde van een overeenkomst inzake meerwerk over de periode 2009-2013 in het project Stambanan Zuid voor opdrachtgever Tavikverket, de railinfrastructuur manager van Zweden.

Voor het segment Civiele infrastructuur werd 2013 gekenmerkt door forse tegenvallers in enkele projecten. Er is een bedrag van € 40 miljoen voor projectvoorzieningen geboekt. Het meest opvallende project betreft Maasvlakte Vaanplein-A15. Dit project wordt in samenwerking met Ballast Nedam en het Oostenrijkse Strabag uitgevoerd. De opdrachtgever is Rijkswaterstaat (RWS). Door een zeer ingewikkelde stakeholders problematiek moet het consortium rekening houden met de wensen en eisen van diverse stakeholders die geen contractpartij zijn. In de praktijk leidt dit tot een langere doorlooptijd van het project (gebrek aan coördinatie ten aanzien van het beslissingstraject aan de zijde van de opdrachtgever) of stakeholders die tegenstrijdige eisen stellen aan ontwerp en uitvoering. Het consortium overlegt al enige tijd met RWS over deze problematiek. De uitkomst moet zijn dat "de vervuiler betaalt", dus de partij die kosten veroorzaakt moet deze dragen of vergoeden. Bij het opmaken van de jaarrekening 2013 is er nog onvoldoende zicht op afronding van deze discussie met RWS. Hoewel het consortium volledig in haar recht staat om kosten vergoed te krijgen voor wijzigingen opgedragen door RWS of andere stakeholders (en tevens de kosten van de daaruit voortvloeiende verlenging van de doorlooptijd van het project) heeft de Raad van Bestuur besloten om een prudente positie in te nemen ten aanzien van het resultaat van dit project ultimo 2013. Dit betekent dat er ten laste van het resultaat 2013 een voorziening is genomen van € 35 miljoen.

Strukton Worksphere is in 2013 vernieuwd en heeft de kennis van installatietechniek en bouw gebundeld in het segment Techniek en gebouwen. De resultaten van de bouwkundige projecten waren teleurstellend. De personele capaciteit is met 110 medewerkers/fte's afgenomen. Deze krimp was onvermijdelijk gezien de situatie in de relevante markten en hangt tevens samen met de strategische focus op infrastructuur en technologie. De combinatie van slechte projectresultaten, lager dan verwachte dekkingsresultaten en reorganisatiekosten heeft geleid tot een fors negatief operationeel resultaat van € 15,1 miljoen. Strukton Worksphere heeft voor het installatietechnisch werk een positief resultaat gerealiseerd.

In het segment Advies- en ingenieursdiensten (Antea Group bedrijven) waren de resultaten goed, waarbij de onderliggende resultaten van de landenorganisaties een wisselend beeld laten zien. De operationele winst kwam uit op € 24,8 miljoen (2012: € 26,9 miljoen). Colombia rapporteerde een licht hoger operationeel resultaat van € 2,6 miljoen (2012: € 2,5 miljoen) en de Verenigde Staten (VS) zag het operationele resultaat dalen van € 5,9 miljoen naar € 5,3 miljoen, met name als gevolg van slechte resultaten bij de consultancy activiteiten. In de VS werd het resultaat voor een groot deel gedreven door positieve ontwikkelingen in het environmental liability transfer project dat wordt uitgevoerd voor Conoco-Philips (CoP). In dit project wordt de bodem gesaneerd van 270 tankstations, die door CoP zijn verkocht en waarvan de milieu-aansprakelijkheid is achtergebleven bij CoP. De bijdrage van dit project aan de winst was ca. € 3,3 miljoen. In Colombia is de organisatie sterk gegroeid. Het aantal medewerkers steeg van 565 tot 808 per ultimo 2013 en de omzet nam daardoor toe met ca. € 10 miljoen naar € 36,1 miljoen. De sterke omzetgroei leidde tot een beperkt hogere operationele winst. De snelle groei van het aantal medewerkers heeft in 2013 veel gevraagd van het aanpassingsvermogen van de organisatie en had tevens een drukkend effect op de operationele winst. Nederland presteerde gegeven de lastige marktomstandigheden prima. De operationele winst over 2013 steeg licht en was € 12,9 miljoen (2012: € 12,6 miljoen). Helaas moest in Nederland het aantal medewerkers worden afgebouwd om daarmee de organisatie aan te passen aan de marktomstandigheden. Het aantal medewerkers daalde van 1517 naar 1422 ultimo 2013. Het stroomlijnen van de diverse landenorganisaties is overigens een continu proces. In Frankrijk liep het operationele resultaat terug van € 3,4 miljoen in 2012 naar € 2,7 miljoen in 2013. De marktomstandigheden in de thuismarkt waren lastig. Zowel de overheidsopdrachtgevers als de opdrachtgevers in de private sector waren minder bereid opdrachten te verstrekken. Dit als gevolg van het beperken van projectbudgetten. Daarnaast was er een negatieve bijdrage van € 0,4 miljoen als gevolg van de integratie van TSC (ruimtelijke ordening) dat via een activa-passiva deal uit een faillissement is gekocht. Het aantal medewerkers steeg door de overname van Géo-Hyd van 467 naar 518. In België viel het resultaat tegen. Het operationele resultaat kwam uit op € 1,2 miljoen negatief, terwijl er in 2012 nog een positieve operationele winst werd gerealiseerd van € 1,1 miljoen. Er waren diverse oorzaken die in negatieve zin hebben bijgedragen aan het resultaat. De belangrijkste zijn projectverliezen, afboeking op geactiveerde loonkostensubsidie en reorganisatiekosten.

Oranjewoud N.V. is - mede als gevolg van de forse aanvullende voorziening van € 35 miljoen voor Maasvlakte Vaanplein-A15 - als geheel in de rode cijfers gekomen. De slechte resultaten in de segmenten Civiele infrastructuur en Techniek en gebouwen konden deels worden opgevangen door de resultaten van de segmenten Advies- en ingenieursdiensten (Antea Group) en Railsystemen. Het operationeel resultaat is uitgekomen op € 44,6 miljoen (2012: € 69,3 miljoen) en het netto resultaat op € 12,6 miljoen negatief (2012: € 23,5 miljoen positief).

Acquisities

In 2013 is een aantal acquisities geëffectueerd, in lijn met de strategische doelstellingen die zijn geformuleerd voor de vier strategische groeisectoren. De belangrijkste worden hieronder toegelicht.

- Op 7 januari 2013 vond de overname plaats van de infra-activiteiten van Rasenberg Holding B.V. (Nederland, segment Civiele infrastructuur). De overgenomen activiteiten betreffen Rasenberg Wegenbouw B.V. (wegenbouw en asfaltproductie), Rasenberg Verkeer & Mobiliteit B.V. (dynamisch verkeersmanagement), Reanco B.V. (geluidswerende voorzieningen), R.O.B. B.V. (Recycling & Overslag Breda) en bijbehorende deelnemingen in Van Rens B.V. (verkeerstechniek), R.O.S. B.V. (Recycling Overslag Schiedam) en een deel van de milieuactiviteiten, gericht op de Nederlandse markt. De overname past binnen de strategische ontwikkelingen van Strukton Civiel naar een landelijke dekking van zijn wegenbouwactiviteiten.
- Op 8 januari 2013 is Unihorn India Pvt. Ltd. (India, segment Advies- en ingenieursdiensten) overgenomen. Unihorn India Pvt. Ltd. is dienstverlener op het gebied van infrastructuur voor snelwegen en vliegvelden. De transactie is een uitbreiding van de overname van Ooms Civiel B.V. die op 5 januari 2012 plaatsvond. De aansturing van en rapportage over Unihorn India vindt plaats binnen Antea Group (Nederland).
- Op 30 januari 2013 vond de overname plaats van Géo-Hyd SARL (Frankrijk, segment Advies- en ingenieursdiensten). Géo-Hyd is gespecialiseerd in watermanagement met de focus op de natuurlijke cyclus en kwaliteit van water. De acquisitie van Géo-Hyd past in de strategie van Antea Group Frankrijk om zijn expertise op het gebied van watermanagement verder te ontwikkelen.
- 11 februari 2013 is SPC Internationale School Eindhoven B.V. (Nederland, segment Techniek en gebouwen) overgenomen uit het faillissement van de oorspronkelijke oprichters van het consortium waar Strukton deel van uitmaakt. De SPC ISE B.V. heeft met de gemeente Eindhoven een DBFMO-overeenkomst voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het dertigjarig onderhoud en beheer van de huisvesting voor de Internationale School Eindhoven. De campus is in september 2013 in gebruik genomen, waarmee de dertigjarige exploitatiefase is gestart.
- Op 9 april 2013 is het belang in de Italiaanse spoorbouwer CLF SpA (Italië, segment Railsystemen) vergroot van 40% naar 60%. Strukton Rail is reeds sinds 1998 aandeelhouder. CLF-groep (Costruzioni Linee Ferroviarie) realiseert onderhoud, vernieuwing en nieuwbouw van spoorssystemen. Met zijn dochterbedrijven Sifel en Arfer levert CLF alle techniekvelden: spoorbouw, elektrificatie, signalisatie en telecommunicatie. Deze uitbreiding van

het belang past in het streven van Strukton Rail om zijn positie als full service provider van railsystemen in zes Europese landen te versterken en verder uit te breiden. Door het verkrijgen van een controlerend belang wordt vanaf genoemde datum CLF volledig geconsolideerd in de cijfers van groep. Tot die datum zijn de resultaten verwerkt als deelnemingsresultaat.

- Voorts werd in december 2013 overeenstemming bereikt over de overname van de railactiviteiten van Balfour Beatty Scandinavia (Zweden en Denemarken, segment Railsystemen). De financial closing van deze laatste acquisitie heeft op 8 januari 2014 plaatsgevonden.

De met de bovengenoemde overnames samenhangende verplichting terzake aankoop van aandelen bedraagt ca. € 30 miljoen.

Voor transacties die na balansdatum hebben plaatsgevonden, wordt verwezen naar de alinea 'Gebeurtenissen na balansdatum' verderop in dit verslag.

Beëindigde activiteiten

Gebrüder Becker GmbH

Begin 2013 is besloten om de activiteiten van Gebrüder Becker GmbH in Duitsland gecontroleerd af te bouwen. Gebrüder Becker was actief in het aanleggen van kunststof atletiekbanen en kunstgrasvelden. In 2013 is deze afbouw gerealiseerd. Het operationele resultaat is negatief. Daar tegenover staat een belastingbate. Per saldo heeft deze afbouw tot een negatief resultaat geleid van € 1,5 miljoen.

Rail Noorwegen

Oranjewoud heeft begin januari 2012 de railactiviteiten van zijn dochter Strukton Rail in Noorwegen gestaakt. Begin 2014 heeft de curator aangegeven dat er een uitkering uit de failliete boedel komt voor de niet-preferente schuldeisers. Voor Strukton betekent dit dat er een bruto uitkering van ten minste € 1,4 miljoen en maximaal ca. € 1,7 miljoen beschikbaar is. Het bedrag van € 1,4 miljoen is verantwoord in het resultaat van 2013.

Financiering en aandelenemissie

Financiering

Voor de overname van Strukton Groep N.V. is in 2010 financiering aangetrokken door Oranjewoud N.V. en zijn tevens de toen bij Strukton aanwezige kredietfaciliteiten geherfinancierd. De looptijd van deze financieringen bedroeg drie jaar en eindigde op 29 oktober 2013. Per 1 augustus 2013 zijn voor zowel Oranjewoud N.V. als voor Strukton Groep N.V. nieuwe financieringsovereenkomsten afgesloten met de banken Rabobank, ABN-Amro en NIBC. De financieringsarrangementen hebben een looptijd van vier jaar en eindigen op 31 juli 2017 en zijn afgesloten tegen marktconforme voorwaarden.

Aandelenkapitaal

In 2013 heeft de vennootschap geen nieuwe aandelen uitgegeven. Wel is de directie van Oranjewoud N.V. geïnformeerd over het feit dat zijn grootaandeelhouder Gerard Sanderink door de koop van 1.206.312 gewone aandelen A zijn belang in Oranjewoud N.V. heeft uitgebreid naar 95,56%.

Bankconvenanten

Oranjewoud N.V. is het gehele jaar 2013 en per 31 december 2013 compliant ten aanzien van de met de banken overeengekomen convenanten.

Gescheiden ondernemingen

De advies- en ingenieursdiensten van Ingenieursbureau Oranjewoud B.V. (per 1 januari 2014 heeft het Ingenieursbureau Oranjewoud B.V. zijn naam veranderd in Antea Group) en de uitvoeringsactiviteiten van Strukton zijn niet en worden niet geïntegreerd. Vanzelfsprekend wordt samengewerkt op het moment dat opdrachtgevers kunnen profiteren van de gecombineerde kennis, competenties en referenties van de Groep en vindt kennisuitwisseling en het delen van best practices plaats. Antea Group en Strukton hebben ieder hun eigen strategische doelstellingen. Het beleid van Oranjewoud N.V. met betrekking tot het voorkomen van eventuele belangenverstrengeling is vorm gegeven door compartimentering van ondernemingen en procedures die worden aangepast aan de interne organisatorische veranderingen en de eisen die gesteld worden door aanbestedingswet- en regelgeving. Deze procedures omvatten: organisatorische scheiding van projecten, scheiding van bedrijven, scheiding van managementsystemen, borging van geheimhouding en de bedrijfs-(gedrags)code. De medewerkers van de relevante onderdelen van Oranjewoud N.V. worden voorgelicht over belangenverstrengeling, integriteit en het belang van naleving van (interne) regelgeving. De ICT systemen en de directies van Antea Group en Strukton zijn volledig gescheiden.

Omzet en resultaat

Oranjewoud N.V. heeft zijn grondslagen aangepast en past in 2013 IFRS 11 joint arrangements toe. Dit betekent dat er niet meer proportioneel wordt geconsolideerd bij joint ventures waar geen sprake is van control. De resultaten van deze joint ventures worden nu verantwoord onder resultaat deelnemingen.

De Groep behaalde in 2013 een netto omzet van € 1,962 miljard (2012: € 1,720 miljard). Er is een toename van de omzet in het segment Civiele infrastructuur gerealiseerd (€ 194 miljoen) als gevolg van met name de overname van Rasenberg en de toename van de productie op de grote infrastructurele projecten in dit segment. De omzet in het segment Rail Infrastructuur steeg met € 47,5 miljoen, met name gedreven door de consolidatie van CLF. In het segment Techniek en gebouwen (voorheen de segmenten Bouw en Technisch Beheer en Installatiemanagement) bleef de omzet nagenoeg gelijk. De Advies- en ingenieursdiensten groeiden met ruim € 7 miljoen. In de gesegmenteerde informatie wordt nader ingegaan op de behaalde resultaten.

De Groep heeft in 2013 een netto resultaat geboekt van € 12,6 miljoen negatief (2012: € 23,5 miljoen positief). In het resultaat is een aantal opvallende posten te onderscheiden die hieronder - nogmaals - nader worden toegelicht.

- Zoals hierboven reeds toegelicht is voor het project Maasvlakte Vaanplein-A15 een aanvullende voorziening getroffen van € 35 miljoen ten laste van het resultaat 2013. Daarnaast zijn nog enkele andere voorzieningen getroffen in het segment Civiele infrastructuur ter grootte van € 5 miljoen.
- De kosten van de afbouw van capaciteit in Nederland in de segmenten Techniek en gebouwen en Railsystemen bedroegen in 2013 ca. € 15 miljoen.
- Bij een recente uitspraak in een arbitragezaak is Strukton in het ongelijk gesteld. Dit heeft geleid tot een negatieve bijstelling van het resultaat van € 5,8 miljoen ten laste van het resultaat 2013.
- In Zweden heeft Strukton Rail overeenstemming bereikt met zijn opdrachtgever Travikverket (railinfrastructuur manager) over een reeds langlopende meerwerk discussie. Als gevolg van deze overeenstemming is € 7,2 miljoen toegevoegd aan het resultaat van 2013.
- Daarnaast is er nog een aantal kleinere non-recurring resultaten: badwill acquisitie Unihorn India € 1,2 miljoen (positief), afbouw Gebrüder Becker € 1,5 miljoen (negatief), uitkering uit boedel Strukton Rail Noorwegen € 1,4 miljoen (positief) en afwaardering 50% belang in Edel Grass € 1,2 miljoen (negatief).
- Per saldo resteert een negatieve resultaat impact uit hoofde van deze eenmalige posities van ruim € 50 miljoen, ref. het netto resultaat van € 12,6 miljoen negatief.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat ook in het resultaat van 2012 incidentele posten zijn opgenomen, ter grootte van ca. € 19 miljoen positief.

Omzet en resultaat	2013	2012 (herzien) *	2011	2010 **	2009
Resultaat (bedragen x € 1 mln.)					
Netto-omzet	1.962,1	1.719,8	1.743,4	694,9	412,0
Ebitda	44,6	69,3	84,3	43,7	28,8
Nettoresultaat (na belasting)	(12,6)	23,5	17,9	14,2	13,0
Totale netto kasstroom	17,1	(64,6)	(22,8)	112,6	13,7
Vermogen (bedragen x € 1 mln.)					
Eigen vermogen (EV)	246,8	259,2	240,6	171,2	121,4
Totaal vermogen (TV)	1.317,9	1.037,8	1.085,4	1.281,0	265,9
EV/TV	18,7%	25,0%	22,2%	13,4%	45,7%
Medewerkers (headcount)					
Aantal ultimo boekjaar	10587	9646	9369	9171	3271
Orderportefeuille (bedragen x € 1 mln.)					
Advies- en ingenieursdiensten	246,6	252,6	246,0	271,4	266,3
Rail	1.043,2	719,2	757,5	726,3	-
Civil	1.462,1	643,2	639,6	726,1	-
Techniek en gebouwen	507,6	583,6	587,7	612,6	-
Overig	<u>11,6</u>	<u>12,8</u>	<u>16,1</u>	<u>22,2</u>	<u>20,3</u>
Totaal	3.271,1	2.211,4	2.247,0	2.358,6	286,7

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijzigingen in grondslagen voor pensioenvoorzieningen (IAS 19) en joint arrangements (IFRS 11). De cijfers voor de jaren 2009, 2010 en 2011 zijn niet herzien.

** Inclusief Strukton Groep N.V. vanaf de datum waarop 'control' is verkregen, 29 oktober 2010.

Amortisatie

De totale bruto amortisatie van immateriële vaste activa, Purchase Price Allocation (PPA) afschrijvingen en overige amortisaties, bedraagt € 16,0 miljoen (2012: € 18,8 miljoen). De amortisatie van immateriële vaste activa heeft daarmee in 2013 een fors effect op het netto resultaat. Het effect is echter wel aanzienlijk lager dan in 2012. In het verslagjaar 2013 is een bruto bedrag (non cash) van € 11,7 miljoen (2012: € 15,5 miljoen) gerelateerd aan Purchase Price Allocations geamortiseerd ten laste van het resultaat (zie onderstaande tabel). Van de bruto amortisatie vloeit een bedrag van € 5,5 miljoen (2012: € 9,8 miljoen) voort uit de amortisatie die is gerelateerd aan de PPA van Strukton. De amortisaties die voortvloeien uit de Purchase Price Allocations zullen ook in 2014 en verder nog invloed hebben op het netto resultaat. Op basis van de PPA van Strukton Groep N.V., de reeds bestaande amortisaties uit eerdere overnames en op basis van de ultimo 2013 geschatte resterende economische levensduur zijn de komende jaren de navolgende effecten te verwachten:

PPA amortisatie (excl. overige amortisatie en excl. PPA afschrijvingen etc.)

Bedragen x € 1.000	Excl. Strukton			Strukton			Totaal		
	Bruto amortisatie	Vrijval Vpb latentie	Netto resultaat	Bruto amortisatie	Vrijval Vpb latentie	Netto resultaat	Bruto amortisatie	Vrijval Vpb latentie	Netto resultaat
2012	5.682	-1.569	4.112	9.824	-2.456	7.368	15.506	-4.025	11.480
2013	6.182	-1.699	4.482	5.474	-1.369	4.106	11.656	-3.068	8.588
2014	4.963	-1.387	3.576	3.626	-907	2.720	8.589	-2.294	6.296
2015	4.277	-1.216	3.061	2.629	-657	1.972	6.906	-1.873	5.033
2016	4.141	-1.170	2.971	635	-159	476	4.776	-1.329	3.447
2017	3.298	-926	2.372	0	0	0	3.298	-926	2.372
Totaal	28.542	-7.968	20.575	22.188	-5.547	16.641	50.730	-13.515	37.216

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 8 januari 2014 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Rail AB (Zweden) van Balfour Beatty Investment Holdings Ltd 100% van de aandelen overgenomen van Balfour Beatty Rail AB (Zweden) en Balfour Beatty Rail AS (Noorwegen). Balfour Beatty Rail AB bezit 100% van de aandelen in Balfour Beatty Rail Danmark A/S (Denemarken). Door deze overname versterkt Strukton Rail zijn positie in Scandinavië op het gebied van onderhoud, vernieuwing en nieuwbouw van het spoor. De overnamesom bedraagt GBP 4,5 miljoen. De omzet van Balfour Beatty Rail bedraagt circa € 90 miljoen en er zijn circa 350 medewerkers in dienst. De activiteiten van Balfour Beatty Rail AB (Zweden) zullen worden voortgezet onder de naam Strukton Rail Västerås AB en de activiteiten van Balfour Beatty Rail Danmark A/S zullen worden voortgezet onder de naam Strukton Rail Danmark AS.

Op 7 april 2014 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Rail NV (België) een 100% belang verworven in BVBA Siebens Spoorbouw. Deze overname past in de strategie van Strukton Rail om zijn marktpositie in België verder uit te breiden. De overnamesom bedraagt € 1,3 miljoen. BVBA Siebens Spoorbouw heeft een jaaromzet van circa € 3,6 miljoen en heeft 19 medewerkers in dienst.

SEGMENTATIE

Oranjewoud N.V. rapporteert over de segmenten Advies- en ingenieursdiensten, Railsystemen, Civiele infrastructuur, Techniek en gebouwen en Overig.

Advies- en ingenieursdiensten

<i>in EUR x miljoen</i>	2013	2012
Netto omzet	375,6	368,4
Operationeel resultaat (Ebitda)	24,8	26,9
Orderportefeuille	246,6	252,6
Aantal medewerkers (ultimo)	3648	3269

In navolging van de buitenlandse advies- en ingenieursdiensten heeft Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud zijn naam gewijzigd in Antea Group. De naamswijziging is in het vierde kwartaal van 2013 met een uitgebreide landelijke mediacampagne onder de aandacht gebracht. De naamswijziging is per 1 januari 2014 een feit.

Antea Group werkt zowel voor bestaande als voor nieuwe opdrachtgevers steeds vaker buiten de landsgrenzen van de verschillende landenorganisaties. Om de ontwikkeling van deze business binnen een kader van risicomanagement te brengen is het Decision Making Framework ontwikkeld; een model waarbij zowel de opdrachtgever, de te leveren diensten als de geografie op diverse onderdelen en kenmerken in ogenschouw worden genomen voordat besloten wordt om in onbekende geografieën te contracteren.

De activiteiten van Unihorn India Pvt. Ltd. zijn begin januari 2013 door Strukton Civiel B.V. overgenomen als uitbreiding op de transactie van de overname van Ooms Civiel B.V. die in 2012 plaatsvond. Unihorn India Pvt. Ltd. is dienstverlener op het gebied van infrastructuur voor snelwegen en vliegvelden. De aansturing en rapportage vindt plaats binnen Antea Group (Nederland). Op termijn zal de vennootschap eveneens juridisch in Antea Group worden geplaatst.

Antea Group in **Nederland** heeft in 2013 nog altijd te kampen met nauwelijks verbeterde economische omstandigheden. De marktsituatie is lastig en er blijft sprake van sterke concurrentie en prijsdruk. Als gevolg van de gemeenteraad-verkiezingen in maart 2014 zijn er in het laatste kwartaal van 2013 nauwelijks nieuwe projecten gestart door de lokale overheid. Ondanks deze uitdagende omstandigheden heeft Antea Group in Nederland een licht hogere omzet en operationeel resultaat gerealiseerd. De orderportefeuille ultimo 2013 is ten opzichte van 2012 licht gedaald (van € 83 miljoen naar € 74 miljoen), de werkvoorraad in maanden is ongeveer gelijk gebleven.

Hoewel de marktomstandigheden lastig blijven, is er in 2013 een aantal nieuwe en innovatieve projecten verworven, zoals het projectmanagement van de Spaarndammertunnel, het project VONK (het ontwikkelen van een programmatische aanpak van vervanging en renovatie van natte kunstwerken) voor Rijkswaterstaat, een Environmental Liability Transfer project in Suriname, de remediation van de voormalige Gasfabriek Winschoten en de succesvolle introductie van GBI 6 (software systeem voor efficiënt en effectief beheer van de openbare ruimte).

Risicobeheersing

Het project KLANT (Kwaliteit Leveren Als Nooit Tevoren) dat in 2012 is opgestart, is in 2013 voortgezet. Het project is gericht op verandering van houding en gedrag van de werknemers en een vernieuwing van het risicobeheersingssysteem.

Personeel

Als gevolg van de marktomstandigheden heeft Antea Group in Nederland helaas afscheid moeten nemen van een aantal medewerkers. Inclusief het normale verloop is het personeelsbestand gedaald van 1517 naar 1422.

In **België** is de economische situatie in 2013 eveneens onveranderd lastig. Er is veel concurrentie en de prijzen staan onder druk, terwijl er als gevolg van overheidsbezuinigingen aanzienlijk minder projecten op de markt worden gebracht. De in 2012 gesignaleerde trend van uitgebreidere aanbestedingsprocedures, kwaliteitscontroles en audits die tot hogere kosten leiden, heeft zich in 2013 voortgezet. De omzet en het operationeel resultaat zijn in 2013 gedaald ten opzichte van 2012. De orderportefeuille (€ 25,3 miljoen per eind 2013 tegenover € 23,9 miljoen ultimo 2012) en de werkvoorraad in maanden (15,5 maanden ultimo 2013 versus 13,6 maanden ultimo 2012) is gestegen, maar is deels 'slapend' omdat een groot aantal projecten voor meerdere jaren is opgeschort.

Ondanks de moeilijke marktomstandigheden zijn er mooie projecten behaald, zoals twee PPS-opdrachten voor de snelweg N60 en voor de renovatie van Antwerpen Centrum, een opdracht (samen met Universiteit Gent) van het Waterbouwkundig Laboratorium voor het Masterplan Kustveiligheid.

Risicobeheersing

Punten van aandacht blijven de lange betalingstermijnen die overheidsopdrachtgevers hanteren en de verminderde inkomsten (ereloon) uit engineering activiteiten als gevolg van lagere bouwsommen.

Personeel

Het aantal medewerkers is in 2013 licht afgenomen van 220 naar 215.

In **Frankrijk** heeft Antea Group in januari 2013 overeenstemming bereikt over de overname van 100% van de aandelen van Géo-Hyd. Géo-Hyd is gespecialiseerd in watermanagement met de focus op de natuurlijke cyclus en kwaliteit van water. Deze overname past in de strategie van Antea Group om zijn expertise op het gebied van watermanagement in Frankrijk verder te ontwikkelen.

Ook in Frankrijk werd Antea Group geconfronteerd met een teruglopende economie, die in tegenstelling tot de verwachtingen het hele jaar aanhield. In vergelijking met 2012 is het aantal overheidsaanbestedingen met ca. 25% gedaald. De marktomstandigheden zijn lastig en er is sprake van prijsdruk. Antea Group richt zich met name op grote multidisciplinaire projecten waarvoor minder concurrentie is. In maart 2014 vinden de Franse gemeenteraadverkiezingen plaats, als gevolg waarvan - net zoals in Nederland - veel investeringen door de lokale overheid zijn uitgesteld. Al deze omstandigheden tezamen hebben in Frankrijk tot een afname van de omzet en het bedrijfsresultaat geleid.

De orderportefeuille is goed gevuld (2013: € 41,3 miljoen ten opzichte van € 32,2 miljoen ultimo 2012, en in maanden 7,9 ten opzichte van 6,0 in 2012), mede dankzij een aantal grote opdrachten dat in 2013 werd verworven, zoals een grote opdracht van Andra voor het project Cigeo, een infrastructuur management opdracht van de 'Grand Paris' lijn en een Master Service Agreement met EDF (Franse elektriciteitsmaatschappij). Ook in Afrika werden diverse projecten behaald, ondermeer in Guinea, Tsjad en Congo.

Risicobeheersing

De status van projecten wordt maandelijks in detail gecontroleerd en geanalyseerd.

Personeel

Het personeelsbestand is - als gevolg van de overname van Géo-Hyd - gestegen van 478 naar 528 in 2013.

In de **Verenigde Staten** heeft Antea Group in 2013 de business line iEHS (ontwikkeling van intelligent Environmental, Health, Safety programma's) samengevoegd met USA Operations. De business lines USA Operations en Global Corporate Consultancy zullen in 2014 worden samengevoegd. De Environmental Liability Transfer contracten blijven een belangrijke basis vormen voor de orderportefeuille. Deze contracten worden over meerdere jaren (5-10) uitgevoerd, terwijl de niet-ELT contracten over het algemeen een kortere doorlooptijd hebben. Het operationeel resultaat is afgenomen (€ 0,7 miljoen). Het netto bedrijfsresultaat is fors toegenomen doordat er in 2012 een impairment op iEHS ad. € 2,1 miljoen was geboekt.

De orderportefeuille per ultimo 2013 is gedaald ten opzichte van 2012 (€ 90,6 miljoen ultimo 2013 tegenover € 108,2 miljoen ultimo 2012, en 15,3 maanden in 2013 tegenover 18,5 maanden in 2012). Antea Group USA heeft in 2013 verschillende grote opdrachten verworven. Voorbeelden daarvan zijn een opdracht van Kaiser Permanente (gezondheidszorg) voor het managen van milieurisico's in alle regio's waar het bedrijf kantoren heeft en een opdracht van Apple Inc. voor een EHS (Environment Health and Safety) assessment van de kantoren en winkels van Apple.

Risicobeheersing

Het risicomanagement systeem in de Verenigde Staten richt zich met name op het naleven van de Health & Safety vereisten die door opdrachtgevers worden gesteld.

Personeel

Het personeelsbestand in de Verenigde Staten is in 2013 gelijk gebleven (472). De komende jaren is het aantrekken en behouden van hoog gekwalificeerd personeel een belangrijk aandachtspunt.

Ook in **Colombia** worden sinds medio 2013 de advies- en ingenieursactiviteiten onder de naam Antea Group gevoerd. De publiciteitscampagne rond de naamswijziging heeft tot positieve reacties geleid. In 2013 is, net als in voorgaande jaren, de olie- en gasmarkt in Colombia gegroeid, wat een positieve effect heeft op het resultaat. Grote opdrachten van

Ecopetrol en Hupecol hebben voor meer dan de helft aan het resultaat bijgedragen. De orderportefeuille is goed gevuld. Er is met nieuwe opdrachtgevers gecontracteerd (Hocol, Mansarovar, Shell en ExxonMobil). Naast de olie- en gasindustrie ziet Antea Group nieuwe kansen in de energiesector, infrastructuur en water.

De orderportefeuille per ultimo 2013 is in omvang verdubbeld ten opzichte van 2012 (€ 11,0 miljoen versus € 5,3 miljoen; in maanden 3,7 maanden versus 2,5 maanden ultimo 2012), voornamelijk dankzij de master service agreement met Ecopetrol. De vraag naar engineering activiteiten loopt in vergelijking met voorgaande jaar terug omdat opdrachtgevers de geotechnische diensten vaker in de eigen organisatie integreren en minder vaak uitbesteden. Deze ontwikkeling leidt tot het wijzigen van de focus in de richting van andere markten, zoals de energiesector, infrastructuur en water.

Risicobeheersing

De afhankelijkheid van de omvangrijke opdrachten van Ecopetrol vormt een risico. Een van de aandachtspunten voor 2014 is het contracteren met andere opdrachtgevers om die afhankelijkheid te beperken.

Personeel

Het personeelsbestand is met name als gevolg van de grote opdrachten van Ecopetrol gestegen van 565 naar 808. Dit vraagt veel van het aanpassingsvermogen van de organisatie.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Duurzaamheid binnen Antea Group

Binnen Antea Group is duurzaamheid deels opgave die in de eigen bedrijfsvoering wordt opgepakt. Een veel grotere impact heeft echter het werk van de Antea Group in de markt.

Als advies- en ingenieursbureau levert Antea Group een belangrijke bijdrage in het realiseren van duurzame oplossingen voor opdrachtgevers. Voorbeelden daarvan zijn de inspanningen in de Health Care sector om door middel van keteninitiatieven het plastic afval te verminderen en bijvoorbeeld met de Beverage Industry Environmental Roundtable de drankenindustrie te stimuleren om de milieudruk in het algemeen en het watergebruik in het bijzonder te verduurzamen (zie www.bierroundtable.com en www.hcpr.org voor meer informatie). Verder wordt er hard gewerkt aan de opbouw van kennis en ervaring met getijde-energie en de realisatie van een getijde-energie testcentrale in Nederland.

Railsystemen

Het segment Railsystemen betreft de railactiviteiten van Strukton.

<i>in EUR x miljoen</i>	2013	2012
Netto omzet	595,4	547,9
Operationeel resultaat (Ebitda)	55,8	25,9
Orderportefeuille	1.043,2	719,2
Aantal medewerkers (ultimo)	3377	2860

Strukton Rail is actief op het gebied van fullservicedienstverlening van railsystemen, zowel nationaal als internationaal. Werkvelden zijn infrastructuur, onderhoudsmanagement, treinsystemen, machines en logistiek. Tot de kernactiviteiten behoren onderhoud, vernieuwing en nieuwbouw van rail(systemen), machines, spoorbeveiliging, data-acquisitie en -management en treinsystemen. Strukton Rail is gespecialiseerd in tractiesystemen, energiesystemen, meettreinen en assetmanagement. Opdrachtgevers zijn railinfrabeheerders, vervoersbedrijven, overheid, industrie, materieelleveranciers en leasemaatschappijen.

Strategie en acquisities

Net als in voorgaande jaren lag in 2013 de focus op het bijdragen aan veilig, aantrekkelijk en betaalbaar spoorvervoer. Strukton Rail is structureel actief in zeven Europese landen. In het eerste kwartaal van 2013 heeft Strukton Rail zijn belang in de Italiaanse spoorbouwer CLF (Costruzioni Linee Ferroviarie) van 40% naar 60% uitgebreid. CLF is een van de leidinggevende spoorbouwers in Italië. In december 2013 kondigde Strukton Rail de overname aan van Balfour Beatty Rail Scandinavia. Deze overname is een logisch gevolg van de groeiambities in Scandinavië. De financial close van deze transactie is afgewikkeld op 8 januari 2014.

Resultaat en marktsituatie

In 2013 heeft Strukton Rail het resultaat sterk weten te verbeteren ten opzichte van 2012. Vrijwel alle onderdelen en landen presteerden goed. De marktomstandigheden in Duitsland blijven lastig, waardoor de resultaten onder druk staan. In Zweden en Denemarken, Italië en België heeft Strukton Rail goed gepresteerd. De aankoop van Balfour Beatty Rail

Scandinavia maakt Strukton Rail in Zweden en Denemarken zeer solide. Ook de aandelenuitbreiding van CLF biedt een goed uitgangspunt voor projecten buiten Italië, waaronder Marokko, Algerije en Venezuela. Hoewel het marktvolume in Nederland terugloopt, behoudt Strukton Rail zijn sterke positie als marktleider. Strukton heeft in 2013 het initiatief genomen voor een discussie over de aanbestedingsmethode van de onderhoudsgebieden van ProRail. In de gesprekken werken Strukton en andere spooronderhoudsbedrijven met ProRail aan een eenduidige definitie van prestaties van spooronderhoudsbedrijven. Daarnaast willen de partijen afspraken maken over een beter inzicht in de status van het spoor en de railinfra-elementen. Het uiteindelijke doel is een robuust, veilig en beschikbaar spoorsysteem voor een redelijke prijs. Ook bij de technologiebedrijven Strukton Systems en Strukton Rolling Stock en bij meet- en inspectiebedrijf Eurailscout is verdere groei gerealiseerd.

Duurzaamheid en veiligheid

Strukton Rail heeft een goede reputatie op het gebied van duurzaam ondernemen en de organisatie besteedt veel aandacht aan duurzaamheid om die reputatie te behouden. Sinds 2010 is het railbedrijf gecertificeerd op trede vijf, de hoogste trede van de CO2-prestatieladder van ProRail. Verder werkt Strukton Rail aan technologie die de veiligheid verbetert. Daarbij gaat het zowel om veiligheid tijdens het werken aan het spoor als de spoorwegveiligheid voor reizigers en vervoerders. In 2013 behield Strukton Rail zijn positie op de derde trede van de veiligheidsprestatieladder. Het doel is om in de nabije toekomst een certificaat voor trede vier van de veiligheidsladder te behalen. Eind december 2013 heeft de Inspectie Leefomgeving & Transport het veiligheidscertificaat (EU 1158/2010) voor vijf jaar verlengd. Met het certificaat is Strukton Rail als een van de weinige vervoerders in Nederland gecertificeerd om beproevingsritten uit te voeren met opgeleide beproevingsritleiders.

Civiele infrastructuur

Het segment Civiele infrastructuur betreft de civiele activiteiten van Strukton.

<i>in EUR x miljoen</i>	2013	2012
Netto omzet	565,4	371,8
Operationeel resultaat (Ebitda)	(19,1)	14,3
Orderportefeuille	1.462,1	643,2
Aantal medewerkers (ultimo)	1568	1347

Strukton Civiel is actief op het gebied van ontwerp, realisatie, onderhoud en beheer van infrastructurele projecten, met specifieke kennis van kunstwerken, wegenbouw, ondergronds bouwen, milieu en groene energie, afzinken en onderwatertechnieken, versterken van bruggen, fundatietechnieken, assetmanagement, tunneltechnische installaties, verkeersmanagement, verkeerstechniek, bitumen, prefab, milieutechniek en grond- en afvalstoffen. Op internationale civiele tenders wordt gericht ingeschreven. Ook wordt naar mogelijkheden gezocht om buitenlandse opdrachtgevers ten dienste te zijn met de specialismen van Strukton Civiel, zoals afzinktechnologie, specialistische funderingstechnieken en bitumenkennis. Strukton Civiel levert zijn activiteiten op de markt van wegbeheerders, grote steden en overheidsorganen, industriële afnemers (opslag-, nuts-, afvalverwerkings- en waterbehandelingsbedrijven) vervoersbedrijven en railinfra-beheerders (vooral in Nederland).

Strategie en acquisities

Strukton Civiel richt zich in zijn strategie op drie speerpunten: grote complexe landelijke projecten, regionale infra-projecten en projecten waarvoor specialistische kennis nodig is. De aankoop begin januari 2013 van de infra activiteiten van wegenbouwer Rasenberg past in de strategie van Strukton Civiel om een landelijk dekkend wegenbouwnetwerk te realiseren. Dit biedt een beter uitgangspunt voor grote, geïntegreerde infracontracten. Door middel van een activa passiva transactie heeft Strukton Civiel de milieuactiviteiten van Rasenberg Milieutechniek overgenomen. Deze activiteiten worden onder de naam Strukton Milieutechniek voortgezet.

Gegeven de marktomstandigheden en de behaalde rendementen was het noodzakelijk om een forse organisatiewijziging door te voeren die aansluit bij de strategie. Het bedrijf bestaat nu uit de eenheden Strukton Civiel Projecten (geïntegreerde projecten), het eerdergenoemde landelijk dekkende wegenbouw- en betonbouwnetwerk en de specialismen.

Resultaat en marktsituatie

De resultaten in dit segment zijn zwaar negatief beïnvloed door het project Maasvlakte Vaanplein-A15. Met name daardoor was 2013 voor Strukton Civiel Projecten financieel een moeizaam jaar. Het operationeel resultaat kwam uit op € 19,1 miljoen negatief (2012: € 14,3 miljoen positief). Voor vrijwel alle grote infraprojecten kiest Rijkswaterstaat voor een publiek-private samenwerking (PPS), waarbij de opdrachtnemer gedurende een lange periode verantwoordelijk is voor de

aanleg en het onderhoud van het project. Die contractvorm biedt grote voordelen, zoals continuïteit, duurzaamheid en efficiëntie, maar er kunnen ook nadelen aan kleven, bijvoorbeeld bij vergunningen en stakeholder-management. Strukton Civiel voert hierover niet alleen overleg met Rijkswaterstaat, het kijkt ook naar verbeter-mogelijkheden in de eigen organisatie. Projecten worden geëvalueerd en waar mogelijk worden procedures aangepast.

Duurzaamheid en veiligheid

Strukton Civiel streeft naar een duurzame bedrijfsvoering. Een van de initiatieven daarvoor is het trainen van uitvoerders en machinisten om mobiele werktuigen in de bouw schoner, zuiniger en goedkoper te laten werken. Ook de verduurzaming van de betonketen is een goed voorbeeld. Daarnaast is duurzaamheid een basisvoorwaarde om mee te dingen naar grote opdrachten. In 2013 is de hoogste trede, niveau vijf, op de CO2-prestatieladder behouden. Om de veiligheid structureel te verbeteren, heeft Strukton Civiel in het najaar van 2013 een aanvullend veiligheidsprogramma opgestart. Het doel is bij de eigen medewerkers het veiligheidsbewustzijn te vergroten. Verwacht wordt dat dit als een olievlek naar de onderaannemers uitbreidt.

Techniek en gebouwen

Het segment Techniek en gebouwen betreft het technisch beheer en onderhoud van installaties en gebouwen (Strukton Worksphere).

<i>in EUR x miljoen</i>	2013	2012
Netto omzet	380,1	375,3
Operationeel resultaat (Ebitda)	(15,1)	(0,5)
Orderportefeuille	507,6	583,6
Aantal medewerkers (ultimo)	1717	1827

Het segment Gebouwen: Bouw (Strukton Bouw) is in 2013 geïntegreerd in het segment Technisch beheer en installatiemanagement (Strukton Worksphere). De nieuwe naam van het segment is Techniek en gebouwen.

Strategie

Strukton Worksphere is in 2013 vernieuwd en heeft de kennis van installatietechniek en bouw gebundeld. De samenvoeging is per 1 januari 2014 een feit. De nieuwe koers van Strukton Worksphere is een geïntegreerde aanpak van bouw en installatietechniek. Het grote voordeel voor de klant is evident: Strukton Worksphere regisseert integraal de opdracht, waardoor de werkzaamheden - van bouw naar installatietechniek en vice versa - naadloos in elkaar overlopen. Strukton Worksphere richt zich in zijn strategie naast de utiliteitsmarkt steeds meer op specialistische marktsegmenten, zoals datacenters, industrie, zorg en alle voorzieningen rondom mobiliteitsknooppunten en vervoer. Voor al deze speerpunten geldt dat techniek van wezenlijk belang is, omdat de continuïteit cruciaal is. In deze kritische omgevingen komt de dienstverlening, gericht op functionaliteit en beschikbaarheid, het best tot haar recht.

Strukton Worksphere verwacht binnen de genoemde gebieden de komende jaren groei te realiseren. Ook bij de renovatie en het verduurzamen van gebouwen zijn mogelijkheden, mits een goede businesscase hieraan ten grondslag ligt. Hoewel de markt nog steeds lastig is, verwacht Strukton Worksphere goed gepositioneerd te zijn voor de komende jaren.

Resultaat

In 2013 heeft Strukton Worksphere voor het installatietechnisch werk een positief resultaat gerealiseerd. De uitkomsten van bouwkundige projecten zijn minder rooskleurig. De aanpassingen in de organisatie, negatieve resultaten op een aantal bouwprojecten en een afboeking van € 5,8 miljoen als gevolg van een recent verloren arbitrage leveren onder de streep een negatief resultaat op voor Strukton Worksphere. Vanaf januari 2014 is de nieuwe organisatie een feit en staat Strukton Worksphere goed gepositioneerd voor de komende jaren.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Duurzaamheid binnen Strukton Groep

Strukton onderneemt maatschappelijk verantwoord en heeft hierin een voortrekkersrol binnen de sector. Hoog in het vaandel staat de veiligheid van infrastructuur. Strukton is de discussie aangegaan met ProRail over het tenderen van onderhoudsgebieden, juist omdat de veiligheid van het spoor in het geding zou kunnen komen als het onderhoud niet op een goede manier wordt uitbesteed. Ook voor wegverkeer en bij technische installaties en gebouwen dringt Strukton aan op kwaliteit, door zorg te dragen voor veilige ontwerpen en veilige producten. Daarnaast draagt Strukton actief bij aan het terugdringen van CO2-uitstoot, bijvoorbeeld door het recyclen van materialen, het gebruik van groene stroom van Nederlandse bodem en een duurzaam mobiliteitsbeleid.

Veiligheid

Dit betreft het risico dat operationele activiteiten leiden tot ongelukken, letselschade en reputatieverlies of dat ze worden uitgevoerd in strijd met arbovoorschriften. Alle werknemers hebben toegang tot de systemen voor Kwaliteit, Arbeidsomstandigheden en Milieu (KAM). Deze systemen worden regelmatig getoetst door externe geaccrediteerde en certificerende instanties. Preventie heeft binnen Strukton de hoogste prioriteit. In het veiligheidsbeleid is ook aandacht voor menselijk gedrag als risicofactor (awareness). Zorgvuldige voorbereiding van werkzaamheden, analyse van bijna-ongevallen en toolboxmeetings moeten dit risico minimaliseren.

Overig

<i>in EUR x miljoen</i>	2013	2012
Netto omzet	45,6	56,4
Operationeel resultaat (Ebitda)	(1,9)	2,7
Orderportefeuille	11,6	12,8
Aantal medewerkers (ultimo)	277	343

In het segment Overig wordt gerapporteerd over de onderdelen Sport en Detachering. De activiteiten van Van der Heide (bliksembeveiliging en kathodische bescherming) en Realisatie (bouw- en woonrijp maken en ondergrondse infra) zijn in 2013 onder aansturing van en rapportage door Antea Group in Nederland gebracht (segment Advies- en ingenieursdiensten).

Sport

Ook in 2013 zijn de marktomstandigheden onverminderd moeilijk en is er sprake van scherpe concurrentie en prijsdruk. Er worden slechts beperkt grote sport infrastructuur projecten op de markt gebracht en de effecten van overheids-bezuinigingen zijn groot. Desondanks heeft Sport Nederland haar marktaandeel weten te behouden. De orderportefeuille is duidelijk hoger dan vorig jaar. J&E Sports (landschapsarchitectuur, installatie en onderhoud van kunstgrassportvelden) heeft in 2013 aanzienlijk beter gepresteerd dan in 2012. In samenwerking met een Engelse partner is een nieuw concept voor popconcerten ontwikkeld; voor grote popconcerten worden kunstgras vloeren aangelegd en onderhouden. In 2014 zal dit concept verder ontwikkeld worden. Tevens heeft J&E een nieuwe duurzame sealingtechniek ontwikkeld die succesvol wordt toegepast. Er zijn reeds contracten gesloten met enkele Scandinavische partners.

Edel Grass (50% joint venture; niet proportioneel meegeconsolideerd maar in resultaat deelnemingen) heeft te kampen met een teruglopende markt in Europa. Buiten Europa zijn er activiteiten gestart om een positie in Canada en de VS te ontwikkelen. Het landscaping programma is uitgebreid en er zijn successen behaald in het contracteren met FIFA. Daarnaast heeft Edel Grass een nieuw duurzaam, 100% recyclebaar, kunstgrassysteem ontwikkeld, waarmee inmiddels de eerste successen in Nederland en Luxemburg zijn behaald. Het netto resultaat in 2013 is ca. € 1 miljoen lager dan in 2012 als gevolg van een impairment van € 1,2 miljoen op de deelnemingswaarde.

De afbouw van de activiteiten van Gebr. Becker GmbH in Duitsland is in 2013 gestart en wordt naar verwachting medio 2014 afgerond. Het operationele resultaat is negatief. Daartegenover staat een belastingbate binnen de Nederlandse fiscale eenheid. Per saldo heeft deze afbouw tot een negatief resultaat geleid van € 1,5 miljoen in 2013.

Detachering

De detacheringactiviteiten hebben net als in 2012 met een moeilijke markt te maken. Het netto resultaat is in vergelijking met 2012 met ca. € 0,6 miljoen gedaald naar break-even. In een aantal sectoren lijkt de markt inmiddels enigszins aan te trekken en de detacheringbedrijven verwachten daarvan in 2014 te kunnen profiteren, alhoewel de economische ontwikkelingen ook in deze markt lastig te voorspellen zijn. Als gevolg van de moeilijke marktomstandigheden heeft het management continu aandacht voor kostenbeheersing, hetgeen geleid heeft tot personeelsreductie van 271 naar 247 ultimo 2013.

Dividend

Oranjewoud N.V. heeft een doelstelling om 30% van de nettowinst vermeerderd met de amortisatie (na belastingen) die voortvloeit uit de overname van Strukton Groep N.V. beschikbaar te stellen voor dividend. Het uitkeren van dividend is afhankelijk van toekomstige resultaatontwikkelingen, marktontwikkelingen, gewenste solvabiliteit en de ruimte onder bestaande en toekomstige bank convenanten. Het dividend zal beschikbaar worden gesteld als keuzedividend (cash en/of aandelen).

Oranjewoud N.V. heeft voor de overname van Strukton Groep N.V. vreemd vermogen aangetrokken bij Rabobank. De leningdocumentatie beschrijft onder welke voorwaarden dividend mag worden uitgekeerd, waarbij onder andere de hoogte van het dividend wordt beperkt tot maximaal 30% van het resultaat na belastingen vermeerderd met de amortisatie (na belastingen) die voortvloeit uit de overname van Strukton Groep N.V.

Het netto resultaat, toe te rekenen aan de aandeelhouders van Oranjewoud N.V., is in 2013 € 13,3 miljoen negatief. Dit negatieve resultaat heeft tot gevolg dat de solvabiliteit verslechtert en dit verlies dient in de nabije toekomst ook gefinancierd te worden. Tevens dient rekening te worden gehouden met vigerende bankconvenanten.

De combinatie van bovenstaande feiten leidt tot het voorstel van de Raad van Bestuur om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, over het boekjaar 2013 geen dividend uit te keren.

Kapitaalstructuur

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt per 31 december 2013 € 10.000.000 bestaande uit 100.000.000 aandelen A en B van elk € 0,10. Het geplaatst en volgestort kapitaal bedraagt 56.878.147 aandelen elk € 0,10 groot. Het geplaatst kapitaal bestaat per 31 december 2013 uit € 2.955.307 aandelen A en € 2.732.508 aandelen B (31 december 2012: idem). Voor aandelen B is, in tegenstelling tot aandelen A, geen beursnotering aangevraagd. Er is geen verschil in zeggenschap tussen de aandelen A en B.

Financiering en Financiële instrumenten

Algemeen

De belangrijkste financiële instrumenten van de Groep omvatten bankleningen en -kredieten en geldmiddelen en kas-equivalenten. De Groep maakt daarnaast gebruik van interest rate swaps en inflatieswaps om de rente- en inflatierisico's uit hoofde van concern- en projectfinancieringen af te dekken. De belangrijkste doelstelling van de financiële instrumenten is financiering aan te trekken voor de bedrijfsactiviteiten van de Groep. Verder bestaan verschillende andere financiële vaste activa en passiva, zoals handelsvorderingen en schulden aan leveranciers, die direct voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten. Er zijn geen derivaten en geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden.

Alle financiële activa en verplichtingen met uitzondering van de op reële waarde gewaardeerde PPS-vorderingen, annuïtaire lening en derivaten, zijn gewaardeerd conform de categorie "leningen en vorderingen" zoals bedoeld in IAS 39.

Financiële Convenanten

Per 31 december 2012 en 2013 voldoet de Groep aan de financiële convenanten. De in 2013 tot stand gekomen nieuwe faciliteiten zijn afgesloten per 1 augustus 2013. Aan de bank zijn zekerheden verstrekt voor de betreffende faciliteit.

Renterisico

Het renterisico met betrekking tot de rentedragende leningen en bankschulden is toegelicht onder het hoofd langlopende verplichtingen. Bij 1%-punt rentestijging is de invloed op het netto resultaat en het eigen vermogen ca. € 0,8 miljoen negatief (2012: € 0,7 miljoen negatief). Bij een rentedaling is het effect vergelijkbaar maar tegengesteld.

Valutarisico

Het merendeel van de activiteiten van de Groep vindt plaats in het eurogebied. Voor de dochterbedrijven buiten het eurogebied geldt dat zij veelal handelen in de valuta van het desbetreffende land. Voor transacties in vreemde valuta is het beleid dat de nettopositie volledig wordt gehedged door middel van vreemde valuta contracten. Het translatierisico op het eigen vermogen en verstrekte leningen aan dochters buiten het euro gebied wordt niet ingedekt, met uitzondering van Antea USA Inc. (zie navolgend). Het valutarisico van de Groep beperkt zich tot de buitenlandse dochters.

Het valutarisico van de Groep heeft betrekking op de buitenlandse dochters, in Scandinavië tot een bedrag van omgerekend € 15,0 miljoen (2012: € 14,2 miljoen). In 2013 zijn de activiteiten van de Groep in Riyad (Saudi-Arabië) hieraan toegevoegd.

De hoge volatiliteit van de US dollar versus de euro is een risico. De overname van Antea USA Inc. is begin 2008 voor een bedrag in USD van 23.750.000 volledig gefinancierd middels een transactie in euro's. De euro/dollar koers op het moment

van de transactie was 1,47. Het valutarisico op deze lange termijninvestering is begin 2011 afgedekt middels een lening tegen een koers van 1,35. Per 1 augustus 2013 is genoemde US dollar lening vervangen door een nieuwe US dollar lening van 23.800.000 eveneens tegen een koers van 1,35.

Kredietrisico

De Groep kent procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of op elke markt te beperken. Deze procedures en de spreiding over een veelheid van afnemers beperken de blootstelling van de Groep aan het risico verbonden aan kredietconcentraties en marktrisico's. Daarenboven worden opdrachten naar voortgang van de projecten gefactureerd en voor zover contractueel mogelijk vooruit gefactureerd. Als zekerheid voor betaling dient bij specifieke projecten een escrow. De beschikbare liquiditeiten zijn ondergebracht bij kredietwaardige bancaire instellingen.

Liquiditeitsrisico

De Groep monitort zijn risico op een tekort aan fondsen, gebruik makend van een liquiditeitsplanning tool. Deze tool beschouwt de "maturity" van zowel investeringen als operationele cash flows. De liquiditeitsplanning tool wordt gebruikt daar waar het voor specifieke onderdelen van de Groep relevant is. De Groep zoekt een balans tussen continuïteit in financiering en flexibiliteit door het gebruik van kredietfaciliteiten, leningen en eigen vermogen.

De totale werkkapitaalfaciliteiten voor Oranjewoud N.V. (inclusief Strukton Groep N.V. daarbinnen) bedragen circa € 119 miljoen (2012: € 95 miljoen). Oranjewoud N.V. en zijn in Nederland gevestigde groepsmaatschappijen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor hun deel van de genoemde faciliteit. De kredietnemers hebben zich verplicht hun activa niet te bezwaren met zekerheidstellingen zonder voorafgaande toestemming van de kredietverstrekker. Deels zijn als zekerheid activa verpand.

Bankgaranties

Voor projecten, huurcontracten en investeringsverlichtingen zijn door de Groep bankgaranties afgegeven.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid

Investeren in de toekomst

Een evenwicht zoeken tussen financieel economische resultaten, sociale belangen en het milieu. Niet alleen denken aan het hier en nu, maar ook rekening houden met toekomstige generaties. Oranjewoud N.V. is bewust bezig met duurzaam ondernemen. Het gaat daarbij om duurzaamheid in de business, duurzame bedrijfsvoering, vrijwilligerswerk door medewerkers en maatschappelijke sponsoring. Er ontstaat in de markt steeds meer vraag naar duurzame oplossingen en toepassingen. Oranjewoud N.V. beweegt mee met deze waardevolle ontwikkeling. Voor specifieke informatie over activiteiten en projecten in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Duurzaamheid wordt verwezen naar de toelichtingen in de segmentatie.

2014

De Raad van Bestuur doet geen uitspraak over de verwachtingen voor 2014.

Bestuursverklaring ex artikel 5:25C sub 2c van de Wet op het financieel toezicht

Wij bevestigen dat de jaarrekening, opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals die zijn goedgekeurd door de Europese Unie alsmede in overeenstemming met BW 2 Titel 9, een getrouw beeld geeft van de activa, passiva, financiële positie en resultaten van Oranjewoud N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen en dat het jaarverslag van de Raad van Bestuur een getrouw beeld geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar en van de met hem verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in zijn jaarrekening zijn opgenomen en dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's waarmee de Groep wordt geconfronteerd, zijn beschreven.

Corporate Governance

Naleving Corporate Governance Code

Tenzij anders weergegeven door Oranjewoud N.V. worden de principes en best practice bepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code, zoals gepubliceerd in Staatscourant nr. 18499 d.d. 3 december 2009, (de Code) door Oranjewoud N.V. toegepast.

- I.1 De hoofdlijnen van de corporate governance structuur van de vennootschap worden elk jaar, mede aan de hand van de principes die in deze code zijn genoemd, in een apart hoofdstuk in het jaarverslag uiteengezet. In dat hoofdstuk geeft de vennootschap uitdrukkelijk aan in hoeverre zij de in deze corporate governance code opgenomen best practice bepalingen opvolgt en zo niet, waarom en in hoeverre zij daarvan afwijkt.
- I.2 Elke substantiële verandering in de corporate governance structuur van de vennootschap en in de naleving van de code wordt onder een apart agendapunt ter bespreking aan de algemene vergadering voorgelegd.

Oranjewoud N.V. past deze best practice bepaling toe en zal daartoe jaarlijks in het jaarverslag beschrijven in hoeverre en op welke wijze Oranjewoud N.V. afwijkt van de best practice bepalingen van de Code.

Ten aanzien van de volgende punten wijkt Oranjewoud N.V. af van de Nederlandse Corporate Governance Code:

- Het Bestuur van Oranjewoud N.V. bestaat uit twee bestuurders. Eén daarvan, de heer Sanderink, is voor onbepaalde tijd benoemd (in afwijking van II.1.1). De andere bestuurder is voor bepaalde tijd aangesteld. Voor de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur wordt verwezen naar noot 21.
- Oranjewoud N.V. past best practice bepaling II.3.3. niet toe vanwege het feit dat een significant deel van de aandelen (95,56 %) van Oranjewoud N.V. in handen is van Sanderink Investments B.V. Eén van de bestuurders van Oranjewoud N.V., de heer Sanderink, is tevens bestuurder van Sanderink Investments B.V. en enig aandeelhouder van Sanderink Investments B.V.

In het jaar 2013 is geen sprake geweest van transacties van enige betekenis waarbij tegenstrijdige belangen tussen één lid van de Raad van Bestuur en de Groep hebben gespeeld. De best practice bepalingen II.3.2 en II.3.4 alsmede III.6.1 en III.6.3 zijn nageleefd.

Transacties met verbonden partijen (inclusief Sanderink Investments B.V. als aandeelhouder met een belang groter dan 10%) worden onder in de branche gebruikelijke condities overeengekomen. Besluiten tot het aangaan van dergelijke transacties behoeven goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Deze transacties worden toegelicht in de jaarrekening onder noot 21, waarmee best practice bepaling III.6.4 is nageleefd.

Voorschriften benoeming en ontslag Raad van Bestuur

Leden van de Raad van Bestuur worden benoemd door de algemene vergadering. Een lid van de Raad van Bestuur treedt uiterlijk af op de dag waarop de jaarlijkse algemene vergadering wordt gehouden in het vierde kalenderjaar waarin hij voor het laatst werd benoemd en is - indien overeenkomstig deze bepaling afgetreden - terstond herbenoembaar.

Een lid van de Raad van Bestuur kan te allen tijde door de algemene vergadering worden geschorst en ontslagen. Tot een schorsing of ontslag, anders dan op voorstel van de Raad van Commissarissen, kan de algemene vergadering alleen besluiten met een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen die ten minste een derde van het geplaatste kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen. Een lid van de Raad van Bestuur kan ook door de Raad van Commissarissen worden geschorst.

Voorschriften benoeming en ontslag Raad van Commissarissen

Commissarissen worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de algemene vergadering. Elke commissaris treedt uiterlijk af op de dag van de eerste algemene vergadering die gehouden wordt nadat vier jaren na zijn laatste benoeming zijn verlopen. De commissarissen treden periodiek af volgens een door de Raad van Commissarissen vastgesteld rooster. De algemene vergadering kan (bij volstreekte meerderheid van uitgebrachte stemmen, vertegenwoordigend ten minste één derde van het geplaatste kapitaal) het vertrouwen in de Raad van Commissarissen opzeggen.

Rechten van aandeelhoudersvergadering

In de algemene vergadering worden ten minste besproken en/of vastgesteld: het jaarverslag, de jaarrekening het voorstel tot uitkering van dividend (indien van toepassing) en de benoeming van de externe accountant. Andere onderwerpen die ter bespreking en/of besluit aan de algemene vergadering worden voorgelegd zijn: het verlenen van kwijting aan de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, het reserverings- en dividendbeleid, de aanwijzing van een orgaan van de vennootschap dat bevoegd is tot uitgifte van aandelen en/of betreffende machtiging van de Raad van Bestuur tot het doen verkrijgen van eigen aandelen door de vennootschap.

Voorschriften statutenwijziging

De bevoegdheid tot statutenwijziging ligt bij de algemene vergadering, met dien verstande dat een besluit alleen genomen kan worden op voorstel van de Raad van Bestuur. Het besluit van het Bestuur tot statutenwijziging is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen.

De laatste statutenwijziging heeft plaatsgevonden op 29 oktober 2010.

Bevoegdheden tot het uitgeven van nieuwe aandelen

Uitgifte van aandelen geschiedt ingevolge een besluit van de algemene vergadering of krachtens besluit van de Raad van Bestuur, indien en voor zover die raad daartoe door de algemene vergadering is aangewezen. Het besluit is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Deze bevoegdheid betreft alle nog niet uitgegeven aandelen van het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap. De duur van deze bevoegdheid wordt vastgesteld bij besluit van de algemene vergadering en bedraagt ten hoogste vijf jaren. In de algemene vergadering van 23 mei 2013 is, voor een periode van twaalf maanden vanaf de datum van deze vergadering, aan het Bestuur de bevoegdheid toegekend tot het uitgeven van aandelen en het verlenen van rechten tot het nemen van aandelen, met een maximum van 10% van het ten tijde van deze vergadering uitstaande kapitaal, vermeerderd met maximaal 20% indien de toekenning of uitgifte plaatsvindt in het kader van een fusie of overname.

Bevoegdheden tot verkrijgen van (eigen) aandelen

1. De vennootschap mag volgestorte eigen aandelen verkrijgen, doch slechts om niet of indien:
 - a. het uitkeerbare eigen vermogen ten minste gelijk is aan de verkrijgingsprijs; en
 - b. het gezamenlijke nominale bedrag van de aandelen die de vennootschap verkrijgt, houdt of in pand houdt of die worden gehouden door een dochtermaatschappij, niet meer beloopt dan 50% van het geplaatste kapitaal van de vennootschap
2. Verrijking anders dan om niet kan slechts plaatsvinden indien de algemene vergadering het Bestuur daartoe heeft gemachtigd. Het Bestuur heeft geen machtiging gevraagd aan de algemene vergadering ten behoeve van de inkoop van eigen aandelen.

Toelichting verslag over mededelingen

Gezien het bovenstaande is er geen verdere toelichting.

Risicobeheersing

Risico's zijn een onderdeel van de dagelijkse activiteiten van de werkmaatschappijen van Oranjewoud N.V. Het overkoepelende risicobeheersingsbeleid van Oranjewoud N.V. richt zich op het beschermen van de Groep tegen gebeurtenissen die het realiseren van de strategische doelstellingen kunnen beperken en die een materiële impact op de financiële positie van de Groep kunnen hebben. Het beleid is gericht op het voorkomen en afdekken van de risico's. Risicobeheersing heeft een prominente plaats binnen de dagelijkse bedrijfsvoering van alle onderdelen in de Oranjewoud Groep. Volledigheidshalve wordt tevens verwezen naar de risico's en risicobeheersingmaatregelen zoals genoemd in het hoofdstuk 'Financiering en Financiële instrumenten.'

Door de grote spreiding van markten, opdrachtgevers en regio's is het evident dat er zich risico's zouden kunnen voordoen die de financiële draagkracht van werkmaatschappijen te boven kunnen gaan. Oranjewoud N.V. beperkt de risico's door goede interne risicobeheersing- en controlesystemen in de werkmaatschappijen te verplichten en ziet toe op toepassing daarvan. Zowel vanuit het Bestuur van Oranjewoud N.V. als vanuit de directies van de werkmaatschappijen is voortdurend aandacht voor het beperken en daar waar noodzakelijk voor het afdekken van de risico's. Risico's zijn inherent aan de bedrijfsactiviteiten. Door een gerichte marktaanpak, een consistente en regelmatige rapportage en het creëren van bewustzijn bij verantwoordelijke managers worden de oorzaken van risico's zoveel mogelijk weggenomen en de eventuele gevolgen beperkt.

De onderdelen van de Oranjewoud Groep houden zich bezig met advies- en ingenieursdiensten door Antea Group enerzijds en met constructie- en realisatie activiteiten door de Strukton Groep anderzijds. De risico's die samenhangen met en voortvloeien uit deze activiteiten kunnen alleen dan beheerst worden indien er adequate systemen tot beheersing van de risico's zijn geïmplementeerd en die ook intrinsiek worden beleefd en nageleefd door de medewerkers.

Interne beheersingssystemen

Het kader voor risicobeheersing is in de hele Oranjewoud Groep geïmplementeerd, waarbij sprake is van specifieke elementen voor de Strukton Groep en voor de Antea Group. De verantwoordelijkheid voor het onderhouden, aanpassen en toepassen van de systemen tot beheersing van de risico's ligt primair bij de bedrijfsonderdelen zelf.

Risicobeoordelingen zijn een integraal onderdeel van de projecten en ook de jaarlijkse planning- en controlecyclus van de onderneming, die elk jaar met het Bestuur van de Oranjewoud Groep wordt besproken.

Oranjewoud N.V. heeft een risicobeheersingbeleid gedefinieerd dat is gebaseerd op de volgende elementen:

- Het Bestuur van Oranjewoud N.V. stelt randvoorwaarden ten aanzien van de risicoaanpak en is verantwoordelijk voor het overkoepelende beleid van risico's en toepassing van het beleid;
- Risicomanagement dient door de directies van de bedrijfsonderdelen te worden toegepast binnen de afgesproken kaders, dit omvat uitvoering van het beleid en het rapporteren van informatie met betrekking hiertoe;
- In de werkmaatschappijen van de bedrijfsonderdelen geldt voor de directies ook dat zij het risicobeheersingbeleid moeten toepassen, het juiste voorbeeld in gedrag moeten tonen en over de effecten ervan moeten rapporteren.

Er is voor alle aangesloten bedrijven een code of conduct opgesteld voor het verantwoordelijke management. In de code of conduct worden onder meer de bevoegdheden van het verantwoordelijk management beschreven. Deze code of conduct wordt regelmatig geaudit. De audits hebben zowel een continu karakter - (onderdeel van de bestaande planning en controle cyclus binnen de Groep) als een incidenteel karakter (audits die worden uitgevoerd door certificerende instellingen of accountants).

Overige relevante onderdelen tot beheersing van risico's binnen de Oranjewoud Groep zijn onder andere de geldende gedragsregels, de volmachtregeling, de planning- en controlecyclus en de rapportages hierover.

Het risicobeheersingraamwerk van de Oranjewoud Groep maakt onderscheid tussen de verschillende activiteiten en daarmee gepaard gaande risico's binnen de onderdelen van de Groep.

Risicobeheersingbeleid Strukton Groep

Strukton identificeert en volgt risico's binnen de onderneming op een gestructureerde wijze. Om doublures, inconsistenties en lacunes bij bestaande activiteiten op het gebied van risicomanagement en interne beheersing te identificeren en weg te nemen, maakt Strukton gebruik van het raamwerk van de Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). De verschillende risico's worden continu opnieuw in kaart gebracht en gewogen. De belangrijkste thema's met betrekking tot ondernemingsrisico's en strategische doelstellingen zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

Inkoopbeleid opdrachtgevers

Strukton heeft diverse grote opdrachtgevers. De Nederlandse railmarkt kenmerkt zich als een monopsonie (één opdrachtgever, beperkt aantal aanbieders). De laatste jaren is het marktvolume afgenomen dat wordt gegenereerd door ProRail - de belangrijkste opdrachtgever op deze markt. ProRail steunt actief nieuwe partijen in hun pogingen toe te treden tot deze technisch en logistiek complexe markt. Als marktleider heeft Strukton te kampen met de consequenties van dit beleid. Strukton is en blijft continu alert op het marktconform houden van zijn organisatieomvang en kwaliteitspropositie.

Aanbestedingskosten

Strukton haalt een aanzienlijk deel van zijn omzet uit openbare aanbestedingen. Vanwege de toenemende complexiteit van een aantal van deze aanbestedingen (in het bijzonder die projecten die op een d&c- of dbfmo-basis worden aanbesteed) stijgen de aanbestedingskosten. De vergoeding van de opdrachtgever voor deze kosten is veelal beperkt. In het geval dat Strukton niet succesvol is bij deze aanbestedingen, kunnen de gemaakte kosten niet worden terugverdiend. Een kritische selectie van inschrijving op aanbestedingen maakt daarom deel uit van de bedrijfsvoering.

Uitvoering en ontwerp

Strukton voert veelal op projectmatige basis werk uit voor derden. De complexiteit en omvang van de werken – en daarmee ook de orderomvang – kunnen aanzienlijk variëren. In lijn met de strategie van de onderneming dingen bedrijfsonderdelen regelmatig mee naar complexe projecten, waarbij naast uitvoeringsrisico's ook ontwerp- en ontwerprisico's een rol spelen. Al naar gelang de contractvorm kunnen door verkeerde inschattingen verliezen en negatieve kasstromen optreden. Daarom hecht Strukton grote waarde aan het structureel toepassen van procedures, zowel tijdens de verwervingsfase als tijdens de uitvoeringsfase. Bij ontwerp (en uitvoering) van meer complexe en omvangrijke projecten wordt grote waarde toegekend aan reviews van derden.

Vaste prijzen

Strukton acteert veelal in een omgeving waarbij opdrachtgevers risico's wensen over te dragen in ruil voor een vaste prijs. Strukton accepteert alleen die risico's die het zelf kan beheersen. Deze risico's kunnen verliezen en negatieve kasstromen

genereren. Als onderdeel van zijn projectbewakingsmethodiek beschikt Strukton al jaren over een geavanceerd systeem om risico's te identificeren en te kwantificeren. Dit geldt zowel voor de verwervings- als de uitvoeringsfase. In deze periode van potentieel fluctuerende grondstofprijzen is Strukton terughoudend met het nemen van inflatierisico's. Bij langlopende projecten is een adequate indexatieregeling een belangrijk aandachtspunt.

Bezettingsgraad

Strukton is een kapitaalintensieve onderneming die, vooral op het gebied van railsystemen, een groot en gespecialiseerd materieelpark beheert. Dit materieel is veelal eigendom van Strukton. De kosten hiervan worden afgeschreven over de economische levensduur van het materieel. Wanneer Strukton onvoldoende in staat is het materieel in te zetten tegen dekkende tarieven, heeft dit weliswaar niet direct een kasuitstroom tot gevolg, maar wordt het resultaat van Strukton wel nadelig beïnvloed.

Daarnaast heeft een groot deel van de Strukton-medewerkers een vast dienstverband. Als deze mensen niet tegen dekkende tarieven worden ingezet op lopende projecten, bijvoorbeeld omdat er onvoldoende werk is, heeft dit een negatief effect op de winstgevendheid en de kasstroom van de onderneming. Strukton Rail vangt dit op door internationale expansie in de Europese markt en door materieel en medewerkers internationaal in te zetten.

Grote investeringen worden in enkele gevallen gedeeld met partners. Bovendien wordt binnen heel Strukton het risico van onderbezetting beperkt door het continu streven naar een vergroting van het aandeel van niet-projectgebonden activiteiten. De lifecyclegerichte benadering die binnen alle Strukton-bedrijven terugkomt, past daarin.

Risicobeheersingbeleid Antea Group

Risicobeheersing binnen Antea Group is als volgt georganiseerd. Projectmatige risicobeheersing ligt qua verantwoordelijkheid primair bij de entiteiten. Vanuit Group Legal en Group Control vindt regelmatig interne controle plaats. Tijdens de reguliere managementoverleggen en in de managementrapportages is risicobeheer een vast onderdeel.

Binnen Antea Group bestaan risico's als het gaat om het contracteren en uitvoeren van projecten en de continuïteit van de IT-infrastructuur. Voor het contracteren en uitvoeren van projecten heeft Antea Group verschillende procedures en controle-mechanismen ingevoerd, zoals de Codes of Conduct en instructies tekenbevoegdheid, een risicobeoordeling-protocol en uniforme voorwaarden voor het aangaan van verplichtingen. Medewerkers worden bovendien intensief getraind om risico's te onderkennen en te ondervangen.

Bij Antea Group wordt gebruik gemaakt van risicobeheersingsystemen die zijn afgestemd op aard en omvang van de opdrachtgevers en de opdrachten. Voor de multinationale en meer omvangrijke opdrachten wordt een risicobeheersing-systeem gebruikt dat is afgeleid van de risicobeheersingsystemen van de grote oliemaatschappijen waarvoor wordt gewerkt. De offertes en projectvoortgang worden integraal besproken met het verantwoordelijk management, de financiële managers en de Legal Counsel. Voor multinationale offertes en opdrachten wordt een vorig jaar geïntroduceerd Decision Making Framework gebruikt, waarvan het gebruik en de toepassing worden gecontroleerd door Group Control en Group Legal. Voor minder complexe opdrachten wordt een meer eenvoudig, maar beproefd en doeltreffend model gebruikt. Alle medewerkers worden regelmatig getraind in het toepassen van deze risicobeheersingsystematiek. Het projectportfolio van Antea USA bevat een aantal zogenaamde Environmental Risk Liability Transfer projecten. Dit type projecten wordt overwegend uitgevoerd in de Verenigde Staten voor grote oliemaatschappijen. Deze opdrachtgevers zijn bezig met desinvesteringen in hun retail of downstream activiteiten. Zij verleggen hun aandacht naar exploratie, productie, raffinage en logistiek. Bij de verkoop van de retailactiviteiten fungeert de milieuaansprakelijkheid als gevolg van bodemverontreiniging vaak als obstakel tussen koper en verkoper. Antea USA neemt als derde partij de contractuele verplichting - en niet de wettelijke verplichting - op zich om de bodem te saneren en maakt daarmee de transactie tussen koper en verkoper mogelijk. Dit type projecten wordt over het algemeen aangenomen voor een vaste som en voor wordt voorgefinancierd door de opdrachtgever door middel van een escrow. Het risico van budget-overschrijding wordt afgedekt met verschillende financiële producten.

Internationaal

Het is evident dat binnen de Groep rekening moet worden gehouden met de cultuurverschillen in de landen waarin Oranjewoud N.V. werkt. Het Bestuur van Oranjewoud N.V. heeft duidelijke en verifieerbare regels opgesteld voor het management van alle dochterondernemingen. De landen waarin de dochters werkzaam zijn kennen ieder specifieke aandachtspunten. De risicobeheersingsystemen zijn voor alle dochterondernemingen gelijk, maar wel met lokale aandachtspunten voor wet- en regelgeving, governance en compliance, verzekeringsvoorwaarden en risicobeheersing. Ieder jaar komen de directeuren van de diverse landen meerdere keren bij elkaar. Strategie, risicobeheersing, claims, klanten, compliance en governance zijn onderwerpen die iedere keer vast op de agenda staan. Er is daardoor een goed beeld van de financiële en projectadministratie en de operationele gang van zaken van de onderneming.

Swaps

De Groep maakt gebruik van interest rate swaps en inflatieswaps om de rente- en inflatierisico's uit hoofde van concern- en projectfinancieringen af te dekken.

Gevoeligheid van resultaten

Overheden of bedrijven die zich namens die overheden in de markt begeven zijn een belangrijke groep opdrachtgevers voor Oranjewoud N.V. Het beleid van deze opdrachtgevers en de daaraan gekoppelde budgetten die beschikbaar zijn voor infrastructuur en milieu zijn een belangrijke randvoorwaarde voor het functioneren van de bedrijven binnen de Groep. In diverse landen waarin de Groep actief is, worden overheden geconfronteerd met een bezuinigingsopgave. De uitkomst van die bezuinigingen is niet te voorspellen.

Joint ventures

Het opzetten van joint ventures met diverse partners op operationeel en financieel terrein wordt zowel intern als extern begeleid door specialisten. In de dagelijkse werkzaamheden worden de financiële en projectmatige activiteiten en resultaten besproken met het management van die eenheid waartoe de joint venture behoort en voorts ook met de financiële en juridische medewerkers van Antea Group, Strukton Groep en Oranjewoud N.V.

IT

Om projecten te kunnen uitvoeren, is de continuïteit van de IT-infrastructuur van zeer groot belang. Deze 'ruggengraat van de onderneming' wordt gewaarborgd door de mate van compliance met de noodzakelijke standaarden te laten beoordelen door externe partijen (via audits).

Veiligheid

Dit betreft het risico dat operationele activiteiten leiden tot ongelukken, letselschade en reputatieverlies of dat activiteiten worden uitgevoerd in strijd met regels en wetgeving. Alle werknemers hebben toegang tot de systemen voor Kwaliteit, Arbeid en Milieu (KAM). De KAM-systemen worden regelmatig getoetst door externe geaccrediteerde en certificerende instanties. Preventie heeft binnen de Oranjewoud Groep de hoogste prioriteit. In het veiligheidsbeleid is ook aandacht voor menselijk gedrag als risicofactor (awareness). Zorgvuldige voorbereiding van werkzaamheden, analyse van bijna-ongevallen en toolbox-meetings moeten dit risico minimaliseren.

Verzekeringen

Oranjewoud N.V. heeft een centraal verzekeringsbeleid dat primair is gericht op het voorkomen van schommelingen in de resultaten als gevolg van schades in projecten die voor rekening van een onderneming binnen de Groep komen. Dat betekent dat er door Oranjewoud N.V. eisen zijn gesteld aan de dekkingsvereisten en dat op centraal niveau verzekering- en op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid, beroepsaansprakelijkheid en meer specifieke varianten daarvan zijn afgesloten.

Door de grote verscheidenheid van projecten, zowel in omvang als complexiteit, en ook door de vereisten die wet- en regelgeving opleggen in de verschillende regio's waar de ondernemingen actief zijn die behoren tot de Oranjewoud Groep, zijn er verschillende aanvullende verzekeringspolissen ingekocht die met die verscheidenheid rekening houden.

Status

De status van de risicobeheersing binnen Oranjewoud is gedurende 2013 diverse malen besproken in (gezamenlijke) vergaderingen van de Raad van Bestuur met de Raad van Commissarissen. Geconstateerd werd dat het interne risicobeheersingssysteem in het verslagjaar heeft gefunctioneerd, waarbij het projectbeheer binnen Strukton als aandachtspunt is onderkend.

In Control Statement

De Raad van Bestuur verklaart de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de opzet en werking van op de Groep toegesneden interne risicobeheersing- en controlesystemen. De Raad van Bestuur heeft gedurende 2013 op systematische wijze relevante significante risico's alsmede de beheersomgeving geanalyseerd en beoordeeld. Op basis hiervan verklaart de Raad van Bestuur dat de risicobeheersing- en controlesystemen van de financiële rapportage een redelijke mate van zekerheid verschaffen dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat, en dat de risicobeheersing- en controlesystemen in het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt.

De aanwezige risicobeheersing- en controlesystemen verlagen in belangrijke mate het risico op verkeerde beslissingen, het doelbewust omzeilen van beheersingprocessen en het niet naleven van wetten en regels. Het is echter vrijwel onmogelijk om alle risico's op enig moment te kennen, respectievelijk deze volledig te beschrijven en te beheersen. De bestaande systemen kunnen derhalve geen absolute zekerheid bieden tegen het niet realiseren van doelstellingen, noch kunnen deze alle onjuistheden van materieel belang, waaronder begrepen verlies, fraude, of overtredingen van wetten en regels geheel voorkomen.

De Raad van Bestuur

G.P. Sanderink
P.G. Pijper

30 april 2014

Jaarrekening 2013

Oranjewoud N.V.

GECONSOLIDEERDE BALANS

(in duizenden euro's)

	31-12-2013	31-12-2012 (herzien) *	01-01-2012 (herzien) *
Vaste activa			
Immateriële vaste activa (1)	111.009	88.319	104.804
Materiële vaste activa (2)	186.105	139.318	122.878
Vastgoedbeleggingen (3)	10.066	9.583	4.038
Geassocieerde deelnemingen (4)	19.689	48.991	46.590
Overige financiële vaste activa (5)	64.332	26.002	25.141
Uitgestelde belastingvorderingen (6)	19.920	10.224	5.076
	411.121	322.437	308.527
Vlottende activa			
Vorraden (7)	32.981	29.933	25.882
Vorderingen (8)	539.758	421.228	382.683
Onderhanden projecten (9)	185.117	169.113	145.970
Winstbelastingvorderingen	8.969	4.378	2.026
Geldmiddelen en kasequivalenten (10)	139.945	90.674	119.568
	906.770	715.326	676.129
Totaal activa	1.317.891	1.037.763	984.656
Eigen vermogen			
Geplaatst kapitaal	5.688	5.688	5.688
Agioreserve	173.495	173.495	173.495
Reserve omrekeningsverschillen	1.101	2.071	1.724
Wettelijke reserve deelnemingen	758	758	712
Afdekkingsreserve	(1.883)	(2.137)	(1.539)
Actuariële reserve	(3.765)	(5.403)	(1.585)
Ingehouden winsten	84.693	61.099	43.286
Onverdeeld resultaat	(13.293)	23.594	17.859
Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van de moedermaatschappij	246.794	259.165	239.640
Minderheidsbelangen	427	(56)	126
Groepsvermogen (11)	247.221	259.109	239.766
Langlopende verplichtingen			
Uitgestelde personeelsbeloningen (12)	26.444	24.389	17.676
Voorzieningen (13)	23.321	12.665	10.173
Uitgestelde belastingverplichtingen (6)	18.451	15.699	18.634
Langlopende schulden (14)	151.308	8.449	88.482
Totaal langlopende verplichtingen	219.524	61.202	134.965
Kortlopende schulden			
Handelscrediteuren	300.652	231.125	200.755
Schulden aan kredietinstellingen (10)	80.146	48.959	13.307
Onderhanden projecten (9)	138.893	106.510	104.872
Verschuldigde winstbelasting	5.877	1.646	6.775
Voorzieningen (13)	3.329	3.782	3.372
Overige kortlopende schulden (15)	322.249	325.430	280.844
Totaal kortlopende schulden	851.146	717.452	609.925
Totaal passiva	1.317.891	1.037.763	984.656

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijzigingen in grondslagen voor pensioenvoorzieningen (IAS 19) en joint arrangements (IFRS 11).

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

(in duizenden euro's)

	2013	2012 (herzien) *
Netto omzet (18)	1.962.072	1.719.754
Overige bedrijfsopbrengsten (19)	7.000	11.243
Som der bedrijfsopbrengsten	1.969.072	1.730.997
Projectkosten van derden	(991.356)	(788.738)
Toegevoegde Waarde	977.716	942.259
Personeelskosten (20)	(779.841)	(709.054)
Overige bedrijfskosten (22)	(153.311)	(163.911)
Afschrijvingen	(47.121)	(43.933)
Totaal bedrijfskosten	(980.273)	(916.898)
Bedrijfsresultaat	(2.557)	25.361
Financieringsopbrengsten (23)	3.830	5.533
Financieringskosten (23)	(12.081)	(11.084)
Saldo financiële baten en lasten	(8.251)	(5.551)
Aandeel resultaat na belastingen geassocieerde deelnemingen (4)	(6.965)	1.613
Resultaat voor belastingen	(17.773)	21.423
Belastingen (24)	5.202	2.083
Resultaat na belastingen	(12.571)	23.506
Toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders van de moedermaatschappij	(13.293)	23.594
Minderheidsbelangen	722	(88)

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijzigingen in grondslagen voor pensioen-voorzieningen (IAS 19) en joint arrangements (IFRS 11).

WINST PER AANDEEL (in euro's)

Netto resultaat per aandeel toe te rekenen aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij (gewoon en verwaterd)	(0,23)	0,41
Gemiddeld aantal uitstaande aandelen	56.878.147	56.878.147

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN
(in duizenden euro's)

	2013	2012 (herzien) *
Resultaat na belastingen	(12.571)	23.506
<u>Totaalresultaat te reclassificeren naar winst-en-verlies in volgende perioden</u>		
Mutaties in reële waarde van derivaten voor hedge accounting	339	(797)
Winstbelasting effect	(85)	199
	254	(598)
Koersverschillen vreemde valuta	(970)	347
Winstbelasting effect	-	-
	(970)	347
Totaalresultaat te reclassificeren naar winst-en-verlies in volgende perioden	(716)	(251)
Mutatie actuariële reserve	2.237	(5.205)
Winstbelasting effect	(599)	1.387
Totaalresultaat niet te reclassificeren naar winst-en-verlies in volgende perioden	1.638	(3.818)
Totaalresultaat over de verslagperiode	(11.649)	19.437
Toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders Oranjewoud	(12.371)	19.525
Minderheidsbelangen	722	(88)
Totaalresultaat over de verslagperiode	(11.649)	19.437

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijziging in grondslag voor pensioenvoorzieningen (IAS 19).

De mutaties in de reële waarde van derivaten voor hedge accounting betreffen voornamelijk de afwikkeling van een rente swap.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN
(in duizenden euro's)

Groepsvermogen	Toe te rekenen aan aandeelhouders van de moedermaatschappij									Minderheidsbelangen	Totaal
	Geplaatst kapitaal	Agio-reserve	Reserve omrekeningsverschillen	Wettelijke reserve deelnemingen	Afdekings-reserve	Actuariële reserve	Ingehouden winsten	Resultaat boekjaar	Totaal eigen vermogen		
Stand per 1 januari 2012	5.688	173.495	1.724	712	(1.539)	(636)	43.286	17.859	240.589	126	240.715
Effect stelselwijziging toegezegd-pensioenregelingen	-	-	-	-	-	(949)	-	-	(949)	-	(949)
Herziene stand per 1 januari 2012	5.688	173.495	1.724	712	(1.539)	(1.585)	43.286	17.859	239.640	126	239.766
Dividenduitkering 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(94)	(94)
Winstinhouding 2011	-	-	-	-	-	-	17.859	(17.859)	-	-	-
	5.688	173.495	1.724	712	(1.539)	(1.585)	61.145	-	239.640	32	239.672
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	23.594	23.594	(88)	23.506
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	347	46	(598)	(3.818)	(46)	-	(4.069)	-	(4.069)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten na belastingen	-	-	347	46	(598)	(3.818)	(46)	23.594	19.525	(88)	19.437
Stand per 31 december 2012	5.688	173.495	2.071	758	(2.137)	(5.403)	61.099	23.594	259.165	(56)	259.109
Stand per 1 januari 2013	5.688	173.495	2.071	758	(2.137)	(3.870)	61.099	23.564	260.668	(56)	260.612
Effect stelselwijziging toegezegd-pensioenregelingen	-	-	-	-	-	(1.533)	-	30	(1.503)	-	(1.503)
Herziene stand per 1 januari 2013	5.688	173.495	2.071	758	(2.137)	(5.403)	61.099	23.594	259.165	(56)	259.109
Minderheidsbelangen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29.321	29.321
Dividenduitkering 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Winstinhouding 2012	-	-	-	-	-	-	23.594	(23.594)	-	-	-
	5.688	173.495	2.071	758	(2.137)	(5.403)	84.693	-	259.165	29.265	288.430
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	(13.293)	(13.293)	722	(12.571)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	(970)	-	254	1.638	-	-	922	-	922
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten na belastingen	-	-	(970)	-	254	1.638	-	(13.293)	(12.371)	722	(11.649)
Reclassificatie naar verplichtingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(29.560)	(29.560)
Stand per 31 december 2013	5.688	173.495	1.101	758	(1.883)	(3.765)	84.693	(13.293)	246.794	427	247.221

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(in duizenden euro's)

		2013	2012 (herzien) *
Resultaat na belastingen		(12.571)	23.506
Mutaties zonder kasstroom:			
Resultaat van geassocieerde deelnemingen		6.965	(1.613)
Herwaardering geassocieerde deelnemingen		(4.560)	-
Winstbelastingen		(5.202)	(2.083)
Financiële baten en lasten		8.251	5.551
Afschrijvingen		47.121	43.933
Resultaat op verkoop PPS-projecten		-	137
Resultaat op verkoop materiële vaste activa		(23)	-
Badwill verwerving groepsmaatschappij	noot 1	(1.225)	(6.898)
Mutatie in voorzieningen		(2.854)	2.007
Kasstroom uit operationele activiteiten voor mutaties in werkkapitaal		35.902	64.540
Mutaties in werkkapitaal:			
Crediteuren		(41.816)	23.917
Overige kortlopende schulden		31.792	(5.909)
Voorraden		976	(1.881)
Onderhanden projecten		9.914	(21.669)
Handelsdebiteuren		(5.988)	(26.411)
Overige vorderingen en overlopende activa		34.347	(7.373)
Mutaties in werkkapitaal		29.225	(39.326)
Ontvangen dividend geassocieerde deelnemingen		343	510
Ontvangen rente		4.174	6.632
Betaalde winstbelastingen		(2.987)	(13.468)
		30.755	(45.652)
Kasstroom uit gewone bedrijfsvoering		66.657	18.888
PPS-vorderingen		(17.253)	(1.313)
Kasstroom uit operationele activiteiten		49.404	17.575
Investeringsactiviteiten			
Investeringsactiviteiten in immateriële vaste activa	noot 1	(574)	(770)
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	noot 2	(40.190)	(25.929)
Investeringsactiviteiten in vastgoedbeleggingen	noot 3	(193)	-
Investeringsactiviteiten in geassocieerde deelnemingen	noot 4	(757)	(731)
Overname deelnemingen	noot 1	(14.025)	(15.088)
Vervreemding deelnemingen		-	(2.354)
Desinvesteringen in materiële vaste activa, incl. overige mutaties		3.635	772
Desinvesteringen in geassocieerde deelnemingen	noot 4	768	-
Mutatie overige financiële vaste activa		1.545	(1.439)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(49.791)	(45.539)
Financieringsactiviteiten			
Opgenomen leningen		64.219	6.802
Aflossingen leningen		(36.415)	(33.218)
Overige mutaties		503	-
Betaalde rente		(10.823)	(10.103)
Uitgekeerd dividend		-	(94)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		17.484	(36.613)
Totale netto kasstroom		17.097	(64.577)
Saldo geldmiddelen en kasequivalenten op 1 januari		41.715	106.264
Koersverschillen op geldmiddelen en kasequivalenten		986	28
Saldo geldmiddelen en kasequivalenten op 31 december	noot 10	59.799	41.715

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijzigingen in grondslagen voor pensioenvoorzieningen (IAS 19) en joint arrangements (IFRS 11).

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Informatie over de vennootschap

Oranjewoud N.V. is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, statutair gevestigd in Nederland te Gouda, Antwerpseweg 8. De aandelen van de vennootschap zijn genoteerd aan de officiële Markt van Euronext N.V. te Amsterdam. Oranjewoud N.V. is voor 95,56% in handen van Sanderink Investments B.V. Sanderink Investments B.V. is voor 100% in handen van Stichting Administratiekantoor Sanderink Investments van Gerard Sanderink. Oranjewoud N.V. is actief op het gebied van advies- en ingenieursdiensten, sport- en vrije tijdsvoorzieningen, detachering, railsystemen, civiele infrastructuur, techniek en gebouwen en PPS-concessieprojecten. De organisatie is leverancier van kwalitatief hoogwaardige diensten op het brede terrein van infrastructuur en accommodatie-oplossingen, stedelijke ontwikkeling, bouw, natuur en landschap, milieu en veiligheid en sport- en vrijetijdsvoorzieningen. Oranjewoud N.V. verzorgt daarbij het gehele traject van studie, advies, ontwerp, planvoorbereiding en directievoering tot realisatie, beheer en exploitatie.

De jaarrekening 2013 is op 30 april 2014 opgesteld door het Bestuur met instemming van de Raad van Commissarissen van de vennootschap en zal ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering op 11 juni 2014.

Uitgangspunten

De (geconsolideerde) jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat de functionele valuta is van de onderneming. De geconsolideerde jaarrekening van de Groep is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals die zijn goedgekeurd door de Europese Unie.

Nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties (IAS/IFRS):

De Groep heeft in 2013 een aantal nieuwe en herziene standaarden toegepast die zijn uitgevaardigd door de International Accounting Standards Board (IASB) en die (verplicht of door vervroegde toepassing) van kracht zijn op verslagperiodes aanvangend op of na 1 januari 2013.

IAS 1 - Presentatie van het overzicht totaalresultaat

Deze wijziging heeft betrekking op het separaat presenteren van items die mogelijk kunnen worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening in toekomstige perioden en items die nooit kunnen worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening. De wijziging heeft alleen betrekking op presentatie en heeft daarom geen impact op de financiële positie van de Groep. De wijziging is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 juli 2012 en is derhalve voor de eerste keer toegepast in de jaarrekening 2013.

IAS 12 – Winstbelastingen

Het amendement geeft opheldering omtrent de waardering van latente belastingverplichtingen of -vorderingen op vastgoedbeleggingen die ontstaan bij wijzigingen van de reële waarde (boekjaar 2013).

IAS 19 - Personeelsbeloningen (herzien)

De Groep heeft IAS 19R retroactief toegepast in overeenstemming met de overgangsbepalingen van deze standaard. Een belangrijke wijziging is dat het uitstellen van actuariële resultaten niet langer is toegestaan. Aangezien de Groep in het verleden alle actuariële resultaten in verband met de toegezegd pensioenregelingen reeds onmiddellijk onder de niet-gerealiseerde resultaten heeft verantwoord, heeft deze wijziging geen effect op de cijfers van de Groep.

Daarnaast dient de disconteringsvoet die wordt gehanteerd bij de berekening van de in het boekjaar toe te kennen aanspraken gelijk te zijn aan de disconteringsvoet die gehanteerd wordt op de berekening van het verwachte rendement op beleggingen. Bij Strukton Railinfra AB (Zweden) en Strukton Rail NV (België) dient onder IAS 19R rekening te worden gehouden met een extra belasting op alle toekomstige pensioenopbouw.

IAS 27 (Herzien) – Geconsolideerde en vennootschappelijke jaarrekening

Als gevolg van de nieuwe IFRS 11, joint arrangements en IFRS 12 toelichting van belangen in deelnemingen is de herziene IAS 27 standaard welke specifieke voorschriften bevat ten aanzien van de waardering van deelnemingen in de enkelvoudige jaarrekening vervroegd toegepast.

IAS 28 – Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Als gevolg van de nieuwe IFRS 11, joint arrangements en IFRS 12 toelichting van belangen in deelnemingen, is de naamgeving van IAS 28 gewijzigd van 'belangen in geassocieerde deelnemingen' naar 'belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures'. De richtlijn beschrijft naast de toepassing van de 'equity methode' bij belangen in geassocieerde deelnemingen ook de toepassing van de 'equity methode' bij belangen in joint ventures. De herziene standaard is verplicht van toepassing op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2014.

IFRS 10 – Geconsolideerde jaarrekening

IFRS 10 vervangt de onderdelen van IAS 27 die betrekking hebben op de geconsolideerde jaarrekening en SIC 12 ‘Consolidatie – Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten’. Dit betreft een nieuwe standaard die onder andere een herziene definitie geeft van het begrip ‘zeggenschap’. De standaard is verplicht van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014. De invoering van IFRS 10 is verplicht op het moment dat IFRS 11 en 12 worden toegepast. De wijziging in de definitie van zeggenschap in IFRS 10 heeft geen wezenlijk effect op de samenstelling van de Groep gehad.

IFRS 11 – Gezamenlijke activiteiten

IFRS 11 vervangt IAS 31, belangen in joint ventures en SIC 13, entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend. Dit betreft een nieuwe standaard die voorschriften bevat ten aanzien van de verantwoording van gezamenlijke activiteiten onder gezamenlijke zeggenschap. IFRS 11 heeft de mogelijkheid om het evenredige aandeel van de Groep in de activa, verplichtingen, opbrengsten en kosten van de joint operations op te nemen waarbij de posten regel voor regel met posten van soortgelijke aard worden gecombineerd, vanaf de datum waarop voor het eerst gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend tot aan de datum waarop deze eindigt. Entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend en die voldoen aan de definitie van een ‘joint venture’ mogen niet langer proportioneel worden geconsolideerd maar worden op basis van de ‘equity methode’ verantwoord. De standaard is verplicht van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2014.

De wijziging in de verantwoording van samenwerkingsverbanden heeft een wezenlijk effect gehad op de informatie in de geconsolideerde balans van de Groep. De vergelijkende cijfers zijn aangepast om de wijzigingen in de verantwoording van samenwerkingsverbanden van de Groep te weerspiegelen. Overeenkomstig IAS 1 heeft de Groep een derde geconsolideerde balans per 1 januari 2012 gepresenteerd.

IFRS 12 – Toelichting op belangen in deelnemingen

IFRS 12 behandelt alle toelichtingen die voorheen verspreid waren opgenomen in IAS 27, IAS 28 en IAS 31. Deze toelichtingen hebben betrekking op belangen in joint arrangements, geassocieerde deelnemingen en groepsmaatschappijen. Er bestaat een aantal nieuwe toelichtingsvereisten maar deze hebben geen impact op de financiële positie van de Groep. De invoering van IFRS 12 is verplicht op het moment dat IFRS 11 wordt toegepast. De toepassing van IFRS 12 heeft in algemene zin geleid tot uitgebreidere toelichtingsvereisten in de geconsolideerde jaarrekening (zie noot 4).

IFRS 13 - Reële waarde bepaling

Het betreft een nieuwe standaard welke voorschriften bevat omtrent de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële posten. De standaard is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2013. IFRS 13 vereist extra informatieverschaffing over waardering tegen reële waarde. Deze extra toelichting is opgenomen onder de paragraaf financiële instrumenten. Hiernaast heeft deze wijziging geen cijfermatige invloed op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

Effect op de geconsolideerde balans per 1 januari 2012 als gevolg van toepassing van de nieuwe en herziene standaarden:

	1 januari 2012 (gerapporteerd)	IFRS11 effect	IAS19R effect	1 januari 2012 (herzien)
Immateriële vaste activa	108.396	(3.592)	-	104.804
Materiële vaste activa	134.602	(11.724)	-	122.878
Vastgoedbeleggingen	4.038	-	-	4.038
Geassocieerde deelnemingen	33.384	13.206	-	46.590
Overige financiële vaste activa	98.267	(73.126)	-	25.141
Uitgestelde belastingvorderingen	7.814	(2.738)	-	5.076
Vaste activa	386.501	(77.974)	-	308.527
Voorraden	32.839	(6.957)	-	25.882
Vorderingen	392.001	(9.318)	-	382.683
Onderhanden projecten	147.279	(1.309)	-	145.970
Winstbelastingvorderingen	2.119	(93)	-	2.026
Geldmiddelen en kasequivalenten	124.662	(5.094)	-	119.568
Vlottende activa	698.900	(22.771)	-	676.129
Totaal activa	1.085.401	(100.745)	-	984.656
Eigen vermogen	240.589	-	(949)	239.640
Minderheidsbelangen	126	-	-	126
Groepsvermogen	240.715	-	(949)	239.766
Uitgestelde personeelsbeloningen	16.460	-	1.216	17.676
Voorzieningen	10.428	(255)	-	10.173
Uitgestelde belastingverplichtingen	22.381	(3.747)	-	18.634
Achtergestelde leningen	2.665	(2.665)	-	-
Langlopende schulden	170.188	(81.706)	-	88.482
Totaal langlopende verplichtingen	222.122	(88.373)	1.216	134.965
Handelscrediteuren	205.382	(4.627)	-	200.755
Schulden aan kredietinstellingen	14.465	(1.158)	-	13.307
Onderhanden projecten	105.766	(894)	-	104.872
Verschuldigde winstbelasting	6.875	167	(267)	6.775
Voorzieningen	3.379	(7)	-	3.372
Overige kortlopende schulden	286.697	(5.853)	-	280.844
Kortlopende schulden	622.564	(12.372)	(267)	609.925
Totaal passiva	1.085.401	(100.745)	-	984.656

Effect op de geconsolideerde balans per 31 december 2012 als gevolg van toepassing van de nieuwe en herziene standaarden:

	31 december 2012 (gerapporteerd)	IFRS11 effect	IAS19R effect	31 december 2012 (herzien)
Immateriële vaste activa	91.542	(3.223)	-	88.319
Materiële vaste activa	153.543	(14.225)	-	139.318
Vastgoedbeleggingen	9.583	-	-	9.583
Geassocieerde deelnemingen	33.362	15.629	-	48.991
Overige financiële vaste activa	74.072	(48.070)	-	26.002
Uitgestelde belastingvorderingen	13.361	(3.137)	-	10.224
Vaste activa	375.463	(53.026)	-	322.437
Vorraden	38.666	(8.733)	-	29.933
Vorderingen	432.020	(10.792)	-	421.228
Onderhanden projecten	169.942	(829)	-	169.113
Winstbelastingvorderingen	4.433	(55)	-	4.378
Geldmiddelen en kasequivalenten	97.633	(6.959)	-	90.674
Vlottende activa	742.694	(27.368)	-	715.326
Totaal activa	1.118.157	(80.394)	-	1.037.763
Eigen vermogen	260.668	30	(1.533)	259.165
Minderheidsbelangen	(56)	-	-	(56)
Groepsvermogen	260.612	30	(1.533)	259.109
Uitgestelde personeelsbeloningen	22.464	-	1.925	24.389
Voorzieningen	13.018	(353)	-	12.665
Uitgestelde belastingverplichtingen	18.648	(2.949)	-	15.699
Achtergestelde leningen	2.005	(2.005)	-	-
Langlopende schulden	65.614	(57.165)	-	8.449
Totaal langlopende verplichtingen	121.749	(62.472)	1.925	61.202
Handelscrediteuren	235.050	(3.925)	-	231.125
Schulden aan kredietinstellingen	50.338	(1.379)	-	48.959
Onderhanden projecten	108.794	(2.284)	-	106.510
Verschuldigde winstbelasting	2.521	(483)	(392)	1.646
Voorzieningen	3.782	-	-	3.782
Overige kortlopende schulden	335.311	(9.881)	-	325.430
Kortlopende schulden	735.796	(17.952)	(392)	717.452
Totaal passiva	1.118.157	(80.394)	-	1.037.763

Effect op het geconsolideerde resultaat over 2012 als gevolg van toepassing van de nieuwe en herziene standaarden:

	2012 (gerapporteerd)	IFRS11 effect	IAS19R effect	2012 (herzien)
Som der bedrijfsopbrengsten	1.782.603	(51.606)	-	1.730.997
Projectkosten van derden	(816.497)	27.759	-	(788.738)
Toegevoegde Waarde	966.106	(23.847)	-	942.259
Personeelskosten	(719.756)	10.662	40	(709.054)
Overige bedrijfskosten	(171.011)	7.100	-	(163.911)
Afschrijvingen	(47.179)	3.246	-	(43.933)
Totaal bedrijfskosten	(937.946)	21.008	40	(916.898)
Bedrijfsresultaat	28.160	(2.839)	40	25.361
Saldo financiële baten en lasten	(5.843)	292	-	(5.551)
Aandeel resultaat na belastingen geassocieerde deelnemingen	(269)	1.882	-	1.613
Resultaat voor belastingen	22.048	(665)	40	21.423
Belastingen	1.428	665	(10)	2.083
Resultaat na belastingen	23.476	-	30	23.506
Toe te rekenen aan:				
Aandeelhouders van de moeder- maatschappij	23.564	-	30	23.594
Minderheidsbelangen	(88)	-	-	(88)

Effect op het geconsolideerde niet-gerealiseerde resultaat over 2012 als gevolg van toepassing van de nieuwe en herziene standaarden:

	2012 (gerapporteerd)	IFRS11 effect	IAS19R effect	2012 (herzien)
Mutaties in reële waarde van derivaten voor hedge accounting	(598)	-	-	(598)
Koersverschillen vreemde valuta	347	-	-	347
Mutatie actuariële reserve	(3.234)	-	(584)	(3.818)
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	(3.485)	-	(584)	(4.069)
Toe te rekenen aan:				
Aandeelhouders van de moeder- maatschappij	(3.485)	-	(584)	(4.069)
Minderheidsbelangen	-	-	-	-

Effect op de geconsolideerde kasstroom over 2012 als gevolg van toepassing van de nieuwe en herziene standaarden:

	2012 (gerapporteerd)	IFRS11 effect	IAS19R effect	2012 (herzien)
Kasstroom uit operationele activiteiten	12.596	4.979	-	17.575
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(44.300)	(1.239)	-	(45.539)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(31.449)	(5.164)	-	(36.613)
Totale netto kasstroom	(63.153)	(1.424)	-	(64.577)

Nog niet toegepaste standaarden en interpretaties

De standaarden en interpretaties die op de datum van publicatie van de jaarrekening van de Groep wel waren uitgegeven maar nog niet van kracht waren, worden in het onderstaande toegelicht. Waar van toepassing is de Groep voornemens deze toe te passen zodra ze van kracht zijn.

IAS 32 – Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen — wijzigingen op IAS 32

Met deze wijzigingen wordt duidelijkheid verschaft inzake de betekenis van “een in rechte afdwingbaar recht om te salderen” en met betrekking tot de criteria volgens welke niet-gelijktijdige afwikkelingsmechanismen van clearing-instellingen voor saldering kwalificeren. De wijzigingen zijn van toepassing op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2014 en zijn naar verwachting niet relevant voor de Groep.

IAS 39 - Vernieuwing van derivaten en voortzetting van hedge accounting – wijzigingen op IAS 39

Deze wijzigingen bevatten een vrijstelling van het stopzetten van hedge accounting indien de vernieuwing van een als afdekkingsinstrument aangewezen derivaat aan bepaalde criteria voldoet. Deze wijzigingen zijn van toepassing op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2014. De Groep heeft gedurende de verslagperiode geen derivaten vernieuwd. De wijzigingen worden bij toekomstige vernieuwingen echter in aanmerking genomen.

IFRIC 21 - Heffingen van overheidswege

IFRIC 21 verduidelijkt dat een entiteit een verplichting ten aanzien van een heffing opneemt zodra de activiteit die volgens de van toepassing zijnde wetgeving tot die heffing leidt zich voordoet. Voorts wordt verduidelijkt dat indien het overschrijden van een bepaalde drempel tot een heffing leidt, er geen verplichting dient te worden opgenomen voordat de aangegeven drempel is overschreden. IFRIC 21 is van toepassing op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2014. De Groep verwacht niet dat IFRIC 21 een materieel financieel effect op toekomstige jaarrekeningen heeft.

IFRS 9 – Financiële instrumenten

De gepubliceerde versie van IFRS 9 omvat de eerste fase van het project van de IASB ter vervanging van IAS 39. Deze fase betreft de classificatie en waardering van de in IAS 39 gedefinieerde financiële activa en financiële verplichtingen. Aanvankelijk zou de standaard van toepassing zijn op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2013, maar met het uitbrengen in december 2011 van Wijzigingen op IFRS 9 verplichte ingangsdatum van IFRS 9 en informatievervalsing bij overgang is de verplichte ingangsdatum naar 1 januari 2015 verschoven. In de vervolgfases buigt de IASB zich over hedge accounting en bijzondere waardevermindering van financiële activa. De toepassing van de eerste fase van IFRS 9 zal invloed hebben op de classificatie en waardering van de financiële activa van de Groep, maar heeft geen invloed op de classificatie en waardering van de financiële verplichtingen van de Groep. Een kwantificering van dat effect voert de Groep uit in samenhang met de overige fasen zodra de definitieve standaard met alle fasen wordt gepubliceerd.

Grondslagen voor consolidatie

Dochterondernemingen (integrale consolidatie)

Dochterondernemingen zijn alle entiteiten waarin de Groep direct of indirect beslissende zeggenschap heeft. Beslissende zeggenschap wordt gerealiseerd wanneer de Groep:

- macht heeft de relevante activiteiten van een deelneming te sturen teneinde voordelen uit haar activiteiten te verwerven;
- wordt blootgesteld aan, of rechten heeft op, een variabel rendement uit haar betrokkenheid bij de deelneming; en
- de mogelijkheid heeft haar macht te gebruiken om het rendement te beïnvloeden.

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de Groep beslissende zeggenschap verkrijgt. Deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de Groep niet langer beslissende zeggenschap heeft.

De verwerving van dochterondernemingen wordt door de Groep verantwoord volgens de overnamemethode. De overgedragen vergoeding van een overname wordt gesteld op de reële waarde van de opgegeven activa, de uitgegeven eigenvermogensinstrumenten per overnamedatum en de overgenomen of aangegane verplichtingen. De overgedragen vergoeding omvat tevens de reële waarde van activa, vergoedingen en verplichtingen uit hoofde van contractueel overeengekomen voorwaardelijke bepalingen. Transactiekosten in het kader van een overname worden ten laste van het resultaat verantwoord op het moment dat zij worden gemaakt.

De overgenomen identificeerbare activa en de overgenomen (voorwaardelijke) verplichtingen worden bij eerste verwerking in de jaarrekening gewaardeerd tegen de reële waarde per overnamedatum. Per acquisitie waardeert de

Groep een eventueel minderheidsbelang ofwel tegen reële waarde, ofwel tegen het aandeel van het minderheidsbelang in de geïdentificeerde netto-activa van de overgenomen partij.

Indien de overgedragen vergoeding, het minderheidsbelang en de reële waarde per overnamedatum van een per overnamedatum reeds bestaand belang in de overgenomen partij, hoger is dan de reële waarde van het aandeel van de Groep in de identificeerbare netto-activa, dan wordt het verschil opgenomen als goodwill. Indien de overgedragen vergoeding lager is dan de reële waarde van de identificeerbare netto-activa, dan wordt het verschil rechtstreeks verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Deelnemingen zijn alle entiteiten waarover de Groep invloed van betekenis, maar geen beslissende zeggenschap kan uitoefenen. Dit gaat in het algemeen gepaard met het bezit van meer dan een vijfde van de stemgerechtigde aandelen. Joint ventures zijn samenwerkingsverbanden waarbij de Groep samen met andere partijen gezamenlijke zeggenschap hebben en recht hebben op de netto-activa van de joint venture. De betrokken partijen zijn contractueel overeengekomen dat zeggenschap wordt gedeeld en beslissingen inzake relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die gezamenlijke zeggenschap in de joint venture hebben.

Investerings in deelnemingen en joint ventures worden bij eerste verwerking in de jaarrekening opgenomen tegen kostprijs en daarna verantwoord volgens de equitymethode. De waardering van deelnemingen is inclusief de bij verwerving vastgestelde goodwill en onder vermindering van eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De Groep verantwoordt zijn deel van de mutaties in reserves en de toerekenbare resultaten van de deelneming in de boekwaarde van de deelneming. Het aandeel in het resultaat van de deelneming dat aan de Groep wordt toegerekend, wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Het aandeel van de mutaties in de reserves van een deelneming die na overnamedatum aan de Groep toerekenbaar zijn, wordt opgenomen in de reserves van de Groep. De Groep neemt verliezen hoger dan het bedrag van de boekwaarde van de deelneming (inclusief overige niet door zekerheden gedekte vorderingen) slechts op, indien daartoe een in rechte of feitelijk afdwingbare verplichting bestaat.

Deelnemingen en joint ventures worden verantwoord vanaf de datum waarop de Groep invloed van betekenis verkrijgt, tot het moment waarop de invloed ophoudt te bestaan.

Joint operations

Joint operations zijn de belangen in entiteiten waarover de Groep contractueel overeengekomen gezamenlijk met derden zeggenschap uitoefent. De Groep verantwoordt haar belang in de opbrengsten en kosten, activa en verplichtingen van de joint operation en combineert deze post voor post met overeenkomstige posten in de jaarrekening van de Groep.

Deelnemingen zonder invloed van betekenis

Deelnemingen zonder invloed van betekenis worden gewaardeerd tegen reële waarde, wijzigingen lopen via het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten. Indien de reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, vindt waardering plaats tegen kostprijs.

Eliminatie van transacties bij consolidatie

Intragroepssaldi en eventuele niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de Groep of baten en lasten uit dergelijke transacties worden bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit hoofde van transacties met deelnemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de entiteit heeft.

Vennootschappelijke gegevens

De financiële gegevens van Oranjewoud N.V. zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst-en-verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

Geconsolideerde belangen

De geconsolideerde deelnemingen en het percentage belang zijn vermeld in bijlage 1.

Grondslagen voor waardering

Transacties in vreemde valuta en investeringen in buitenlandse activiteiten

De geconsolideerde cijfers van de Groep worden gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de moedermaatschappij. Elke entiteit binnen de Groep bepaalt en gebruikt zijn eigen functionele valuta. Transacties in vreemde valuta worden initieel vastgelegd tegen de koers van de functionele valuta op de transactiedatum. Liquide middelen, vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta tegen de koers op de balansdatum. De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Dit geldt niet voor de verschillen op leningen in vreemde valuta als hedge voor een investering in een buitenlandse activiteit. Deze verschillen worden opgenomen in de reserve omrekeningsverschillen tot het moment van verkoop van de buitenlandse activiteiten, dan worden ze ten laste, dan wel ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Voor omrekening in de consolidatie worden de activa en de verplichtingen van buitenlandse activiteiten omgerekend naar euro's tegen de koers op de balansdatum en hun resultatenrekeningen worden omgerekend tegen de gemiddelde koers over het boekjaar. De koersresultaten volgend uit de omrekening worden als niet-gerealiseerde resultaten verantwoord. Bij vervreemding van een buitenlandse activiteit wordt het cumulatieve uitgestelde bedrag uit het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten gerelateerd aan deze specifieke buitenlandse activiteit ten gunste dan wel ten laste van het resultaat gebracht.

Afgeleide financiële instrumenten

De Groep maakt gebruik van interest rate swaps en inflatieswaps om de rente- en inflatierisico's uit hoofde van concern- en projectfinancieringen af te dekken. Voor de interest rate swaps en inflatieswaps welke bij de overname van Strukton bij Strukton waren afgesloten wordt geen hedge accounting toegepast. Deze interest rate swaps en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen reële waarde. De verandering van de reële waarde van deze swaps wordt rechtstreeks verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Er wordt geen hedge accounting toegepast omdat de hedge op het overnamemoment defacto begint en er dan zeker ineffectiviteit zou ontstaan.

Voor de interest rate swaps en inflatieswaps welke na de overname van Strukton afgesloten zijn, wordt hedge accounting toegepast. De verandering van de reële waarde van de interest rate swaps en inflatieswaps, die dienen ter afdekking van renterisico's en inflatierisico's uit hoofde van toekomstige interestbetalingen en te ontvangen indexatiebetalingen, worden rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen, voor zover de hedge als effectief kan worden gekenmerkt. De in het eigen vermogen uitgestelde bedragen worden overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening op het moment dat de afgedekte toekomstige rentecoupons en afgedekte toekomstige indexatie-betalingen in het resultaat worden verantwoord. Voor het deel waarvan de hedge effectiviteit niet kan worden aangetoond, wordt de waardeverandering onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Wanneer de interest rate swap wordt verkocht of beëindigd of wanneer de hedge relatie niet meer effectief is, blijft de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op dat moment in het eigen vermogen opgenomen tenzij niet langer verwacht wordt dat de oorspronkelijk afgedekte toekomstige kasstromen zullen plaatsvinden. Op dat moment worden de in het eigen vermogen uitgestelde resultaten onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Immateriële vaste activa

Octrooien

Octrooien worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs minus de cumulatieve afschrijving en eventuele impairment verliezen. Octrooien worden afgeschreven op lineaire basis over de gebruiksduur van 5 jaar.

Software

Software is gewaardeerd tegen de historische kostprijs inclusief geactiveerde financieringskosten verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte gebruiksduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De gehanteerde gebruiksduur in jaren is twee tot vijf jaar.

Business Combinations en goodwill

Bedrijfscombinaties worden verantwoord volgens de overnamemethode. De kostprijs van een acquisitie wordt bepaald op het totaal van de overgedragen vergoeding (bepaald op de reële waarde per de overnamedatum) en het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij. Voor iedere bedrijfscombinatie waardeert de overnemende partij het minderheidsbelang in de overgenomen partij tegen hetzij de reële waarde, hetzij een evenredig deel van de netto activa van de overgenomen partij. Kosten verband houdende met de overname worden direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Wanneer de Groep een onderneming overneemt, beoordeelt zij de overgenomen financiële activa en verplichtingen met het oog op een juiste classificatie en aanwijzing, in overeenstemming met de contractuele voorwaarden, economische

omstandigheden en van toepassing zijnde overige omstandigheden. Dit omvat eveneens de scheiding door de overgenomen partij van in contracten besloten derivaten. Indien de bedrijfscombinatie in verschillende fasen tot stand komt, wordt per de overnamedatum de reële waarde van het eerder door de Groep in de overgenomen partij gehouden belang opnieuw bepaald met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

Eventuele door de Groep over te dragen voorwaardelijke vergoedingen worden per de overnamedatum tegen reële waarde opgenomen. Latere wijziging in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding die als een actief of een verplichting wordt aangemerkt, wordt overeenkomstig IAS 39 hetzij in de winst-en-verliesrekening verantwoord, hetzij als een mutatie in de niet-gerealiseerde resultaten. Indien de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geëvalueerd, vindt herwaardering slechts plaats bij definitieve afwikkeling in het eigen vermogen.

Goodwill wordt eerst tegen zijn kostprijs gewaardeerd, zijnde het bedrag waarmee de overgedragen vergoeding het saldo van de verkregen activa en de overgenomen verplichtingen overschrijdt. Indien deze vergoeding minder bedraagt dan de reële waarde van de netto activa van de overgenomen dochteronderneming, wordt het verschil in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Na de eerste opname wordt de goodwill gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. Voor de toetsing op bijzondere waardevermindering wordt de goodwill die is voortgekomen uit een bedrijfscombinatie vanaf de overnamedatum toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheden die naar verwachting voordeel zullen halen uit de bedrijfscombinatie, ongeacht of activa of verplichtingen van de overgenomen entiteit aan deze eenheden zijn toegerekend.

Indien goodwill onderdeel van een kasstroomgenererende eenheid is en een deel van de bedrijfsactiviteit binnen die eenheid wordt afgestoten, wordt de goodwill die op de afgestoten activiteit betrekking heeft, opgenomen in de boekwaarde van die activiteit voor de vaststelling van het uit de afstoting voortvloeiende resultaat. Goodwill die in een dergelijke omstandigheid wordt afgestoten, wordt bepaald op basis van de relatieve verhouding in waarden van de afgestoten activiteit en van het gedeelte van de kasstroomgenererende eenheid dat wordt behouden.

Overige immateriële vaste activa

Indien er bij de verwerving van een entiteit separaat identificeerbare immateriële activa kunnen worden onderkend, worden deze geactiveerd en afgeschreven binnen de afschrijvingstermijn die daarbij van toepassing is. Hierbij geldt voor de waarde van een klantenbestand een afschrijvingsperiode uiteenlopend van vier jaar tot twaalf jaar, afhankelijk van de aard en verwachte "churn-rate". Voor de waarde van een orderportefeuille wordt een afschrijvingsperiode van een half tot zes jaar gehanteerd.

De afschrijvingstermijn wordt jaarlijks beoordeeld.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen

De bedrijfsgebouwen zijn gewaardeerd tegen aanschafprijzen verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een restwaarde en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De gehanteerde gebruiksduur in jaren is voor bedrijfsgebouwen vijftien tot twintig jaar. Indien sprake is van groot onderhoud, dan wordt dit bedrag geactiveerd en afgeschreven. Toekomstige gebouwen worden geactiveerd inclusief rente. Op terreinen wordt niet afgeschreven (met uitzondering van terreinverharding).

Materieel en instrumentarium en overig

Het materieel en instrumentarium en overig (waaronder de inventarissen) zijn gewaardeerd tegen aanschafprijzen verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een restwaarde en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De aanschafprijzen bevatten tevens de kosten voor het vervangen van onderdelen van het materieel en instrumentarium voorzover die kosten voldoen aan de voorwaarden voor opname in de balans alsmede financieringskosten voor lange termijn projecten wanneer aan de activeringscriteria is voldaan. De gehanteerde gebruiksduur in jaren is voor materieel en instrumentarium twee tot zes jaar en voor overig drie tot tien jaar.

Activa in constructie

Activa in constructie worden gewaardeerd tegen gemaakte kosten.

Niet meer opnemen op de balans

Een materieel vast actief wordt niet meer op de balans opgenomen ingeval van afstoting of indien er geen economische voordelen van het gebruik of de afstoting worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiende uit de

verwijdering van het actief wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans. De restwaarden, de gebruiksduur en de waarderingsmethoden worden beoordeeld en, indien noodzakelijk, aangepast per einde van het boekjaar.

Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, worden deze als afzonderlijke posten (belangrijke componenten) onder de materiële vaste activa opgenomen.

Geleasde activa "Groep als lessee"

Leaseovereenkomsten waarbij de Groep vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen op zich neemt, worden geclassificeerd als financiële leases. Bij eerste opname wordt het geleasde actief gewaardeerd tegen de reële waarde of, indien lager, tegen de contante waarde van de minimale leasetermijnen. Na de eerste opname geschiedt de verwerking in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslag.

Overige leases betreffen operationele leaseovereenkomsten waarvan de geleasde activa niet in de balans van de Groep worden opgenomen. De leasekosten worden lineair toegerekend aan de leaseperiode.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is een actief dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging, of beide te realiseren. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen. Wanneer een vastgoedbelegging voor eigen gebruik wordt aangewend, wordt het overgeboekt naar materiële vaste activa. De reële waarde van de vastgoedbeleggingen wordt in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening vermeld. De reële waarde wordt gedefinieerd als de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingdatum.

De reële waarde bepaling is gebaseerd op de veronderstelling dat de transactie om een actief te verkopen of een verplichting over te dragen, plaatsvindt op: de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting, of bij afwezigheid van een belangrijke markt, op de meest gunstige markt voor het actief of de verplichting. De belangrijkste dan wel de meest gunstige markt moet toegankelijk zijn voor de Groep.

Afschrijvingen worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur van ieder onderdeel. Afschrijvingspercentages komen overeen met die van de categorieën van materiële vaste activa. Afschrijvingsmethoden, gebruiksduur en restwaarde worden op de rapportagedatum opnieuw beoordeeld.

Overige financiële vaste activa

Overige langlopende vorderingen

Voorzover bestaande uit vorderingen met vaste of bepaalde aflossingen worden deze initieel opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestaties en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Winsten en verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening zodra de vorderingen niet meer op de balans worden opgenomen of bijzondere waardeverminderingen ondergaan, alsmede via het amortisatieproces.

Een financieel vast actief wordt afgeboekt op het moment dat er geen recht op cash flows uit het actief voor rekening van de Groep meer bestaat.

PPS-vorderingen

De PPS-vorderingen worden verantwoord als financiële vaste activa. Bij de eerste verwerking in de geconsolideerde jaarrekening worden de PPS-vorderingen gewaardeerd tegen reële waarde en daarna tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Er wordt gebruik gemaakt van een rente die (nagenoeg) overeenkomt met de rente (na afdekking) van de bijbehorende non-recourse PPS-lening (PPS-lening waarbij de leningnemer niet hoofdelijk aansprakelijk is jegens de financier).

Bij de overname van Strukton zijn bij een viertal op acquisitiedatum bestaande PPS-projecten de langlopende vorderingen ingeconsolideerd. Deze vorderingen zijn op acquisitiedatum overeenkomstig IFRS 3 gewaardeerd tegen reële waarde. Waardering na initiële opname vindt plaats tegen reële waarde, om een accounting mismatch tussen PPS-vorderingen en PPS-schulden, die zou ontstaan bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs, te voorkomen. De verandering van de reële waarde wordt rechtstreeks verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Voor een nadere uiteenzetting van de omstandigheden die hebben geleid tot het op deze wijze waarderen van de vordering wordt verwezen naar de toelichting onder noot 17.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens de in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en volgens fiscale grondslagen alsmede voor fiscaal compensabele verliezen voor het deel waarvoor het waarschijnlijk is dat voldoende positieve belastbare resultaten gerealiseerd zullen worden. De boekwaarde van uitgestelde belastingvorderingen wordt op elke balansdatum beoordeeld en verlaagd voor zover het niet waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige fiscale winsten zullen zijn.

Uitgestelde belastingen worden berekend tegen het tarief dat waarschijnlijk op het moment van afwikkeling volgens wetgeving van toepassing zal zijn. Uitgestelde belastingen worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord, behalve indien gerelateerd aan posten die als niet-gerealiseerde resultaten worden verwerkt. In dat geval wordt ook de uitgestelde belasting als niet-gerealiseerde resultaten verwerkt.

Indien per saldo een uitgestelde belastingvordering ontstaat, vindt opname plaats onder de vaste activa. Uitgestelde belastingvorderingen en -schulden worden gesaldeerd als er een wettelijk afdwingbaar recht toe bestaat, als ze zijn gerelateerd aan winstbelasting opgelegd door dezelfde fiscale autoriteit en de onderneming het wettelijk afdwingbaar recht heeft om op netto basis af te wikkelen.

Bijzondere waardevermindering

Financiële activa

Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat één of meerdere gebeurtenissen een negatief effect hebben gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief. Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een op geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente.

Alle bijzondere waardeverminderingsverliezen worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt teruggenomen indien de terugname objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die zich heeft voorgedaan nadat dit bijzondere waardeverminderingsverlies werd genomen. Bij financiële activa die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd komt de terugname ten gunste van de winst-en-verliesrekening. Betreft het voor verkoop beschikbare financieel actief aandelen dan wordt de terugname rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt.

Niet-financiële activa

De boekwaarde van de niet-financiële activa van de Groep, uitgezonderd voorraden en uitgestelde belastingvorderingen, wordt per iedere verslagdatum opnieuw bezien om te bepalen of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Van goodwill en immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur of die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt op iedere verslagdatum een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde.

Er wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen wanneer de boekwaarde van een actief of de kasstroom-genererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde.

Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Voor een actief of een kasstroomgenererende eenheid is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de bedrijfswaarde of de reële waarde minus verkoopkosten. Bij het bepalen van de bedrijfswaarde wordt de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen berekend met behulp van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van zowel de actuele markttaxaties van de tijdswaarde van geld als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief.

Met betrekking tot goodwill worden (met uitzondering van goodwill inbegrepen in de boekwaarde van geassocieerde deelnemingen) bijzondere waardeverminderingsverliezen niet teruggenomen. Voor andere activa worden in voorgaande perioden opgenomen bijzondere waardeverminderingsverliezen bij elke verslagdatum beoordeeld op indicaties dat het verlies afgenomen is of niet langer bestaat. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt teruggenomen als de schattingen zijn veranderd aan de hand waarvan de realiseerbare waarde was bepaald. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt uitsluitend teruggenomen voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of amortisatie, die zou zijn bepaald als geen bijzonder waardeverminderingsverlies was opgenomen.

Vorraden

De voorraden worden opgenomen tegen kostprijs, of netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering, verminderd met de geschatte kosten van voltooiing en de verkoopkosten. De kostprijs van de voorraden is gebaseerd op de gemiddelde inkooprijzen respectievelijk kostprijzen en omvat de uitgaven gedaan bij verwerving van de voorraden en daarop betrekking hebbende inkoopkosten. De kostprijs van voorraden gereed product omvat een redelijk deel van de indirecte kosten op basis van de normale productiecapaciteit.

Vorderingen

Onderhanden projecten worden gewaardeerd tegen de aan de verstreken tijd toe te rekenen opbrengsten. Gefactureerde termijnen en noodzakelijk geachte voorzieningen worden op de (te vorderen) opbrengsten in mindering gebracht. Het resultaat op de projecten wordt naar rato van de voortgang van de werken in aanmerking genomen (Percentage of Completion Method). De status van een project wordt hierbij bepaald door de geregistreerde productiekosten uit te drukken als percentage van de totale geregistreerde en nog verwachte projectkosten. De schatting van de totaal verwachte projectvoortgang is mede gebaseerd op de voorcalculatie en verder voortschrijdend inzicht, op basis van de werkelijke efficiëntie van het project en bijvoorbeeld meerwerken. Genoemde schatting is met meer onzekerheid omgeven naarmate bijvoorbeeld projecten onderhevig zijn aan meerwerk en claim situaties. De verschillende bedragen verschuldigd door en aan opdrachtgevers worden afzonderlijk als actiefpost dan wel als passiefpost in de balans opgenomen.

De projectuitgaven voor projecten die per balansdatum in een offertestadium verkeren zijn geactiveerd voor die projecten waarvoor de kosten kunnen worden vastgesteld en betrouwbaar worden gemeten en waarvoor het waarschijnlijk is dat de opdracht aan de Groep wordt toegekend. De offertekosten voor publiek-private samenwerking worden tot het moment dat het waarschijnlijk is dat het contract wordt verkregen in de winst-en-verliesrekening verwerkt als kosten. Vanaf het moment dat het waarschijnlijk is dat het contract wordt verkregen worden de kosten geactiveerd. Het moment dat het waarschijnlijk is dat het contract wordt verkregen, is in de praktijk over het algemeen gelijk aan het moment van preferred bidder. Indien op het moment van 'Financial Close' een (voorlopig) ontwerp wordt opgeleverd, wordt hiervoor een opbrengst verantwoord onder aftrek van de geactiveerde kosten. Deze opbrengst is tussen contractpartijen overeengekomen en vertegenwoordigt de reële waarde van hetgeen dat is opgeleverd.

Vorderingen op gelieerde ondernemingen worden initieel opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Handelsdebiteuren en overige vorderingen zijn opgenomen tegen het oorspronkelijke factuurbedrag (historische kosten) minus bijzondere waardeverminderingen gebaseerd op kredietwaardigheidsinschattingen van de betreffende debiteuren, mede rekening houdend met historische gegevens. De bepaling van de bijzondere waardevermindering is de beste inschatting voor het bedrag waarvoor de Groep niet in staat is de openstaande bedragen te innen. Dubieuze debiteuren worden afgeschreven zodra de oninbaarheid is vastgesteld.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Het bedrag aan geldmiddelen en kasequivalenten omvat banktegoeden, deposito's en kassaldi. Bankschulden die direct opeisbaar zijn en die een integraal onderdeel uitmaken van het cash management systeem van de onderneming worden onder de geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen in de kasstroomoverzichten.

Pensioenen

Oranjewoud N.V. heeft verschillende pensioenregelingen in overeenstemming met lokale regelingen en voorwaarden.

Toegezegde bijdrageregelingen

Voor toegezegde bijdrageregelingen betaalt de Groep op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen of verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de Groep geen verdere verplichtingen. Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer de bijdragen zijn verschuldigd.

Toegezegd pensioenregelingen

Toegezegd pensioenregelingen zijn alle andere regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding dan toegezegde bijdrageregelingen. De netto verplichting van de Groep uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen wordt voor iedere regeling afzonderlijk berekend door een schatting te maken van de pensioenaanspraken die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. Van deze pensioenaanspraken wordt de contante waarde bepaald en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hierop in mindering gebracht.

De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van de Groep benadert. De berekening wordt uitgevoerd door een erkende actuaaris volgens de 'projected unit credit' methode. Deze methode houdt rekening met toekomstige salarisstijgingen als gevolg van carrièrekansen van werknemers en algemene loonontwikkelingen inclusief inflatiecorrectie.

Wanneer de pensioenaanspraken uit hoofde van een regeling worden verbeterd, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenaanspraken dat betrekking heeft op de verstreken diensttijd van werknemers onmiddellijk als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

De Groep neemt alle actuariële winsten en verliezen in verband met toegezegd pensioenregelingen onmiddellijk op onder de niet-gerealiseerde resultaten. Het fictieve rendement op beleggingen wordt gelijk gesteld aan dezelfde disconteringsvoet. Wanneer de fondsbeleggingen de verplichtingen overtreffen, wordt de opname van het actief beperkt tot een bedrag dat maximaal gelijk is aan het saldo van eventuele niet opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd en de contante waarde van eventuele toekomstige terugstortingen door het fonds of lagere toekomstige pensioenpremies.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft door een gebeurtenis in het verleden en wanneer het waarschijnlijk is dat middelen nodig zijn voor de afwikkeling van de verplichting en een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting. Indien het effect van de tijdwaarde in geld materieel is, worden de voorzieningen contant gemaakt. Indien gediscoteerd wordt, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd verantwoord als financieringskosten.

Herstructureringsvoorziening

Een voorziening voor herstructurering wordt opgenomen indien een gedetailleerd formeel plan terzake is goedgekeurd en bij de betrokkenen een geldige verwachting is gewekt dat de herstructurering zal worden doorgevoerd, door met de uitvoering van het plan te beginnen of door de belangrijkste kenmerken ervan mee te delen aan de betrokkenen.

Voorziening projecten (garantieverplichtingen)

Een garantievoorziening wordt opgenomen indien de onderliggende projecten of diensten zijn verkocht en opgeleverd. Deze voorziening wordt opgenomen voor kosten die noodzakelijk gemaakt moeten worden om gebreken, die blijken na oplevering maar tijdens de garantieperiode, op te heffen. De voorziening is gebaseerd op de beste schatting van de uitgaande kasstroom.

Jubileumvoorziening (Overige lange termijn personeelsbeloningen)

De netto verplichting van de Groep voor lange termijn personeelsbeloningen, met uitzondering van pensioenregelingen, is het bedrag van de toekomstige aanspraken zoals bijvoorbeeld jubileumuitkeringen dat werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in de verslagperiode en voorgaande perioden. De verplichtingen worden gediscoteerd tot de contante waarde. De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum op hoogwaardige staatsobligaties. De disconteringsvoet is hierbij afhankelijk van de duratie van de verplichtingen. Eventuele actuariële winsten of verliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in de periode waarin deze zich voordoen.

Overig

Voor groot onderhoud aan onroerend goed wordt een voorziening gevormd.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Het deel van de langlopende schulden dat binnen één jaar moet worden afgelost, wordt verantwoord als aflossingsverplichting van langlopende schulden onder de kortlopende schulden. Een verplichting wordt afgeboekt wanneer de verplichting stopt, afloopt of vervalt.

Bij de overname van Strukton zijn bij een viertal op acquisitiedatum bestaande PPS-projecten de langlopende schulden ingeconsolideerd. Deze schulden zijn op acquisitiedatum overeenkomstig IFRS 3 gewaardeerd tegen reële waarde. Waardering na initiële opname vindt plaats tegen reële waarde, om een accounting mismatch tussen PPS-vorderingen en PPS-schulden, die zou ontstaan bij waardering tegen geamortiseerde kostprijs, te voorkomen. De verandering van de reële waarde wordt rechtstreeks verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Bij één van de PPS-projecten is er sprake van een annuïtaire lening. Deze annuïtaire lening wordt tegen reële waarde gewaardeerd. Voor een nadere uiteenzetting van de omstandigheden die hebben geleid tot het op deze wijze waarderen, wordt verwezen naar de toelichting onder noot 17.

Onvoorwaardelijke verplichtingen welke zijn gebaseerd op een optieovereenkomst worden gewaardeerd tegen reële waarden. Deze reële waarde wordt berekend op basis van het verdisconteren met een reële rentevoet van de nominale verplichting.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Bedrijfsopbrengsten

Diensten

Opbrengsten voortvloeiende uit verrichte diensten of geleverde goederen worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, voor zover het waarschijnlijk is dat de economische opbrengst aan de Groep ten gunste zal komen en voor contracten waarvoor de Groep als principaal optreedt. Dit gebeurt naar rato van de gereedheid van een opdracht per balansdatum (Percentage of Completion Method).

Het gepresteerde deel van de totale te verwachten opbrengst van een project wordt hierbij bepaald door de geregistreerde productiekosten uit te drukken als percentage van de totale geregistreerde en nog verwachte projectkosten. De schatting van de totaal verwachte projectkosten is mede gebaseerd op de voorcalculatie en verder voortschrijdend inzicht, op basis van de werkelijke efficiëntie van het project en bijvoorbeeld meerwerken.

Verliezen, berekend tot aan de afronding van een opdracht, worden direct genomen. Voorbereidingskosten van projecten waarvoor nog geen opdracht is verkregen en waarvoor dit ook niet verwacht wordt, worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Projecten in opdracht van derden

De contractuele opbrengsten en lasten in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt naar rato van het stadium van voltooiing van het project op basis van een betrouwbare schatting van het resultaat van het betreffende onderhanden project. Onder de contractuele opbrengsten wordt verstaan het in het contract overeengekomen bedrag, meer- en minderwerk als gevolg van wijzigingen in de overeenkomst, claims en prestatievergoedingen, voor zover het waarschijnlijk is dat deze tot opbrengsten zullen leiden en betrouwbaar kunnen worden bepaald. De aan een project toe te wijzen rentelasten zijn een onderdeel van de contractuele kosten. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de verhouding geboekte kosten ten opzichte van de totale te verwachten kosten. Indien de resultaten van een project niet betrouwbaar kunnen worden geschat, worden opbrengsten slechts opgenomen voor zover de contractkosten naar alle waarschijnlijkheid verhaalbaar zullen zijn. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Service- en onderhoudscontracten

Opbrengsten uit hoofde van service- en onderhoudscontracten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden.

Omzet uit verkoop van goederen uit voorraad

De verkoop van goederen uit voorraad betreft voornamelijk verkoop van geprefabriceerde betontoepassingen. Opbrengsten van verkoop uit voorraad worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord wanneer belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van aanhoudende management betrokkenheid bij de goederen.

Concessies

Tijdens de operationele fase bestaan de opbrengsten van concessiemanagement uit:

- de reële waarde van de levering van contractueel overeengekomen diensten;
- de rentebaten gerelateerd aan de investering in het project.

Opbrengsten worden verantwoord op het moment dat de hieraan gerelateerde diensten worden geleverd. Rente wordt verantwoord als financiële bate in de periode waarop deze betrekking heeft.

Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten betreffen onder andere transactieresultaten deelnemingen, transactieresultaten vastgoed en transactieresultaten materiële vaste activa. Transactieresultaten worden verantwoord wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van aanhoudende management betrokkenheid bij de betreffende activa.

Opbrengsten worden opgenomen tegen de reële waarde van de verrichte tegenprestatie, onder aftrek van kortingen en directe belastingen.

Bedrijfslasten

Bedrijfslasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Financiële baten omvatten de rentebaten op geïnvesteerde gelden, valutakoerswinsten, winsten op afdekkingsinstrumenten die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen en resultaten uit beleggingen. Resultaten uit beleggingen worden verantwoord op het moment dat het recht van betaling wordt gevestigd. Financiële lasten omvatten de rentelasten op opgenomen gelden, de oprenting van voorzieningen, valutakoersverliezen, bijzondere waardevermindervingsverliezen op financiële activa en verliezen op afdekkingsinstrumenten die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen. Financieringsbaten en -lasten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief worden geactiveerd als onderdeel van de kosten van dat actief gedurende de periode dat het actief in vervaardiging is.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen als met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat de entiteit aan de subsidies gekoppelde voorwaarden zal vervullen en dat de subsidies zullen worden ontvangen. De overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de daarmee verband houdende lasten.

Winstbelasting

Winstbelasting omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en uitgestelde winstbelastingen. De winstbelasting wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking heeft op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden verwerkt op basis van de balansmethode, waarbij een voorziening wordt getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Uitgestelde belastingverplichtingen worden niet verwerkt voor de volgende tijdelijke verschillen: de eerste opname van goodwill, de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreffen en noch de commerciële noch de fiscale winst beïnvloeden en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend voor zover zij in de voorzienbare toekomst waarschijnlijk niet zullen worden afgewikkeld. Uitgestelde belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld.

Er wordt uitsluitend een uitgestelde belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Additionele winstbelastingen naar aanleiding van dividenduitkeringen worden op hetzelfde moment opgenomen als de verplichting tot uitkering van het desbetreffende dividend.

Gesegmenteerde informatie

De Groep is voor managementdoeleinden ingedeeld in segmenten op basis van de producten en diensten. De resultatenrekening en een aantal balansposten worden per segment weergegeven. Deze indeling wordt ondersteund door de managementrapportage structuur, waarbij genoemde onderdelen geheel separaat worden gerapporteerd aan het groepsmanagement. Het management bewaakt de bedrijfsresultaten van de segmenten separaat ten behoeve van de besluitvorming omtrent toewijzing van middelen en beoordeling van de resultaten. De segmentresultaten worden beoordeeld op basis van het bedrijfsresultaat, dat conform het bedrijfsresultaat in de geconsolideerde jaarrekening wordt bepaald. Het beheer van de groepsfinanciering en de winstbelastingen vindt echter op groepsniveau plaats. De prijzen voor transacties tussen segmenten worden op een zakelijke, objectieve grondslag bepaald ("at arms length").

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op transactiedatum, voor deelnemingen is hierbij uitgegaan van de gemiddelde koers gedurende het boekjaar. Ontvangsten uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest is opgenomen onder financieringsactiviteiten. De betaalde verkrijgingsprijs van verworven deelnemingen (na aftrek van meegekochte geldmiddelen en kasequivalenten) alsook de ontvangen verkoopprijs van afgestoten deelnemingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leaseovereenkomsten, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Belangrijkste schattingen en beoordelingen

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de periode waarin de schatting wordt herzien, dan wel in toekomstige perioden indien de herziening betrekking heeft op toekomstige perioden.

De belangrijkste elementen van schattingsonzekerheden zijn de volgende:

Resultaatsneming op projecten

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat op een project, worden de contractuele opbrengsten en lasten in de winst-en-verliesrekening verwerkt naar rato van het stadium van voltooiing van het project. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de verhouding geboekte kosten ten opzichte van de totaal te verwachten kosten. Verliesvoorzieningen op projecten worden genomen indien het waarschijnlijk is dat de kosten hoger zijn dan de opbrengsten van een project. Per project wordt dit periodiek beoordeeld door de projectverantwoordelijke en het management. Deze beoordeling vindt plaats op basis van de projectadministratie, het projectbewakingssysteem, projectdossiers en kennis en ervaringen van betrokkenen. Inherent aan dit proces is dat inschattingen worden gemaakt. Met name voor langdurige projecten bestaat het risico dat de werkelijkheid afwijkt van de inschattingen. Uit het verleden is gebleken dat de inschattingen waarop de hoogte van de projectvoorziening is gebaseerd, over het algemeen voldoende betrouwbaar zijn.

Prestatievergoedingen en claims op projecten

Bonussen op projecten worden opgenomen indien het project voldoende vergeschorst is, het bedrag van de bonus betrouwbaar kan worden vastgesteld en het waarschijnlijk is dat aan de gespecificeerde prestatiestandaarden zal worden voldaan of dat deze zullen worden overschreden. Claims worden verantwoord indien onderhandelingen tussen partijen zodanig gevorderd zijn dat het waarschijnlijk is dat de tegenpartij de claim zal accepteren en het bedrag van de claim op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten omvat naast de geboekte kosten en verzonden termijnen per project ook de tussentijds gerealiseerde winst dan wel de getroffen verliesvoorziening. Zowel deze winst als dit verlies zijn gebaseerd op een schatting van het uiteindelijke resultaat per project, de prognose einde werk.

Genoemde resultaatsschatting is met meer onzekerheid omgeven naarmate bijvoorbeeld:

- De overeengekomen contractvorm meer risico's voor de aannemer inhoudt. Bij een design & construct contract neemt de aannemer immers ook het ontwerprisico voor zijn rekening. Bij een DBMO contract komt hier de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de exploitatie bij;
- Het contract zich nog in een vroege fase van ontwerp of uitvoering bevindt. Bij het uitwerken van een voorlopig ontwerp naar een definitief ontwerp kunnen aanzienlijke afwijkingen van het voorlopig ontwerp blijken (omdat een aanvankelijke oplossing bij nader inzien niet mogelijk blijkt te zijn, of omdat de grondcondities beter of slechter zijn dan verwacht, of omdat de dialoog met stakeholders veel gecompliceerder is en dus meer kost dan vooraf is aangenomen). Ook tijdens de uitvoeringsfase kunnen tal van risico's blijken welke voor rekening van de aannemer komen. Genoemde afwijkingen kunnen overigens positief en negatief zijn;
- De looptijd van het contract langer is en daarmee de prognose einde werk inherent meer schattingsonzekerheden kent;
- Projecten onderhevig zijn aan meerwerk en claim situaties.

PPS-projecten

De reële waarde bepaling van PPS-projecten is gebaseerd op complexe, deels modelmatige berekeningen.

Vastgoedbeleggingen

De voornaamste uitgangspunten voor bepaling van eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen van de vastgoedbeleggingen zijn opgenomen in de toelichting op de betreffende post.

Immateriële en materiële vaste activa

De afschrijvingstermijnen voor de immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur.

Herstructureringsvoorziening

De verantwoorde herstructureringsvoorziening is gebaseerd op een gedetailleerd formeel reorganisatieplan. Opname van een herstructureringsvoorziening vindt alleen plaats indien een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren wordt op statische wijze bepaald op basis van een individuele beoordeling van alle uitstaande vorderingen waarbij per vordering op objectieve wijze een inschatting wordt gemaakt van het risico op oninbaarheid. Deze objectieve inschatting is gebaseerd op ervaringen uit het verleden, informatie over de desbetreffende debiteur bij betrokkenen, correspondentie etc.

Toegezegd pensioenregelingen en personeelsbeloningen

De belangrijkste actuariële uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de verantwoorde pensioenverplichtingen en overige personeelsbeloningen zijn in de toelichting op de desbetreffende posten opgenomen.

Alle veronderstellingen, verwachtingen en prognoses die gebruikt worden als basis voor schattingen in de geconsolideerde jaarrekening vormen een zo goed mogelijke afspiegeling van de vooruitzichten van Oranjewoud N.V.

Risicobeheer

Financiële risico's

De Groep kent een strikt beleid, dat erop is gericht huidige en toekomstige risico's zoveel mogelijk te beperken en te beheersen en de financiële kosten te minimaliseren. Dit gebeurt door middel van algemene beheersmaatregelen, zoals interne procedures en instructies en specifieke maatregelen die zijn gericht op de beheersing van nader omschreven risico's.

De financiële risico's van de Groep betreffen voornamelijk renterisico's, valutarisico's, kredietrisico's en leveranciersrisico's. Het risico van schommelingen in wisselkoersen en rente wordt deels afgedekt met behulp van uiteenlopende derivaten waardoor risico's waaraan de primaire financiële instrumenten onderhevig zijn, worden overgedragen aan andere contractpartijen. Rente- en valutarisico's worden grotendeels centraal beheerd. Speculatieve posities worden niet ingenomen.

Kredietrisico

Een belangrijk deel van de opdrachtgevers bestaat uit publieke organisaties (overheden) waardoor het kredietrisico minimaal is. Bij leveringen aan private opdrachtgevers, hoger dan een bepaald bedrag, wordt ook het kredietrisico in de contractbeoordeling betrokken. Daarenboven worden opdrachten naar voortgang van de projecten (vooruit) gefactureerd. De beschikbare liquiditeiten zijn ondergebracht bij kredietwaardige bancaire instellingen.

Renterisico

Kredieten zijn nodig door de mismatch tussen vorderingen en schulden. Kredieten met een variabele rente zijn blootgesteld aan het risico van verandering in kasstromen ten gevolge van rentewijzigingen. Het beleid van de Groep is erop gericht om langlopende financieringen deels tegen een vaste rente af te sluiten. Om dit te bewerkstelligen worden renteswaps afgesloten. Het renterisico met betrekking tot de financiering van PPS-projecten wordt altijd afgedekt met behulp van renteswaps.

Valutarisico

Het merendeel van de activiteiten van de Groep vindt plaats in het eurogebied. Incidentele posities in vreemde valuta worden afgedekt met valutatermijncontracten. Het vreemde valutarisico op het eigen vermogen van buitenlandse dochters en de aan deze dochters verstrekte langlopende leningen, het zogenaamde translatierisico, wordt niet ingedekt, met uitzondering van Antea USA, Inc.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep niet op het vereiste moment aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. De uitgangspunten van het liquiditeitsbeheer zijn dat voldoende liquiditeitsruimte aanwezig is om te kunnen voldoen aan huidige en toekomstige financiële verplichtingen, in normale en bijzondere omstandigheden, zonder dat daarbij onaanvaardbare verliezen worden geleden of de reputatie van de Groep in gevaar komt. Met behulp van voortschrijdende liquiditeitsprognoses wordt vastgesteld of voldoende liquiditeit beschikbaar is. Bij langlopende contracten wordt veelal aan opdrachtgevers om termijnbetalingen gevraagd voor de financiering van de projectkosten.

Inflatierisico

In langlopende contracten worden veelal indexeringen in het contract opgenomen naar de opdrachtgever. Incidenteel wordt het inflatierisico gehedged door middel van een inflatieswap.

Kapitaalbeheer

Het beleid is gericht op de handhaving van een sterke vermogenspositie waarmee het vertrouwen van opdrachtgevers, crediteuren en de markten kan worden behouden en de toekomstige ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten kan worden verzekerd. Kapitaal bestaat uit geplaatst en gestort kapitaal, ingehouden winsten, agioreserve, afdekkingsreserve, reserve omrekeningsverschillen, wettelijke reserve en een actuariële reserve. De directie bewaakt behalve het rendement op het eigen vermogen ook het niveau van het aan de aandeelhouder uit te keren dividend. De directie streeft naar een evenwicht tussen een hoger rendement, dat mogelijk zou zijn met een hoger niveau aan vreemd vermogen enerzijds en de voordelen en zekerheid van een solide vermogenspositie anderzijds.

De directie streeft naar een solvabiliteit van ten minste 15 tot 20%. Per ultimo 2013 bedroeg de solvabiliteit 18,7% (2012: 25,0%).

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1. Immateriële vaste activa	Octrooien	Software	Goodwill	Merk-naam	Klanten-bestand	Orderpor-tefeuille	Totaal
Stand per 1 januari 2012 (herzien):							
Aanschafwaarde	326	4.650	48.461	3.500	60.916	41.169	159.022
Afschrijvingen en cum. waardeverminderingen	(178)	(865)	-	(641)	(26.001)	(26.533)	(54.218)
Boekwaarde	148	3.785	48.461	2.859	34.915	14.636	104.804
Boekwaarde per 1 januari 2012 (herzien)	148	3.785	48.461	2.859	34.915	14.636	104.804
Acquisitie deelnemingen	-	-	-	300	-	667	967
Investerings	148	834	-	-	-	-	982
Overige mutaties	-	37	-	-	-	-	37
Koersverschillen	-	15	217	-	49	-	281
Afschrijvingen en impairment	(99)	(2.885)	-	(604)	(6.805)	(8.359)	(18.752)
Boekwaarde per 31 december 2012 (herzien)	197	1.786	48.678	2.555	28.159	6.944	88.319
Stand per 31 december 2012 (herzien):							
Aanschafwaarde	474	5.451	48.678	3.800	60.949	41.836	161.188
Afschrijvingen en cum. waardeverminderingen	(277)	(3.665)	-	(1.245)	(32.790)	(34.892)	(72.869)
Boekwaarde	197	1.786	48.678	2.555	28.159	6.944	88.319
Boekwaarde per 1 januari 2013	197	1.786	48.678	2.555	28.159	6.944	88.319
Acquisitie deelnemingen	87	37	-	2.300	-	21.797	24.221
Investerings	135	692	13.637	-	655	449	15.568
Overige mutaties	-	275	1	-	-	(628)	(352)
Koersverschillen	-	(19)	(408)	-	(282)	-	(709)
Afschrijvingen en impairment	(189)	(980)	(348)	(753)	(6.851)	(6.917)	(16.038)
Boekwaarde per 31 december 2013	230	1.791	61.560	4.102	21.681	21.645	111.009
Stand per 31 december 2013:							
Aanschafwaarde	650	6.283	61.560	6.100	56.048	63.005	193.646
Afschrijvingen en cum. waardeverminderingen	(420)	(4.492)	-	(1.998)	(34.367)	(41.360)	(82.637)
Boekwaarde	230	1.791	61.560	4.102	21.681	21.645	111.009

Octrooien worden afgeschreven op lineaire basis over de gebruiksduur van vijf jaar, software in twee tot vijf jaar.

Er zijn in 2013 en 2012 geen financieringskosten als onderdeel van de kostprijs van software in ontwikkeling geactiveerd.

In de categorie software is het door Antea USA voor de verkoop aan derden ontwikkelde softwarepakket iEHS geactiveerd. De geactiveerde ontwikkelingskosten zijn per 31 december 2013 € 4.466.000 (2012: € 4.652.000). Op basis van de jaarlijkse impairment test, waarbij de netto contante waarde van toekomstige kasstromen wordt vergeleken met de boekwaarde van de investering, is er in 2012 een impairment afschrijving geboekt van € 2.080.000.

De merknaam wordt lineair afgeschreven in zes jaar. Het klantenbestand van de geacquireerde deelnemingen wordt afgeschreven in een periode tussen de vier en twaalf jaar. De orderportefeuilles zijn c.q. worden in een periode van een half jaar tot zes jaar afgeschreven.

Het effect van de overname op de activa en verplichtingen van de Groep per overnamedatum en per acquisitie is hierna weergegeven. De bedrijfsopbrengsten en de resultaten van de geacquireerde ondernemingen zijn verantwoord vanaf het moment van acquisitie.

Boekwaarde voor de verwerving zijn op basis van de toepasselijke IFRS-standaarden direct voorafgaand aan de feitelijke acquisitie bepaald. Conform deze IFRS-standaarden zijn de waarden van de overgenomen activa en verplichtingen verantwoord op basis van de reële waarden. Deze opwaartse bijstelling op basis van reële waarden leidt in de komende jaren tot een hogere afschrijvingslast. Voor de vaststelling van de reële waarde van materiële vaste activa wordt gebruikt gemaakt van externe taxatie rapporten. De overige posten zijn veelal gebaseerd op de methode van de contante waarde van de toekomstige kasstromen.

Op 5 januari 2012 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Civiel B.V. alle aandelen overgenomen van Ooms Nederland Holding B.V. Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Ooms Nederland Holding B.V.	Reële Waarde
Immateriële vaste activa	916
Materiële vaste activa	21.260
Financiële vaste activa	26
Subtotaal vaste activa	22.202
Vorraden	2.428
Debiteuren	19.738
Overige vorderingen	790
Liquide middelen	7.256
Subtotaal vlottende activa	30.212
Subtotaal activa	52.414
Voorzieningen	2.163
Langlopende verplichtingen	3.913
Crediteuren	11.973
Overige kortlopende schulden	9.591
Subtotaal kortlopende schulden	21.564
Subtotaal passiva	27.640
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	24.774
Aankoopprijs	17.876
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	24.774
Badwill bij aankoop	(6.898)

Onder de vlottende activa zijn de onderhanden projecten opgenomen op basis van de grondslagen van de Groep. Het na overnamedatum te realiseren gedeelte van de te verwachten projectwinst dat uitgaat boven het bedrag dat overeenkomt met een redelijke winst voor de inspanningen van de Groep is opgenomen onder het voor orderportefeuille en cliëntenbestand opgenomen bedrag in de post immateriële vaste activa.

De overname van de infra activiteiten van Ooms past binnen de strategie van Strukton die zich richt op de verbreding en verlenging van de keten. Met deze overname verstevigt Strukton Civiel zijn infra activiteiten en zijn positie als wegenbouwer door het verkrijgen van landelijke dekking in deze markt. Bij aankoop zijn de waarde van de orderportefeuille en de brandname opgenomen onder immateriële vaste activa. Er is geen waarde toegekend aan andere immateriële vaste activa omdat deze waarde niet materieel wordt geacht. Daarnaast zijn enkele materiële vaste activa geherwaardeerd. De badwill, dat wil zeggen het verschil tussen de aankoopprijs en de reële waarde van de activa en verplichtingen, op de overnamedatum is als overige bedrijfsopbrengst verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Dit betekent dat er een bedrag van € 6.898.000 is verantwoord als badwill. Het merendeel van deze badwill wordt veroorzaakt doordat de koopprijs lager is dan de reële waarde van de verkregen activa en passiva, met name als gevolg van een hogere reële waarde van de materiële vaste activa. De opgestelde purchase price allocation is definitief.

Op 11 oktober 2012 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Bouw een aantal activiteiten overgenomen van Van Straten Groep B.V. Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Van Straten B.V.	Reële Waarde
Immateriële vaste activa	50
Materiële vaste activa	162
Subtotaal vaste activa	212
Debiteuren	1.243
Subtotaal vlottende activa	1.243
Subtotaal activa	1.455
Overige kortlopende schulden	416
Subtotaal kortlopende schulden	416
Subtotaal passiva	416
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	1.039
Aankoopprijs	1.039
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	1.039
Goodwill bij aankoop	0

De overnameprijs en de reële waarde van de activa en de verplichtingen zijn aan elkaar gelijk.

Op 7 januari 2013 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Civiel B.V. de infra en milieu activiteiten overgenomen van Rasenberg Holding B.V. Hierbij is 100% van de aandelen overgenomen van de vennootschappen Rasenberg Wegenbouw B.V., Rasenberg Verkeer en Mobiliteit B.V., Recycling & Overslag Breda B.V. en Reanco B.V. Rasenberg Wegenbouw B.V. bezit 50% van de aandelen van Ros B.V. Daarnaast is een belang van 33,3% in Van Rens B.V. overgenomen.

Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Rasenberg Holding B.V.	Reële Waarde
Immateriële vaste activa	4.125
Materiële vaste activa	5.993
Financiële vaste activa	281
Subtotaal vaste activa	10.399
Vorraden	1.652
Debiteuren	12.459
Overige vorderingen	6.214
Liquide middelen	5.868
Subtotaal vlottende activa	26.193
Subtotaal activa	36.592
Voorzieningen	1.946
Langlopende verplichtingen	2.915
Crediteuren	18.645
Overige kortlopende schulden	4.635
Subtotaal kortlopende schulden	23.280
Subtotaal passiva	28.141
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	8.451
Aankoopprijs	15.850
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	8.451
Goodwill bij aankoop	7.399

Onder de vlottende activa zijn de onderhanden projecten opgenomen op basis van de grondslagen van de Groep. Het na overnamedatum te realiseren gedeelte van de te verwachten projectwinst dat uitgaat boven het bedrag dat overeenkomt met een redelijke winst voor de inspanningen van de Groep is opgenomen onder het voor orderportefeuille en cliëntenbestand opgenomen bedrag in de post immateriële vaste activa.

De overname van de infra activiteiten van Rasenberg Holding B.V. past binnen de strategie van Strukton die zich richt op de verbreding en verlenging van de keten. Met deze overname verstevigt Strukton Civiel zijn infra activiteiten en zijn positie als wegebouwer door het verkrijgen van landelijke dekking in deze markt.

De synergievoordelen tussen de verschillende wegebouwers bij Strukton Civiel en het bereiken van een landelijke dekking zijn de onderbouwing van de betaalde goodwill. De purchase price allocation is definitief.

Op 8 januari 2013 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Civiel B.V. de activiteiten overgenomen van Unihorn India Pvt. Ltd. Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Unihorn India Pvt. Ltd.	Reële Waarde
Immateriële vaste activa	847
Materiële vaste activa	92
Financiële vaste activa	57
Subtotaal vaste activa	996
Debiteuren	390
Overige vorderingen	1.058
Liquide middelen	1.197
Subtotaal vlottende activa	2.645
Subtotaal activa	3.641
Langlopende verplichtingen	239
Crediteuren	142
Overige kortlopende schulden	535
Subtotaal kortlopende schulden	677
Subtotaal passiva	916
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	2.725
Aankoopprijs	1.500
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	2.725
Badwill bij aankoop	(1.225)

Onder de vlottende activa zijn de onderhanden projecten opgenomen op basis van de grondslagen van de Groep. Het na overnamedatum te realiseren gedeelte van de te verwachten projectwinst dat uitgaat boven het bedrag dat overeenkomt met een redelijke winst voor de inspanningen van de Groep is opgenomen onder het voor orderportefeuille en cliëntenbestand opgenomen bedrag in de post immateriële vaste activa.

De activiteiten van Unihorn India Pvt. Ltd. zullen op een later tijdstip juridisch worden ondergebracht in Antea Group N.V., de buitenlandse advies- en ingenieursbureaus binnen de Oranjewoud Groep. Dat heeft verder geen effect op resultaat en vermogen. Met de overname van Unihorn India Pvt. Ltd. is vanuit business perspectief invulling gegeven aan de expansie van de advies- en ingenieurs-diensten van de Groep richting Azië.

De badwill, dat wil zeggen het verschil tussen de aankoopprijs en de reële waarde van de activa en verplichtingen, op de overnamedatum is als overige bedrijfsopbrengst verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Dit betekent dat er een bedrag van € 1.225.000 is verantwoord als badwill. Het was daadwerkelijk een "lucky buy".

Bij aankoop zijn de waarde van de orderportefeuille en het cliëntenbestand opgenomen onder immateriële vaste activa. Er is geen waarde toegekend aan andere immateriële vaste activa omdat deze waarde niet materieel wordt geacht. De opgestelde purchase price allocation is definitief.

Op 30 januari 2013 heeft Oranjewoud dochter Antea France SAS alle aandelen overgenomen van Géo-Hyd SARL. Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Géo-Hyd SARL	Reële Waarde
Immateriële vaste activa	396
Materiële vaste activa	85
Financiële vaste activa	16
Subtotaal vaste activa	497
Vorderingen	963
Liquide middelen	291
Subtotaal vlottende activa	1.254
Subtotaal activa	1.751
Voorzieningen	22
Langlopende verplichtingen	86
Crediteuren	129
Overige kortlopende schulden	454
Subtotaal kortlopende schulden	583
Subtotaal passiva	691
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	1.060
Aankoopprijs	1.100
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	1.060
Goodwill bij aankoop	40

Onder de vlottende activa zijn de onderhanden projecten opgenomen op basis van de grondslagen van de Groep. Het na overnamedatum te realiseren gedeelte van de te verwachten projectwinst dat uitgaat boven het bedrag dat overeenkomt met een redelijke winst voor de inspanningen van de Groep is opgenomen onder het voor orderportefeuille en cliëntenbestand opgenomen bedrag in de post immateriële vaste activa.

De acquisitie van Géo-Hyd SARL past in de strategie van Antea France SAS om zijn expertise op het gebied van watermanagement verder te ontwikkelen. Dit is naast de synergievoordelen voortvloeiend uit de acquisitie een factor als bedoeld in IFRS 3.67(h) die heeft geresulteerd in de opname van goodwill. De goodwill van € 40.000 omvat de verwachte synergievoordelen, voortvloeiend uit de acquisitie. Afzonderlijk van de goodwill zijn bij aankoop de waarde van de orderportefeuille en het cliëntenbestand opgenomen onder immateriële vaste activa. Er is geen waarde toegekend aan andere immateriële vaste activa omdat deze waarde niet materieel wordt geacht. De earn-out betreft een deel van het netto resultaat van 2012 en 2013. De opgestelde purchase price allocation is definitief.

Op 11 februari 2013 heeft Oranjewoud N.V. via Strukton Assets B.V. alle aandelen van SPC ISE B.V. (Internationale School Eindhoven) overgenomen van Complan B.V. en (uit de boedel) van Van Straten B.V.

Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

SPC ISE B.V.	Reële Waarde
Financiële vaste activa	10.075
Subtotaal vaste activa	10.075
Liquide middelen	3.599
Subtotaal vlottende activa	3.599
Subtotaal activa	13.674
Langlopende verplichtingen	7.707
Crediteuren	5.352
Overige kortlopende schulden	653
Subtotaal kortlopende schulden	6.005
Subtotaal passiva	13.712
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	(38)
Aankoopprijs	310
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	(38)
Goodwill bij aankoop	348

Onder de vlottende activa zijn de onderhanden projecten opgenomen op basis van de grondslagen van de Groep. Het na overnamedatum te realiseren gedeelte van de te verwachten projectwinst dat uitgaat boven het bedrag dat overeenkomt met een redelijke winst voor de inspanningen van de Groep is opgenomen onder het voor orderportefeuille en cliëntenbestand opgenomen bedrag in de post immateriële vaste activa.

Door de overname van SPC ISE B.V. is Strukton volledig eigenaar geworden van de special purpose company die de opdrachtgever is van de bouwwerkzaamheden die Strukton reeds volledig onder haar verantwoordelijk uitvoerde voor de bouw en het onderhoud van de Internationale School Eindhoven. De goodwill betreft de aan de curator betaalde vergoeding voor het verwerven van alle aandelen. De purchase price allocation is definitief.

Op 9 april 2013 heeft Oranjewoud dochter Strukton Rail zijn aandeel in de Italiaanse spoorbouwer Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A. verhoogd van 40% naar 60% en heeft hiermee control verkregen. Unieco blijft met 40% medeaandeelhouder. Het bedrijf realiseert onderhoud, vernieuwing en nieuwbouw van spoorssystemen. Met zijn dochterbedrijven S.I.F. EL S.p.A. en Ar.Fer S.r.l. levert het alle techniekvelden: spoorbouw, elektrificatie, signalisatie en telecommunicatie. Strukton Rail heeft tevens zijn belang in Uniferr S.r.l. uitgebreid van 40% naar 60%. Uniferr is leverancier van producten en diensten op het gebied van onderhoud en vernieuwing spoorssystemen.

Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.	Reële Waarde
Immateriële vaste activa	20.009
Materiële vaste activa	33.365
Financiële vaste activa	5.728
Subtotaal vaste activa	59.102
Vorraden	2.299
Debiteuren	59.841
Overige vorderingen	61.284
Liquide middelen	4.911
Subtotaal vlottende activa	128.335
Subtotaal activa	187.437
Voorzieningen	14.073
Langlopende verplichtingen	4.747
Crediteuren	87.194
Overige kortlopende schulden	9.122
Subtotaal kortlopende schulden	96.316
Subtotaal passiva	115.136
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	72.301
Aankoopprijs 60%	48.920
Reële Waarde 60% belang	43.380
Goodwill bij aankoop	5.540
Reële Waarde 40% belang	28.920

Onder de vlottende activa zijn de onderhanden projecten opgenomen op basis van de grondslagen van de Groep. Het na overnamedatum te realiseren gedeelte van de te verwachten projectwinst dat uitgaat boven het bedrag dat overeenkomt met een redelijke winst voor de inspanningen van de Groep is opgenomen onder het voor orderportefeuille en cliëntenbestand opgenomen bedrag in de post immateriële vaste activa.

Deze stap past in het streven van Strukton Rail om zijn positie als full service provider van rail systemen in zes Europese landen te versterken en verder uit te breiden. Als railspecialist in joint ventures met gerenommeerde systeemleveranciers wordt ook een selectieve groei in landen buiten Europa nagestreefd.

Door de uitbreiding van zijn belang in Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. heeft Strukton Rail zijn positie op de Italiaanse en Europese markt verder versterkt. De synergievoordelen tussen de verschillende Europese landen binnen Strukton Rail en in het bijzonder de bezetting van het materieel zijn een onderbouwing van de betaalde goodwill.

De 40% minderheidsaandeelhouder Unieco Societa Cooperativa heeft een optie om de resterende 40% van de aandelen te verkopen aan Strukton Railinfra Projecten B.V. Deze optie kan worden uitgeoefend in de periode tussen 9 april 2015 en 9 april 2018. Voor de definitief vast te stellen koopprijs van de resterende 40% van de aandelen is sprake van een earn-out regeling. De uitoefenprijs van de optie bedraagt minimaal € 32 miljoen. De purchase price allocation is definitief.

Bij het opstellen van de purchase price allocation is het bestaande 40% belang in Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. geherwaardeerd. Deze herwaardering heeft geleid tot een boekwinst van € 4,6 miljoen. Op basis van de purchase price allocation is een goodwill vastgesteld van € 5,5 miljoen.

Van de aankoopprijs is € 10,0 miljoen betaald in 2013, het restant is verschuldigd in 2014.

Op 5 januari 2012 heeft de Groep via de overname van Ooms Nederland Holding B.V. indirect een belang van 33,3% verworven in Van Rens B.V. Rasenberg Infra B.V. heeft op 7 januari 2013 een belang van 33,3% overgenomen van Rasenberg Holding B.V. in Van Rens B.V. Bij beide transacties is een purchase price allocation opgesteld en is de proportionele balans van Van Rens B.V. meegenomen in de vaststelling van de reële waarde van de overgenomen balans.

Op 19 juli 2013 heeft de Groep de resterende 33,3% van de aandelen overgenomen van Jansen De Jong Infra B.V. Door deze overname bezit de Groep nu 100% van de aandelen in Van Rens B.V.

Een uitsplitsing van de reële waarde is hieronder opgenomen:

Van Rens B.V.	Reële Waarde
Materiële vaste activa	5.026
Subtotaal vaste activa	5.026
Vorraden	220
Debiteuren	5.054
Overige vorderingen	2.480
Liquide middelen	200
Subtotaal vlottende activa	7.954
Subtotaal activa	12.980
Voorzieningen	69
Langlopende verplichtingen	3.095
Crediteuren	5.716
Overige kortlopende schulden	1.171
Subtotaal kortlopende schulden	6.887
Subtotaal passiva	10.051
Subtotaal activa minus subtotaal passiva	2.929
Waarvan 33,33%	976
Aankoopprijs	1.273
Reële Waarde activa en passiva op overnamedatum	976
Goodwill bij aankoop	297

Door de overname van de resterende 33,3% in Van Rens B.V. heeft Strukton de volledige zeggenschap verworven in Van Rens B.V. Door de activiteiten van Van Rens B.V. verder te integreren binnen Strukton Civiel B.V. ontstaan er diverse synergievoordelen. De purchase price allocation is definitief.

Recapitulerend:

Per 31 december 2013	Aankoopprijs	Reële Waarde op datum ver- krijgen control	Cumulatieve impairments	Goodwill	Negatieve goodwill
Oranjewoud Beheer B.V.	47.500	44.107	-	3.393	-
InterStep B.V.	14.682	9.173	-	5.509	-
Nexes Services B.V.	13.586	6.968	-	6.618	-
Overige acquisities 2007	7.091	4.880	-	2.442	232
Van der Heide Beheer B.V.	15.246	9.186	-	6.060	-
Antea USA Inc.	16.172	15.900	-	272	-
Overige acquisities 2008	741	433	-	360	52
Antea France SAS	14.500	8.769	-	5.731	-
J&E Sports B.V.	4.659	2.809	-	1.850	-
Strukton Groep N.V.	168.475	155.143	-	13.332	-
Antea Colombia SAS	9.157	6.440	-	2.717	-
Ooms Nederland Holding B.V.	17.876	24.774	-	-	6.898
Van Straten B.V.	1.039	1.039	-	-	-
Rasenberg Holding B.V.	15.850	8.451	-	7.399	-
Unihorn India Pvt. Ltd.	1.500	2.725	-	-	1.225
Géo-Hyd SARL	1.100	1.060	-	40	-
SPC ISE B.V.	310	(38)	(348)	-	-
Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.	48.920	43.380	-	5.540	-
Van Rens B.V.	1.273	976	-	297	-
Totaal	399.677	346.175	(348)	61.560	8.407
2012 (herzien)	Betaling	Netto cash ¹⁾	Netto betaling		
Strukton Groep N.V.	4.700	-	4.700		
Antea Colombia SAS	555	-	555		
Ooms Nederland Holding B.V.	16.050	7.256	8.794		
Van Straten B.V.	1.039	-	1.039		
Totaal 2012 (herzien)	22.344	7.256	15.088		
2013	Betaling	Netto cash ¹⁾	Netto betaling		
Rasenberg Holding B.V.	15.850	5.868	9.982		
Unihorn India Pvt. Ltd.	1.500	1.197	303		
Géo-Hyd SARL	1.025	291	734		
SPC ISE B.V.	310	3.599	(3.289)		
Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.	10.000	4.911	5.089		
Van Rens B.V.	1.273	67	1.206		
Totaal 2013	29.958	15.933	14.025		

¹⁾ Betreft de op het moment van overname in de deelneming aanwezige kasmiddelen.

Er is ultimo 2013 alleen een lopende earn-out inzake Géo-Hyd SARL ad. € 75.000. Ultimo 2012 was er alleen een lopende earn-out inzake Antea Colombia SAS ad. € 737.000. Een deel van de earn-out verplichting is in 2012 vrijgevallen op basis van voortschrijdend inzicht in de bepalende componenten.

Van de totale aankoop prijs van Ooms Nederland Holding B.V. ad. € 17.876.000 is € 16.050.000 in 2012 betaald.

De negatieve goodwill is in de betreffende jaren onder de overige bedrijfsopbrengsten ten gunste van het resultaat gebracht.

Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen

Geacquireerde deelnemingen genereren zelfstandig dan wel met andere delen van het segment cash flows en zijn daarom intern zelfstandig of tezamen met die andere segmentdelen als cash generating unit (CGU) gedefinieerd. Op de geactiveerde goodwill is overeenkomstig IAS 36 een impairmenttest toegepast, zowel op CGU-niveau, segmentniveau als op Groepsniveau.

De waarderingsmethodiek betreft de discounted cashflow methode, waarbij wordt uitgegaan van een levensduur van vijf jaar of voor strategische en sterk cyclische units van een onbepaalbare levensduur. Voor elk van de acquisities als CGU is de waarde gebaseerd op de door het management verwachte cash flows. De groeivoet hierin varieert met vaste bedragen, dan wel met relatieve stijgingen per jaar, afhankelijk van de verwachtingen van het management. De verwachting van het management is gebaseerd op historische gegevens, orderportefeuilles, beoordelingen en externe informatie. De gehanteerde berekende wacc voor belastingen varieert van 8,0% tot 24,0%, afhankelijk van het risicoprofiel van de CGU.

De belangrijkste veronderstellingen en de wijze van kwantificeren voor de CGU die meer dan evenredig gevoelig zijn voor impairment zijn:

InterStep B.V., InterStep-des Corps B.V. en Nexes B.V.

De toets is uitgevoerd op de toekomstige kasstromen van de gecombineerde entiteiten in Nederland. De entiteiten zijn gecombineerd te beschouwen vanwege verregaande integratie. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 10,0 en 11,0%. In de planperiode is uitgegaan van een groei van 3% per jaar. In de restwaardeperiode is 2% groei per jaar opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de ondernemingen inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor InterStep B.V., InterStep-des Corps B.V. en Nexes B.V. doorgevoerd. Indien in de planperiode wordt uitgegaan van een nulgroei of indien de wacc wordt verhoogd tot boven de 13%, dan komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde van de ondernemingen uit.

Antea USA, Inc.

De toets is uitgevoerd op de toekomstige kasstromen in de Verenigde Staten. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 14,0%. In de planperiode is uitgegaan van een groei van 3% per jaar. In de restwaardeperiode is 2% groei per jaar opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Antea USA, Inc. doorgevoerd. Indien in de planperiode wordt uitgegaan van een nulgroei en de wacc wordt verhoogd tot boven de 21%, dan komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde van de onderneming uit.

Strukton Groep N.V.

Strukton Groep N.V. is in het kader van de impairmenttest onder te verdelen in drie cash generating units (CGU). De CGU indeling is conform de segment indeling. De test is per CGU uitgevoerd. De goodwill toerekening per CGU is als volgt:

Goodwill per CGU (bedragen x € 1.000)	2013	2012 (herzien)
Railsystemen	3.000	3.000
Civiele infrastructuur	5.000	5.000
Techniek en Gebouwen	5.332	5.332
Totaal	13.332	13.332

Railsystemen

De toets is uitgevoerd voor toekomstige kasstromen in Nederland en Europa. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 19,0%. In de planperiode is uitgegaan van een gelijkblijvend resultaat in 2013 en een verdere groei in de planperiode. In de restwaardeperiode is geen verdere groei opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de CGU inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton Rail doorgevoerd. Als de wacc stijgt tot boven de 22%, komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde uit.

Civiele infrastructuur

De toets is uitgevoerd voor toekomstige kasstromen in Nederland. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 18,4%. In de planperiode is uitgegaan van een beperkte groei van het resultaat. In de restwaardeperiode is geen verdere groei opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de CGU inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton Civiel doorgevoerd. Als de wacc stijgt tot boven de 27%, komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde uit.

Techniek en gebouwen

De toets is uitgevoerd voor toekomstige kasstromen in Nederland. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 15,8%. In de planperiode is uitgegaan van een bescheiden groei van het resultaat. In de restwaardeperiode is geen verdere groei opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de CGU inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton Bouw doorgevoerd. Als de wacc stijgt tot boven de 27%, komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde uit.

Rasenberg Holding B.V.

De toets is uitgevoerd op toekomstige kasstromen binnen Nederland. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 18,4%. In de planperiode van vijf jaar is uitgegaan van een groei van gemiddeld 6% per jaar. In de restwaardeperiode is geen verdere groei opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Rasenberg Holding B.V. doorgevoerd. Bij een onwaarschijnlijk grote verandering in de belangrijkste variabelen is nog geen sprake van een bijzondere waardevermindering.

Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.

De toets is uitgevoerd op toekomstige kasstromen binnen Italië. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van 19,0%. In de planperiode van vijf jaar is uitgegaan van een groei van gemiddeld 6% per jaar. In de restwaardeperiode is geen verdere groei opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A. doorgevoerd. Op basis van de uitgevoerde impairmenttoets ligt de realiseerbare waarde € 4,3 miljoen boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill.

Overige Business combinations

Voor de minder voor impairment gevoelige business combinations heeft samenvoeging van informatie in de jaarrekening plaatsgevonden. De toets is uitgevoerd op de toekomstige kasstromen van de activiteiten. De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een wacc voor belastingen van tussen 8,0% en 24,0%. In de planperiode is uitgegaan van een groei van 3% per jaar. In de restwaardeperiode is 2% groei per jaar opgenomen. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. De Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill doorgevoerd.

Bij een 1%-punt hogere wacc daalt de contante waarde van de totale cash flows ca. € 40 miljoen. Bij een 1%-punt lagere wacc stijgt de contante waarde van de totale cash flows ca. € 51 miljoen. Bij een 1%-punt lagere groeivoet is de invloed ca. € 24 miljoen.

Het klantenbestand van de geacquireerde deelnemingen wordt afgeschreven in een periode tussen de vier en twaalf jaar. De orderportefeuilles zijn c.q. worden in een periode van een half jaar tot zes jaar afgeschreven.

Business Combinations

Vanaf het moment van acquisitie van de infra activiteiten van Rasenberg Holding B.V. (7 januari 2013) bedraagt de bijdrage aan de bedrijfsopbrengsten € 85,7 miljoen en aan het resultaat 2013 na belastingen van de Groep - € 3,4 miljoen. De bijdrage van Unihorn India Pvt. Ltd. vanaf het moment van acquisitie (8 januari 2013) aan de bedrijfsopbrengsten is € 2,2 miljoen en aan het resultaat 2013 € 0,4 miljoen.

Vanaf het moment van acquisitie van Géo-Hyd SARL (30 januari 2013) bedraagt de bijdrage aan de bedrijfsopbrengsten € 1,6 miljoen en aan het resultaat 2013 € 0,2 miljoen. De bijdrage van SPC ISE B.V. vanaf het moment van acquisitie (11 februari 2013) aan de bedrijfsopbrengsten is € 19,3 miljoen en aan het resultaat 2013 is € 0,1 miljoen.

Na de uitbreiding van het belang in Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A. bedraagt de bijdrage aan de bedrijfsopbrengsten € 86,5 miljoen en aan het resultaat 2013 - € 1,1 miljoen. De bedrijfsopbrengsten op jaarbasis zijn € 109,9 miljoen en het resultaat is - € 7,7 miljoen.

Na de uitbreiding van het belang in Van Rens B.V. bedraagt de bijdrage aan de bedrijfsopbrengsten € 8,2 miljoen en aan het resultaat 2013 - € 0,1 miljoen. De bedrijfsopbrengsten op jaarbasis zijn € 9,3 miljoen en het resultaat is - € 0,3 miljoen.

Vanaf het moment van acquisitie van Ooms Nederland Holding B.V. (5 januari 2012) bedraagt de bijdrage aan de bedrijfsopbrengsten in 2012 € 125,6 miljoen en aan het resultaat 2012 na belastingen van de Groep € 1,6 miljoen. De bijdrage van Van Straten B.V. vanaf het moment van acquisitie (11 oktober 2012) aan de bedrijfsopbrengsten is € 4,1 miljoen en aan het resultaat 2012 is nihil.

De externe (advies)kosten inzake de aankoop van de deelnemingen bedragen in 2013 en 2012 per deelneming maximaal enkele tienduizenden euro's.

2. Materiële vaste activa

	Bedrijfsge- bouwen	Terreinen	Materieel en instru- mentarium	Overig	Activa in constructie	Totaal
Stand per 1 januari 2012 (herzien):						
Aanschafwaarde	47.878	4.274	93.012	21.148	12.279	178.591
Afschrijvingen	(12.631)	(32)	(30.313)	(12.083)	(654)	(55.713)
Boekwaarde	35.247	4.242	62.699	9.065	11.625	122.878
Boekwaarde per 1 januari 2012 (herzien)	35.247	4.242	62.699	9.065	11.625	122.878
Acquisitie deelnemingen	8.888	1.281	6.679	1.859	-	18.707
Deconsolidatie	-	-	(335)	-	-	(335)
Overige mutaties	-	-	6	213	(47)	172
Investeringsen	10.643	-	18.127	4.677	(9.470)	23.977
Desinvesteringen	-	-	(886)	(455)	-	(1.341)
Koersverschillen	-	-	258	7	88	353
Afschrijvingen	(3.323)	(23)	(18.323)	(3.424)	-	(25.093)
Boekwaarde per 31 december 2012 (herzien)	51.455	5.500	68.225	11.942	2.196	139.318
Stand per 31 december 2012 (herzien):						
Aanschafwaarde	66.880	5.555	113.867	26.359	2.897	215.558
Afschrijvingen	(15.425)	(55)	(45.642)	(14.417)	(701)	(76.240)
Boekwaarde	51.455	5.500	68.225	11.942	2.196	139.318
Boekwaarde per 1 januari 2013	51.455	5.500	68.225	11.942	2.196	139.318
Acquisitie deelnemingen	4.133	5.468	29.938	795	869	41.203
Overige mutaties	-	-	1.180	(1)	(616)	563
Investeringsen	13.887	190	19.363	4.752	1.936	40.128
Desinvesteringen	(1.938)	(68)	(545)	(1.272)	-	(3.823)
Koersverschillen	-	-	(326)	(25)	(44)	(395)
Afschrijvingen	(3.546)	(98)	(23.949)	(3.296)	-	(30.889)
Boekwaarde per 31 december 2013	63.991	10.992	93.886	12.895	4.341	186.105
Stand per 31 december 2013:						
Aanschafwaarde	79.864	11.145	159.849	25.356	5.658	281.872
Afschrijvingen	(15.873)	(153)	(65.963)	(12.461)	(1.317)	(95.767)
Boekwaarde	63.991	10.992	93.886	12.895	4.341	186.105

In 2013 is voor een bedrag van € 41,2 miljoen aan activa ingeconsolideerd. Dit betreft voornamelijk de activa ten gevolge van de acquisitie van Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.

In 2012 is voor een bedrag van € 18,7 miljoen aan activa ingeconsolideerd. Dit betreft voornamelijk de activa ten gevolge van de acquisitie van Ooms Nederland Holding B.V.

Afschrijvingstermijnen:

- Bedrijfsgebouwen 25 jaren
- Terreinen niet (op terreinverhardingen wordt wel afgeschreven)
- Materieel en instrumentarium 2 tot 6 jaren
- Overig 3 tot 10 jaren
- Activa in constructie niet

Op terreinen met gebouwen met een boekwaarde van € 20,4 miljoen (2012: € 6,2 miljoen) zijn hypotheek gevestigd als zekerheid voor een lening (zie noot 14).

In 2013 evenals in 2012 zijn, naar aanleiding van een beoordeling van de waarde van de materiële vaste activa, geen bijzondere waardeverminderingen noodzakelijk gebleken.

De post 'Activa in constructie' bestaat in hoofdzaak uit termijnbetalingen voor de verwerving van materieel dat nog niet in gebruik is genomen.

Materiële vaste activa gefinancierd door middel van financiële leaseovereenkomsten hebben een boekwaarde van € 9,6 miljoen (2012: € 2,7 miljoen) en betreffen machines en installaties. De met de leaseovereenkomsten samenhangende betalingsverplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende en langlopende schulden. De Groep heeft niet het juridische eigendom van deze activa.

De investeringen in 2013 hebben voornamelijk betrekking op de segmenten advies- en ingenieursdiensten, railsystemen en techniek en gebouwen. De investeringen in 2012 betreffen met name de segmenten railsystemen en civiele infrastructuur.

Het merendeel van het materieel vast actief is als zekerheid voor banken en/of andere verschaffers van vreemd vermogen gesteld.

3. Vastgoedbeleggingen

Totaal

Boekwaarde per 1 januari 2012 (herzien)	4.038
Afschrijvingen	(88)
Overige mutaties	5.633
Boekwaarde per 31 december 2012 (herzien)	9.583
Stand per 31 december 2012 (herzien):	
Kostprijs	9.671
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	(88)
Boekwaarde	9.583
Boekwaarde per 1 januari 2013	9.583
Investerings	193
Afschrijvingen	(194)
Overige mutaties	484
Boekwaarde per 31 december 2013	10.066
Stand per 31 december 2013:	
Kostprijs	10.348
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	(282)
Boekwaarde	10.066

De reële waarde van vastgoedbeleggingen bedraagt per 31 december 2013 € 10,1 miljoen (2012: € 9,6 miljoen) en is gelijk aan de boekwaarde van de vastgoedbeleggingen. Deze waarde is op onafhankelijke wijze bepaald met inschakeling van erkende deskundigen. De waarde is gebaseerd op het contant maken van de huidige huuropbrengsten. Er is geen rekening gehouden met een verdere groei van de huuropbrengsten.

De post overige mutaties in 2012 betreft een herclassificatie van vordering naar vastgoedbelegging. Een vordering uit een failliete boedel is omgezet naar een vastgoedbelegging.

De exploitatie van de vastgoedbelegging vindt plaats door een joint venture waarin de Groep 50% belang heeft. De Groep ontvangt jaarlijks € 0,7 miljoen (2012: € 0,6 miljoen) voor de exploitatie.

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur.

- Fundering / Ruwbouw / Overig 50 jaren
- Dak / Warmte / Ventilatie 15 jaren
- Kozijnen / Gevels / Gas / Electra / Liften 25 jaren

4. Geassocieerde deelnemingen

Verloop	2013	2012 (herzien)
Boekwaarde per 1 januari	48.991	46.590
Investeringsen	2.534	731
Aandeel in het resultaat	(6.965)	1.613
Desinvesteringen	(8)	0
Ontvangen dividenden	(343)	(510)
Overig	(24.520)	567
Boekwaarde per 31 december	19.689	48.991

Als gevolg van de stelselwijziging die is toegepast (IFRS 11 - Gezamenlijke overeenkomsten), worden verschillende deelnemingen die in voorgaande jaren proportioneel meegeconsolideerd werden, nu als deelneming verantwoord. Dit heeft er toe geleid dat het aantal deelnemingen dat wordt gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde is toegenomen.

De Groep heeft investeringen in (niet-beursgenoteerde) geassocieerde deelnemingen en joint ventures. De mutatie overig betreft voornamelijk Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A. in verband met uitbreiding belang van 40% naar 60%. De acquisitie van het aanvullende 20%-belang in 2013 heeft er toe geleid dat de deelneming nu wordt meegeconsolideerd. Als gevolg daarvan wordt de deelneming vanaf het moment van overname niet meer verantwoord onder de geassocieerde deelnemingen. Het resultaat tot het moment van overname is verantwoord als resultaat deelneming.

De investeringen in 2013 van € 2,5 miljoen betreft in belangrijke mate de verwerving van het minderheidsbelang in Aduco Holding B.V. De investeringen in 2012 van € 0,7 miljoen betreffen de acquisitie van BAG B.V. en de oprichting van het bedrijf Unifer S.r.l. in Italië. Daarnaast heeft de Groep belangen in enkele kleine vennootschappen.

2012 (herzien)	vaste activa	vlottende activa	langlopende verplichtingen	kortlopende verplichtingen	saldo	bedrijfs-opbrengsten	resultaat	belang
Edel Grass B.V.	3.452	5.719	404	3.130	5.637	15.852	(131)	50,0%
Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.	10.820	49.802	5.588	24.534	30.500	45.484	(143)	40,0%
Strukton Finance Holding B.V.	(2.861)	50	3.047	97	(5.955)	-	307	20,0%
Eurailsout	8.504	1.127	6.209	98	3.324	9.466	20	50,0%
Tubex	167	1.142	6	652	651	2.038	110	50,0%
DMI Nederland B.V.	4	596	-	526	74	1.271	(46)	50,0%
DMI GmbH	520	2.999	105	996	2.418	6.391	953	50,0%
NOAP B.V.	2.188	953	2.463	310	368	1.030	(48)	50,0%
APA B.V.	633	2.802	44	1.947	1.444	6.185	648	33,3%
APRR B.V.	2.171	1.722	1.144	1.330	1.419	5.762	217	25,0%
Bituned B.V.	4	2.407	33	881	1.497	17.185	200	50,0%
Exploitiemaatschappij DC16 B.V.	-	240	-	768	(528)	1.768	(26)	50,0%
Exploitiemaatschappij Komfort B.V.	-	3.215	-	3.442	(227)	7.870	168	50,0%
Overige					8.369		(616)	
Totaal					48.991		1.613	

De in de tabel vermelde bedragen zijn naar rato van het belang van de Groep in de deelnemingen.

Het negatieve saldo van de activa en verplichtingen van Strukton Finance Holding B.V. is het gevolg van de waardering van renteswaps die zijn afgesloten om leningen met een variabele rente om te zetten in een vaste rente. Het negatieve saldo van deze renteswaps is verantwoord bij de niet-gerealiseerde resultaten.

Het negatieve saldo van de activa en verplichtingen van Exploitiemaatschappij DC16 B.V. en Exploitiemaatschappij Komfort B.V. is het gevolg van cumulatieve gerealiseerde resultaten.

2013	vaste activa	vlottende activa	langlopende verplichtingen	kortlopende verplichtingen	saldo	bedrijfs-opbrengsten	resultaat	belang
Edel Grass B.V.	1.992	5.954	323	3.123	4.500	16.467	(1.137)	50,0%
Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.						23.400	(6.538)	-
Strukton Finance Holding B.V.	(904)	333	3.172	331	(4.074)	46	(88)	20,0%
A1 Electronics Netherlands B.V.	153	569	86	291	345	1.855	131	50,0%
Eurailscout	9.727	2.344	6.634	2.316	3.121	8.907	(205)	50,0%
Tubex	133	1.294	6	806	615	3.174	66	50,0%
DMI GmbH	381	2.865	112	895	2.239	3.350	22	50,0%
Aduco Holding B.V.	1.858	994	-	61	2.791	12	263	33,3%
APA B.V.	647	1.924	109	1.244	1.218	5.113	448	33,3%
APRR B.V.	1.951	2.610	858	2.079	1.624	7.495	246	25,0%
Bituned B.V.	9	3.362	36	1.719	1.616	18.239	318	50,0%
Exploitiemaatschappij DC16 B.V.		355	-	1.078	(723)	1.420	(195)	50,0%
Exploitiemaatschappij Komfort B.V.		1.814	20	2.062	(268)	6.715	(42)	50,0%
Overige					6.685		(254)	
Totaal					19.689		(6.965)	

Het (pro rata belang in het) resultaat van deelnemingen is, zoals gepresenteerd, € 7,0 miljoen negatief (2012: + € 1,6 miljoen). Voor de vennootschappen onder firma geldt een hoofdelijke aansprakelijkheid. Er zijn echter geen voorwaardelijke verplichtingen.

Oranjewoud N.V. heeft via zijn dochter Strukton Civiel B.V. op 4 september 2013 het minderheidsbelang van 33,3% van Ooms Bouw en Ontwikkeling B.V. in Aduco Holding B.V. overgenomen voor een bedrag van € 2,25 miljoen. Dochter Ooms Construction B.V. was reeds juridisch eigenaar van 33,3% van de aandelen van Aduco Holding B.V. en is door deze transactie in contanten ook economisch eigenaar van deze aandelen. De boekwaarde van het 33,3% belang in Aduco B.V. bedraagt € 2,941 miljoen. Dit betekent dat er bij deze transactie een badwill van € 0,691 miljoen is geboekt in het resultaat.

Via zijn dochter Reef Infra B.V. heeft Oranjewoud N.V. op 18 december 2013 zijn belang in zowel ACH Beheer B.V. als in ACH Exploitatie B.V. uitgebreid van 33,3% naar 50%. Reef Infra B.V. heeft hierbij de aandelen overgenomen van het in faillissement verkerende Temmink Infra en Milieu B.V. De transactiewaarde betreft een bedrag van € 0,1 miljoen en is door middel van inbreng van activa voldaan.

Via dochter Ooms PMB B.V. heeft Oranjewoud op 6 juni 2013 een belang van 30% verworven in Al Jaber Bitumen Ooms LLC (Abu Dhabi). Dit aandelenbelang is overgenomen van Ooms Bouw en Ontwikkeling B.V. Ooms PMB B.V. was reeds juridisch eigenaar van Al Jaber Bitumen Ooms LLC. Door deze overname verwerft Strukton een betere positie in het Midden Oosten voor de uitbreiding van haar activiteiten.

Via Strukton Finance Holding B.V. participeert de Groep in diverse Publiek Private Samenwerkingsverbanden. De in deze PPS projecten gerealiseerde cashflows staan niet ter vrije beschikking van de Groep. Voor de overige deelnemingen zijn er geen belangrijke beperkingen. In de gedeponeerde jaarrekeningen van de deelnemingen is aanvullende informatie m.b.t. belasting, interest, kasstromen en afschrijvingen beschikbaar. Het hier verder opnemen van informatie is niet van belang.

Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de deelnemingen

	31-12-2013	31-12-2012 (herzien)
Gerealiseerd resultaat	(6.965)	1.613
Niet-gerealiseerd resultaat	1.811	2.785
Totaal resultaat	(5.154)	4.398

De activiteiten van de Groep worden gedeeltelijk uitgevoerd in joint operations (tijdelijke en permanente). In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende posten betrokken, die overeenkomen met het belang van de Groep in de opbrengsten, activa en verplichtingen van de afzonderlijke joint operations:

Joint Operations

De Groep heeft een aantal kapitaalbelangen in project-entiteiten. Zie bijlage 1.

Pro rata belang in Joint Operations	31-12-2013	31-12-2012 (herzien)
Vaste activa	168.275	107.918
Verplichtingen	(163.130)	(97.885)
Omzet	218.085	206.393
Netto resultaat	4.202	8.552

De Joint Operations bestaan met name uit combinaties gericht op het totstandbrengen van projecten.

5. Overige financiële vaste activa	Langlopende vorderingen	PPS-vorderingen	Beleggingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2012 (herzien)	20.866	1.325	2.950	25.141
Investerings	-	1.124	-	1.124
Verstrekte leningen	853	-	-	853
Aflossingen leningen	(1.073)	-	-	(1.073)
Oprenting	-	189	-	189
Overige mutaties	(232)	-	-	(232)
Boekwaarde per 31 december 2012 (herzien)	20.414	2.638	2.950	26.002
Boekwaarde per 1 januari 2013	20.414	2.638	2.950	26.002
Inconsolidatie via bedrijfscombinaties	-	15.710	755	16.465
Investerings	2.850	27.528	-	30.378
Verstrekte leningen	229	-	-	229
Aflossingen leningen	(7.239)	(10.275)	-	(17.514)
Oprenting	-	719	-	719
Overige mutaties	8.053	-	-	8.053
Boekwaarde per 31 december 2013	24.307	36.320	3.705	64.332

De inconsolidatie via bedrijfscombinaties onder de PPS-vorderingen heeft betrekking op de verwerving van SPC ISE B.V. Deze special purpose company waarin het PPS-project wordt uitgevoerd heeft gedurende het jaar een aflossing ontvangen van € 10,3 miljoen welke is verantwoord onder aflossingen op PPS-vorderingen.

De PPS-vorderingen betreffen nog te ontvangen vergoedingen uit hoofde van concessieovereenkomsten in Nederland. De looptijd van de diverse PPS-vorderingen is ca. 25 jaar. Het merendeel (van het bedrag van de vorderingen) heeft een looptijd langer dan vijf jaar. Het rentepercentage van deze PPS-vorderingen bedraagt gemiddeld ca. 5% (2012: 5%). Gegeven het karakter van de contractpartijen is het kredietrisico op nihil ingeschat. (Zie ook noot 27).

Onder de beleggingen zijn de belangen in Voest Alpine Railpro B.V. (10%), Delfluent B.V. (2%) en Safire B.V. (1%) verantwoord. Deze beleggingen zijn gewaardeerd op basis van reële waarde. Deze reële waarde is vastgesteld op basis van "discounted cashflow".

6. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

De uitgestelde belastingpositie op 31 december betreft het volgende:

	Geconsolideerde balans		Geconsolideerde winst- en-verliesrekening	
	2013	2012 (herzien)	2013	2012 (herzien)
<i>Uitgestelde belastingvorderingen</i>				
Waardering compensabele verliezen	17.742	8.897	(8.790)	(6.563)
Tijdelijke waarderingsverschillen voorzieningen	896	760	(1)	(348)
Tijdelijke verschillen inzake acquisitie deelnemingen				
terzake (im)materiële vaste activa	397	32	(365)	1.791
Financiële derivaten	76	21	21	183
Overig	809	514	(748)	146
Uitgestelde belastingvordering gepresenteerd als vordering	19.920	10.224		
Tijdelijke waarderingsverschillen onderhanden werk	553	546	(7)	25
Tijdelijke waarderingsverschillen voorzieningen	1.151	1.125	(26)	(204)
Waardering compensabele verliezen	1.800	-	(1.800)	0
Overige	(10)	245	255	(5)
Uitgestelde belastingvordering gesaldeerd met verplichting	3.495	1.916		
<i>Uitgestelde belastingverplichtingen</i>				
Tijdelijke verschillen inzake acquisitie deelnemingen				
terzake (im)materiële vaste activa	(17.192)	(14.112)	3.080	(2.798)
Materiële vaste activa	(2.742)	(3.071)	(329)	(81)
Tijdelijke waarderingsverschillen onderhanden werk	(1.955)	-	1.955	(344)
Financiële derivaten	-	(280)	(280)	280
Overig	(57)	(152)	(95)	192
Uitgestelde belastingverplichtingen	(21.946)	(17.615)		
Saldo uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	(18.451)	(15.699)		
Uitgestelde belastinglast (bate)			(7.131)	(7.726)
Saldo uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	1.469	(5.475)		

De verantwoorde uitgestelde belastingvordering ad. € 19.920.000 (2012: € 10.224.000) heeft met name betrekking op de waardering van compensabele verliezen. Daarnaast betreft het de fiscaal geactiveerde (fiscaal af te schrijven) goodwill uit overnames in Antea USA Inc. geëffectueerd vóór de overname van Antea USA Inc. door Oranjewoud N.V. Omdat deze goodwill commercieel niet is verantwoord, is sprake van een fiscaal hoger afschrijvingspotentieel waarvoor deze uitgestelde belastingvordering is opgenomen.

Het fiscale resultaat van de fiscale eenheid Strukton in Nederland heeft in 2012 geleid tot een fiscale waardering van opgenomen voorwaartse verliesverrekening van € 6,1 miljoen. De voornaamste oorzaak hiervan is de liquidatie van Strukton Railinfra AS in Noorwegen.

Eventuele dividendbetalingen aan de aandeelhouders van Oranjewoud N.V. leiden niet tot consequenties voor wat betreft de vennootschapsbelasting.

Bij diverse voornamelijk buitenlandse deelnemingen is een totaal fiscaal compensabel verlies van € 37,2 miljoen (2012: € 41,6 miljoen). Voor dit bedrag is, omdat geen toekomstige winsten worden verwacht, geen uitgestelde belastingvordering opgenomen. De verliezen zijn onbeperkt voorwaarts verrekenbaar.

Anders dan de genoemde niet gewaardeerde fiscaal compensabele verliezen bij buitenlandse deelnemingen zijn er geen niet gewaardeerde fiscaal compensabele verliezen van toepassing.

Bij de bepaling van de waarde van de belastinglatentie is rekening gehouden met een VpB-tarief van 25,0% tot 40,0% afhankelijk van de in de betreffende jurisdictie van toepassing zijnde tarieven.

Uitgestelde belastingsschulden

Uitgestelde belastingsschulden zijn gevormd terzake verschillen tussen commerciële en fiscale waardering van activa en passiva, met name voortvloeiend uit waarderingsverschillen ontstaan bij waardering van bij acquisities verkregen activa en passiva.

7. Voorraden

	2013	2012 (herzien)
Grond- en hulpstoffen	8.142	4.831
Gereed product en handelsgoederen	6.255	6.099
Vastgoed	18.584	19.003
Totaal	32.981	29.933

Het niet verkochte deel van vastgoedprojecten, welke reeds in uitvoering zijn genomen, is in 2013 gedaald met € 0,4 miljoen (2012: stijging € 2,5 miljoen). Het niet verkochte deel van vastgoed betreft grondposities en gemaakte kosten voor vastgoedprojecten in uitvoering. Van het niet verkochte deel van het vastgoed in 2013 is voor een bedrag van € 3,2 miljoen (2012: € 3,2 miljoen) in zekerheid gegeven bij financiers.

8. Vorderingen

	2013	2012 (herzien)
Vorderingen op gelieerde ondernemingen	145	35
Handelsdebiteuren	402.848	324.841
Nog te factureren inzake afgesloten projecten	6.918	7.305
Rente	12	-
Belastingen en premies soc. verzekeringen	9.610	5.086
Overige vorderingen	75.461	37.534
Overlopende activa	44.764	46.427
Totaal	539.758	421.228

De vorderingen op gelieerde ondernemingen betreffen reguliere (kortlopende) onderlinge verhoudingen tussen onderdelen van Oranjewoud N.V. en Centric Holding B.V. Over deze verhoudingen wordt geen rente berekend vanwege het kortlopende karakter. Gegeven het kortlopende karakter is de nominale waarde bij benadering gelijk aan de reële waarde.

De stijgingen zijn met name het gevolg van de consolidaties dit jaar.

De kredietrisico's van de Groep hebben hoofdzakelijk betrekking op handelsdebiteuren en nog te factureren bedragen inzake afgesloten en onderhanden projecten. Om de kredietrisico's te beheersen heeft Oranjewoud N.V. een kredietbeleid uitgewerkt en worden de kredietrisico's voortdurend opgevolgd. Binnen Oranjewoud N.V. is geen sprake van een significante concentratie van kredietrisico's omdat er sprake is van een groot aantal afnemers, met uitzondering

van de railactiviteiten, waar sprake is van een beperkt aantal afnemers waarvoor het kredietrisico als zeer beperkt is ingeschat. De beoordeling van de inbaarheid is afhankelijk van het klantprofiel individueel bepaald op basis van risico-inschatting door het management. De voorziening voor oninbare debiteuren is in de balans in mindering gebracht op de handelsdebiteuren. Voor de nog te factureren bedragen zijn geen afwaarderingen uit hoofde van kredietwaardigheidsbeoordelingen noodzakelijk geweest.

In het kader van de bankfinanciering zijn zekerheden verstrekt aan banken. Hierbij is het merendeel van de activa van een tweetal werkmaatschappijen verpand.

Per 31 december is de ouderdomsanalyse van de debiteuren als volgt:

	2013	2012 (herzien)
- Niet vervallen en niet voorzien:	215.348	197.752
- Vervallen:		
31 - 60 dagen	64.671	82.622
61 - 90 dagen	21.730	15.756
91 - 180 dagen	43.213	17.947
181 - 365 dagen	50.677	7.564
> 365 dagen	7.209	3.200
Totaal	402.848	324.841
Voorzien per 1 januari	(7.292)	(9.649)
Dotatie voor het jaar	(1.311)	(1.666)
Afgeboekt	1.704	1.071
Ongebruikt tegengeboekte bedragen	108	524
Deconsolidatie	-	3.758
Overig	(2.187)	(1.330)
Totaal	(8.978)	(7.292)

De post deconsolidatie in 2012 van € 3,8 miljoen betreft de deconsolidatie van Strukton Rail AS in Noorwegen. De forse stijging van de debiteurenvorderingen in de categorie ouder dan 90 en ouder dan 180 dagen is het gevolg van het inconsolideren van Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.

9. Onderhanden projecten

	2013	2012 (herzien)
Waarvan projecten met een stand:		
Nog te factureren	185.117	169.113
Vooruitgefactureerd	(138.893)	(106.510)
Totaal	46.224	62.603
Opbrengsten	3.497.432	2.562.325
Gefactureerde termijnen	(3.451.208)	(2.499.722)
Totaal	46.224	62.603

Het saldo nog te factureren onderhanden projecten bestaat uit alle onderhanden projecten waarvan de contractuele opbrengsten plus de opgenomen winst, minus de opgenomen verliezen groter zijn dan de gedeclareerde termijnen. Dit saldo is verantwoord onder vlottende activa. Het saldo vooruitgefactureerd bestaat uit alle onderhanden projecten waarvan de contractuele opbrengsten plus de opgenomen winst, minus de opgenomen verliezen kleiner zijn dan de

gedeclareerde termijnen. Dit saldo is verantwoord onder de kortlopende schulden. De vooruitgefactureerde bedragen zijn op balansdatum deels ontvangen en deels openstaande debiteurenvorderingen.

In totaal is in 2013 € 1,7 miljoen (2012: € 1,4 miljoen) rente geactiveerd. Grote langlopende projecten worden in de meeste gevallen voorgefinancierd waardoor de gefactureerde termijnen op deze projecten groter zijn dan de gemaakte kosten. Het positief saldo onderhanden werken bestaat voornamelijk uit kortlopende projecten.

10. Geldmiddelen en kasequivalenten

	2013	2012 (herzien)
Banken	139.840	90.629
Kassen	105	45
Totaal	139.945	90.674
Schulden aan kredietinstellingen:		
Onderdeel van het cash management systeem van de groep	80.146	48.959
Geen onderdeel van het cash management systeem van de groep	-	-
Totaal	80.146	48.959
Ten behoeve van het kasstroomoverzicht:		
Geldmiddelen en kasequivalenten	139.945	90.674
Af: Schulden aan kredietinstellingen onderdeel van het cash management systeem van de groep	80.146	48.959
Saldo geldmiddelen en kasequivalenten op 31 december	59.799	41.715

Op banktegoeden wordt een marktconforme rente vergoed.

Het bedrag aan geldmiddelen en kasequivalenten omvat banktegoeden, deposito's en kassaldi. Bankschulden die direct opeisbaar zijn en die een integraal onderdeel uitmaken van het cash management systeem van de onderneming worden onder de geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen in de kasstroomoverzichten.

In de liquide middelen zijn begrepen geldmiddelen van bouwcombinaties ad. € 56,3 miljoen (2012: € 17,8 miljoen) en geldmiddelen die zijn ontvangen op geblokkeerde rekeningen ad. € 1,8 miljoen (2012: € 2,3 miljoen). Deze geldmiddelen staan niet ter vrije beschikking van de onderneming. De geldmiddelen opgenomen in bouwcombinaties betreffen geldmiddelen in samenwerkingsverbanden waarbij contractueel is vastgelegd dat niet vrij mag worden beschikt over de liquide middelen. De geldmiddelen ontvangen op geblokkeerde rekeningen betreffen met name de in het kader van de Wet ketenaansprakelijkheid aan te houden G-rekeningen.

De overige liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

11. Groepsvermogen

Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van de moedermaatschappij

Kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt per 31 december 2013 € 10.000.000 bestaande uit 100.000.000 aandelen A en B van elk € 0,10. Het geplaatst en volgestort kapitaal bedraagt 56.878.147 aandelen elk € 0,10 groot.

Het geplaatst kapitaal bestaat per 31 december 2013 uit € 2.955.307 aandelen A en € 2.732.508 aandelen B (31 december 2012: idem). Voor aandelen B is, in tegenstelling tot aandelen A, geen beursnotering aangevraagd. Er is geen verschil in zeggenschap of winstrechten tussen de aandelen A en B.

De statuten van de vennootschap bepalen dat aandelenuitgifte geschiedt ingevolge een directiebesluit. De vennootschap mag volgestorte eigen aandelen verkrijgen, doch slechts om niet. Verkrijging anders dan om niet kan slechts plaatsvinden indien de algemene vergadering de directie daartoe heeft gemachtigd.

Winst per aandeel

Het aan houders van gewone aandelen toe te rekenen verlies bedraagt € 13.293.000 (2012: winst € 23.594.000). Het aantal uitstaande aandelen per 1 januari 2012, per 31 december 2012 en per 31 december 2013 is 56.878.147.

Het verlies per aandeel bedraagt € 0,23 (2012: winst € 0,41).

De calculatie van het nettoresultaat per aandeel per 31 december is gebaseerd op het nettoresultaat zoals dat aan gewone aandeelhouders ter beschikking staat, gedeeld door het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen dat gedurende het jaar heeft uitgestaan (2013 en 2012: 56.878.147 aandelen). Over 2013 en 2012 is de verwaterde winst per aandeel gelijk aan het gewone resultaat per aandeel.

Dividend

Oranjewoud N.V. heeft een doelstelling om 30% van de nettowinst vermeerderd met de amortisatie (na belastingen) die voortvloeit uit de overname van Strukton Groep N.V. beschikbaar te stellen voor dividend. Het uitkeren van dividend is afhankelijk van toekomstige resultaatontwikkelingen, marktontwikkelingen, gewenste solvabiliteit en de ruimte onder bestaande en toekomstige bank convenanten. Het dividend zal beschikbaar worden gesteld als keuzedividend (cash en/of aandelen).

Oranjewoud N.V. heeft voor de overname van Strukton Groep N.V. vreemd vermogen aangetrokken bij Rabobank. De leningdocumentatie beschrijft onder welke voorwaarden dividend mag worden uitgekeerd, waarbij onder andere de hoogte van het dividend wordt beperkt tot maximaal 30% van het resultaat na belastingen vermeerderd met de amortisatie (na belastingen) die voortvloeit uit de overname van Strukton Groep N.V.

Het netto resultaat, toe te rekenen aan de aandeelhouders van Oranjewoud N.V., is in 2013 € 13,3 miljoen negatief. Dit negatieve resultaat heeft tot gevolg dat de solvabiliteit verslechtert en dit verlies dient in de nabije toekomst ook gefinancierd te worden. Tevens dient rekening te worden gehouden met vigerende bankconvenanten.

De combinatie van bovenstaande feiten leidt tot het voorstel van de Raad van Bestuur om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, over het boekjaar 2013 geen dividend uit te keren.

Minderheidsbelangen

Strukton Railinfra Projekten B.V. heeft op 9 april 2013 haar belang in de Italiaanse Spoorbouwers Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A. en Uniferr S.r.L. uitgebreid van 40% naar 60%. Als gevolg van deze acquisitie heeft Oranjewoud zeggenschap verkregen over deze deelnemingen en derhalve worden zij voor 100% meegeconsolideerd. Het 40%-aandeel dat niet eigendom is van Oranjewoud wordt in eerste instantie als aandeel derden verantwoord. Per balansdatum wordt voor de reële waarde van de verplichting voortkomend uit een eventuele uitoefening van de put-optie een schuld opgenomen en wordt het respectievelijke aandeel derden niet meer als onderdeel van het groepsvermogen verantwoord. Zie voor een nadere toelichting noot 1 en noot 14.

12. Uitgestelde personeelsbeloningen

Oranjewoud N.V. heeft verschillende pensioenregelingen in overeenstemming met lokale regelingen en voorwaarden. Deze regelingen zijn grotendeels geclassificeerd als toegezegde bijdrageregelingen. Deze pensioenregelingen zijn gebaseerd op een premie welke een vast percentage van de pensioengrondslag is. Het werkgeversdeel van deze premie wordt verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Voor het personeel van een groot deel van de groepsmaatschappijen gelden de pensioenregelingen van de volgende pensioenfondsen met vermelding van de aantallen aangesloten actieven per 31 december 2013 en de dekkingsgraden van de fondsen per 31 december 2013 en 2012:

	Actieven	Dekkings- graad 2013	Dekkings- graad 2012
• Bedrijfstakpensioenfondsen Bouw	1.475	111,6%	105,7%
• Bedrijfstakpensioenfondsen Betonproductie industrie	18	105,2%	100,7%
• Bedrijfstakpensioenfondsen Metaal en Techniek	1.503	103,8%	92,4%
• Spoorwegpensioenfondsen	2.300	121,5%	113,5%
• Groepsverzekering Zwitserleven	7		
• Pensioenfondsen Vervoer	14		
• Alecta pensioenverzekering plan Zweden ITP schema	232		
• Alecta pensioenverzekering plan Zweden SAF-LO schema	380		
• Axa pensioenverzekering Strukton Rail Infra NV België	59		
• Strukton Rail GmbH	55		

De bovengenoemde eerste drie pensioenregelingen betreffen regelingen van bedrijfstakpensioenfondsen. In alle gevallen waarin sprake is van aansluiting bij bedrijfstakpensioenfondsen geldt dat groepsmaatschappijen, in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, geen verplichting hebben tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan het voldoen van toekomstige premies. Evenmin kunnen de groepsmaatschappijen rechten doen gelden op eventuele overschotten in de fondsen. Als gevolg hiervan zijn deze pensioenregelingen in deze jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling.

Wat betreft de pensioenregeling voor de bedrijfstak spoorwegen, ondergebracht bij het spoorwegpensioenfonds, geldt dat in 2005 werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers in deze bedrijfstak overeenstemming hebben bereikt over een nieuwe pensioenregeling. Deze nieuwe regeling is op 31 december 2005 ingegaan. Deze regeling kwalificeert voor de financiële verantwoording als een toegezegde bijdrageregeling. Kenmerk van deze pensioenregeling is dat de onderneming in het kader van deze regeling zich heeft verplicht tot het betalen van een vooraf vastgestelde jaarlijkse premie. De onderneming heeft na betaling van de overeengekomen premie geen verplichting tot het betalen van aanvullende bedragen in geval sprake zou zijn van een tekort bij het pensioenfonds. Evenmin kunnen de groepsmaatschappijen rechten doen gelden op eventuele overschotten in de fondsen. De actuariële risico's en de beleggingsrisico's liggen bij het pensioenfonds en zijn deelnemers.

De pensioenregeling ondergebracht bij Zwitserleven is gekwalificeerd als een toegezegde bijdrageregeling.

Antea France SAS, TSC en Géo-Hyd en een deel van de Strukton groepsmaatschappijen hebben pensioenregelingen die geclassificeerd zijn als toegezegde pensioenregelingen. De verplichting is een pensioenrecht waarbij de belangrijkste actuariële resultaten (ontwikkeling van de waarde van beleggingen, levensverwachting en vertrekans) voor rekening van de vennootschap komen.

De kosten van deze toegezegde pensioenregelingen, alsmede de contante waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen, worden bepaald met gebruikmaking van actuariële methoden. De actuariële methoden omvatten het maken van veronderstellingen over disconteringsvoeten, toekomstige salarisverhogingen, sterftecijfers en toekomstige indexatie van pensioenuitkeringen. Alle veronderstellingen worden steeds per de verslagdatum herbeoordeeld. In het navolgend overzicht worden de (netto) pensioenvoorzieningen, de reële waarde van de beleggingen en de financieringsstatus voor deze regeling weergegeven.

De pensioenvoorziening is als volgt opgebouwd:

	2013	2012 (herzien)
Antea France SAS, TSC en Géo-Hyd (Frankrijk)	3.352	2.976
Strukton Rail AB (Zweden)	16.690	18.757
Strukton Railinfra NV (België)	992	763
Strukton Rail GmbH (Duitsland)	788	774
Reef Infra B.V. (Nederland)	1.004	1.119
Rasenberg Holding B.V. (Nederland)	791	-
Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. (Italië)	2.827	-
	<u>26.444</u>	<u>24.389</u>

De stijging van de pensioenvoorziening in 2013 wordt voornamelijk veroorzaakt door de consolidatie van Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. en Rasenberg Holding B.V. Door de daling van de disconteringsvoet in Zweden is in 2013 de pensioenvoorziening gedaald.

Antea France SAS, TSC en Géo-Hyd (Frankrijk)

Deze pensioenregeling voorziet in een uit te betalen bedrag aan de werknemer als deze tot de overeengekomen pensioenleeftijd in dienst van de werkgever is. Het uit te betalen bedrag is, naast de hoogte van het maandsalaris, afhankelijk van het aantal dienstjaren dat tot de pensioendatum is bereikt. Bij de verzelfstandiging van Antea France is destijds de pensioenverplichting bepaald en afgestort bij een verzekeraar. Deze vordering is in de balans gepresenteerd als langlopende vordering. De verplichting is een pensioenrecht waarbij de belangrijkste actuariële resultaten voor rekening van de vennootschap komen.

Strukton Rail AB (Zweden)

De Alecta pensioenverzekering SAF-LO schema is een toegezegde pensioenregeling. Voor de acquisitie van Strukton Rail AB (voorheen Svensk Banproduktion) was de pensioenvoorziening ondergebracht bij een collectieve regeling voor de publieke sector (ITP schema). Een deel van deze pensioenvoorziening is een toegezegde pensioenregeling. De contante waarde van deze verplichting is in de balans van de onderneming opgenomen.

Strukton Rail Infra NV (België)

Deze pensioenverzekering voor de medewerkers van Strukton Railinfra N.V. in België betreft een toegezegd pensioenregeling.

Strukton Rail GmbH (Duitsland)

Strukton Rail GmbH heeft een beperkte toegezegd pensioenregeling voor zijn medewerkers; hiervoor is een bedrag op de balans van de vennootschap voorzien van € 0,8 miljoen (2012: € 0,8 miljoen).

Reef Infra B.V. (Nederland)

Bij Reef Infra B.V. is een indexatieverplichting opgenomen voor de pensioenregeling. Deze is ondergebracht bij Nationale Nederlanden. In deze pensioenregeling worden geen nieuwe rechten meer opgebouwd.

Rasenberg Holding B.V.

Bij Rasenberg is een indexatieverplichting opgenomen voor de pensioenregeling. Deze is ondergebracht bij Delta Lloyd.

Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A.

Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. heeft een beperkte toegezegde pensioenregeling voor zijn medewerkers. Hiervoor is een bedrag op de balans van de vennootschap voorzien van € 2,8 miljoen.

Voorziening pensioenverplichtingen	2013	2012 (herzien)
Samenstelling:		
Pensioenbeleggingen (reële waarde)	1.812	1.965
Pensioenverplichtingen (contante waarde)	27.449	25.211
Nadelig verschil	25.637	23.246
Pensioenvermogen (reële waarde) als asset gepresenteerd	807	1.143
Voorziening pensioenverplichtingen	26.444	24.389
Verloop:		
Pensioenbeleggingen op 1 januari	1.965	5.122
Verwacht rendement op beleggingen	29	90
Pensioenpremies	1.117	260
Uitbetaalde pensioenen	(1.310)	(336)
Actuariële winst of verlies op beleggingen	(11)	(90)
Overige mutaties	22	(3.081)
Pensioenbeleggingen op 31 december	1.812	1.965
Pensioenverplichtingen op 1 januari	25.211	21.143
Inconsolidatie	4.110	-
In boekjaar toe te kennen aanspraken	1.654	1.247
Rentekosten	862	736
Uitbetaalde pensioenen	(1.273)	(535)
Actuariële winst of verlies op verplichtingen	(2.111)	4.839
Koersverschillen	(534)	582
Overige mutaties	(470)	(2.801)
Pensioenverplichtingen op 31 december	27.449	25.211
Actuariële resultaten op 1 januari	-	-
Actuariële winst of verlies op verplichtingen	(2.111)	4.177
Actuariële winst of verlies op beleggingen	11	90
Koersmutaties	(186)	174
Overige mutaties	49	764
Verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten	2.237	(5.205)
Actuariële resultaten op 31 december	-	-
Pensioenkosten componenten uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen:		
In boekjaar toe te kennen aanspraken	1.654	1.247
Rentekosten	862	736
Verwacht rendement op beleggingen	(29)	(90)
Totale pensioenkosten uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen in de winst-en-verliesrekening	2.487	1.893

Wanneer de disconteringsvoet bij verder gelijkblijvende aannames zou stijgen met 1%-punt, dan zou de contante waarde van de pensioenverplichtingen met € 4,6 miljoen dalen. Bij een daling van de disconteringsvoet met 1%-punt en verder gelijkblijvende omstandigheden, zou de contante waarde van de pensioenverplichtingen stijgen met € 5,8 miljoen.

Het gerealiseerde resultaat op fondsbeleggingen bedraagt € 0 (2012: € 0).

De post overige mutaties in 2012 van € 3,1 miljoen bij pensioenbeleggingen en -verplichtingen betreft een reclassificatie van de regeling bij Reef Infra B.V. Hierbij gaat het om een gesloten regeling waarbij de verplichting is gebaseerd op het contant maken van de toekomstige indexatieverplichtingen.

Er waren geen beleggingen van het fonds in bezit van of in gebruik bij de Groep.

De belangrijkste categorieën van fondsbeleggingen als percentage van de reële waarde van de totale fondsbeleggingen zijn als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Aandelen	0%	0%
Obligaties	41%	53%
Geldmiddelen	4%	5%
Vastgoed	0%	0%
Overige fondsbeleggingen	55%	42%

Er is sprake van langlopende vorderingen uit hoofde van een gekwalificeerde verzekeringspolis.

Aangezien het overgrote deel van de pensioenregelingen is gefinancierd middels een verzekeringscontract, bestaan de assets uit de garantie door de verzekeraar dat bepaalde pensioenen in de toekomst worden uitbetaald. De waarde van deze assets is de huidige contante waarde van deze gegarandeerde uitkeringen. Een toewijzing aan verschillende beleggingsinstrumenten is hierop niet van toepassing. Daarom zijn deze assets gepresenteerd onder overige fondsbeleggingen.

De verwachte bijdrage aan de toegezegd pensioenregelingen in 2014 bedraagt € 2,8 miljoen.

Voor een uitsplitsing van de pensioenkosten in toegezegd pensioenregelingen en toegezegde bijdrage regelingen verwijzen wij naar noot 20.

De belangrijkste actuariële veronderstellingen voor de waardering van de voorziening voor pensioenverplichtingen waren:

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
Disconteringsvoet pensioenregeling	2,75-3,50%	2,50-3,50%
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	2,75-4,00%	3,50%
Verwachte salarisstijging	0,25-3,50%	0-3,50%
Verwachte indexatie	1,00-2,00%	1,00-2,00%
Vertrekkans (Antea France SAS)	5-10%	5-10%

De toegepaste sterftetabellen per 31 december 2013 zijn:

Antea France SAS	: INSEE F 2004-2006
Strukton Rail AB	: PRI 2011
Strukton Rail Infra NV	: MR/FR sterftetabellen conform Belgian Control legislation t.b.v. minimum funding doeleinden
Strukton Rail GmbH	: Heubeck-Richttafeln 2005G
Reef Infra B.V.	: Prognosetafel 2012-2062 inclusief Towers Watson 2010 ervaringssterfte
CLF S.p.A.	: ISTA2010

Er zijn verder geen andere belangrijke actuariële grondslagen en veronderstellingen.

13. Voorzieningen

	2013	2012 (herzien)
Voorziening herstructurering	2.519	984
Voorziening projecten	14.748	6.406
Jubileumvoorziening e.d.	9.361	9.057
Voorziening overig	22	-
Totaal	26.650	16.447
Langlopend deel	23.321	12.665
Kortlopend deel	3.329	3.782
Totaal	26.650	16.447

Het langlopend deel van de voorzieningen (uitgezonderd de jubileumvoorziening e.d.) zal naar verwachting na één jaar, maar binnen vijf jaar worden afgewikkeld. Het kortlopend deel zal naar verwachting binnen één jaar worden afgewikkeld. De jubileumvoorziening e.d. is gebaseerd op een IAS 19 berekening, inclusief discontering. De vertrekken variëren gestaffeld van 25% bij werknemers van 20 jaar tot 0% voor werknemers vanaf 60 jaar. De overige langlopende voorzieningen zijn beperkt.

Verloop voorzieningen	Herstructurering	Projecten	Jubileum e.d.	Overig	Totaal
Stand per 1 januari 2012 (herzien)	1.667	4.521	7.357	-	13.545
Veranderingen vanwege:					
Toevoegingen	639	1.525	2.093	-	4.257
Acquisitie deelnemingen	-	2.139	-	-	2.139
Bestedingen	(1.153)	(1.000)	(393)	-	(2.546)
Overige mutaties	-	143	-	-	143
Vrijval	(169)	(922)	-	-	(1.091)
Stand per 31 december 2012 (herzien)	984	6.406	9.057	-	16.447
Langlopend deel	-	4.478	8.187	-	12.665
Kortlopend deel	984	1.928	870	-	3.782
Stand per 31 december 2012 (herzien)	984	6.406	9.057	-	16.447
Stand per 1 januari 2013	984	6.406	9.057	-	16.447
Veranderingen vanwege:					
Toevoegingen	2.224	2.203	194	22	4.643
Acquisitie deelnemingen	750	12.094	198	-	13.042
Bestedingen	(1.249)	(1.894)	(15)	-	(3.158)
Overige mutaties	100	(618)	-	-	(518)
Vrijval	(290)	(3.443)	(73)	-	(3.806)
Stand per 31 december 2013	2.519	14.748	9.361	22	26.650
Langlopend deel	-	14.748	8.551	22	23.321
Kortlopend deel	2.519	-	810	-	3.329
Stand per 31 december 2013	2.519	14.748	9.361	22	26.650

Voorziening herstructurering

In het kader van ingezette reorganisaties is een herstructureringvoorziening gevormd voor de verwachte kosten van afvloeiing. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorziening projecten

De voorziening voor afgesloten projecten bestaat uit een voorziening voor schadeclaims en voorzienbare verliezen. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde.

Jubileumvoorziening e.d.

De voorziening is het bedrag van de toekomstige aanspraken op jubileumuitkeringen en extra verlofdagen. De verplichtingen worden gediscoteerd tot de contante waarde. Eventuele actuariële winsten of verliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in de periode waarin deze zich voordoen.

Overig

Dit betreft de voorziening voor groot onderhoud voor het kantoorpand in Oosterhout.

14. Langlopende schulden

	2013	2012 (herzien)
Langlopende schulden incl. kortlopend deel	165.062	90.972
Af:		
Kortlopend deel langlopende schulden	(13.754)	(82.523)
Langlopende schulden	151.308	8.449
Financiering materiële vaste activa	528	348
Hypothecaire lening Becker	393	441
Term loan	39.818	-
Optie aandelen CLF	29.560	-
Hypothecaire lening pand Oosterhout	10.887	-
Schulden financiering vastgoed projecten	3.228	-
Bankfinancieringen	42.675	2.306
Financiële derivaten	334	-
Leaseverplichtingen	3.561	-
Non-recourse PPS-financiering	15.907	-
Overige langlopende schulden	4.417	5.354
Totaal	151.308	8.449

De toename van de langlopende schulden wordt m.n. veroorzaakt doordat per 1 augustus 2013 de bij Oranjewoud N.V. en Strukton Groep N.V. aanwezige kredietfaciliteiten zijn geherfinancierd. De looptijd van deze financieringen bedraagt vier jaar en eindigt op 31 juli 2017.

Voor de financiering van auto's, instrumentarium en software zijn langlopende leningen afgesloten, lopend tot en met 2018.

Voor de hypothecaire lening inzake Becker geldt een gemiddelde rente van 4,3% en een looptijd tot 2039. De boekwaarde van het met hypotheek bezwaarde materiële vaste actief is ultimo 2013 € 1.127.000 (2012: € 1.137.000).

De term loan bestaat uit een USD-deel van 23,8 miljoen (A) en een Euro-deel van 25 miljoen (B), waarvan € 2,5 miljoen kortlopend is. De lening loopt tot 31 juli 2017. De rente bestaat uit driemaands libor (A) respectievelijk euribor (B) plus een marge van 2,6%-punt (A) respectievelijk 2,5%-punt (B). De variabele rente op (A) is gewapt tegen 1,05%.

De 40% minderheidsaandeelhouder Unieco Societa Cooperativa heeft een optie om de resterende 40% van de aandelen in Construzioni te verkopen aan Strukton Railinfra Projecten B.V. Deze optie kan worden uitgeoefend in de periode tussen 9 april 2015 en 9 april 2018. De uitoefenprijs van deze optie bedraagt minimaal € 32,0 miljoen. Voor de definitief vast te

stellen koopprijs van de resterende 40% van de aandelen is sprake van een earn-out regeling. De reële waarde van de optie bedraagt € 29,6 miljoen, dit is exclusief een mogelijk earn out aanpassing. Indien de put-optie wordt ingeroepen dan is Oranjewoud niet eerder dan 18 maanden na het inroepen van de optie verplicht om de overeengekomen koopsom te voldoen. Voor de vaststelling van de reële waarde is uitgegaan van een oprenting van de verplichting met een interest percentage van 3,5% op jaarbasis.

De rente op de hypothecaire lening inzake pand Oosterhout is voor de helft van het hypotheekbedrag geswapt. De rente bestaat uit driemaands euribor plus een marge van 3,0%-punten voor het niet geswapte deel en 4,11% voor het geswapte deel. De looptijd van de lening is tot 31 juli 2018. De boekwaarde van het met hypotheek bezwaarde materiële vaste actief is ultimo 2013 € 12.745.000 (2012: € 0).

De rente van de bankfinancieringen is 3,5% (2012: ca. 3,5%). Door het consolideren van PPS-projecten, bedraagt in 2013 de non-recourse PPS-financiering € 15,9 miljoen (2012: nihil). De rente is 0,20% (2012: nihil) en de looptijd is tot 2034. De overige langlopende schulden betreffen onderhandse leningen.

Het aflossingsschema van de langlopende schulden en de onder de kortlopende schulden opgenomen aflossingsverplichtingen is als volgt:

2012 (herzien)	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Hypothecaire lening Oranje C.V.	1.378	-	-	1.378
Financiering materiële vaste activa	607	348	-	955
Hypothecaire lening Becker	48	201	240	489
Bridge loan	5.000	-	-	5.000
Term loan	29.537	-	-	29.537
Antea Colombia	1.971	-	-	1.971
Schulden financiering vastgoed projecten	3.172	-	-	3.172
Bankfinancieringen	38.076	1.523	783	40.382
Financiële derivaten	368	-	-	368
Leaseverplichtingen	-	-	-	0
Non-recourse PPS-financiering	2.366	-	-	2.366
Overige langlopende schulden	-	-	5.354	5.354
Stand per 31 december 2012 (herzien)	82.523	2.072	6.377	90.972
2013	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Financiering materiële vaste activa	399	528	-	927
Hypothecaire lening Becker	48	201	192	441
Term loan	2.500	39.818	-	42.318
Antea Colombia	1.883	-	-	1.883
Optie aandelen CLF	-	29.560	-	29.560
Hypothecaire lening pand Oosterhout	573	10.887	-	11.460
Schulden financiering vastgoed projecten	-	3.228	-	3.228
Bankfinancieringen	5.185	40.925	1.750	47.860
Financiële derivaten	-	30	304	334
Leaseverplichtingen	2.432	3.561	-	5.993
Non-recourse PPS-financiering	714	2.707	13.200	16.621
Overige langlopende schulden	20	13	4.404	4.437
Stand per 31 december 2013	13.754	131.458	19.850	165.062

Voor meer informatie over de rente- en valutarisico's wordt verwezen naar de paragraaf financiële instrumenten en de paragraaf financieel risicobeheer.

15. Overige kortlopende schulden

	2013	2012 (herzien)
Aflossingsverplichtingen	13.754	82.156
Financiële derivaten	-	367
Schulden aan gelieerde ondernemingen	1.323	1.035
Schulden inzake andere belastingen en premies	79.031	75.725
Pensioenverplichtingen	11.857	4.518
Overige schulden	114.144	71.447
Overlopende passiva	102.140	90.182
Totaal	322.249	325.430

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

De daling in de overige kortlopende schulden wordt verklaard door de daling van de aflossingsverplichtingen met € 68,4 miljoen. Dit is een verschuiving naar de langlopende schulden. Zie hiervoor ook toelichting 14.

Hier tegenover staat een stijging van de andere componenten door consolidaties. De overige schulden en overlopende passiva bestaan voor een groot deel uit nog te ontvangen facturen voor afgesloten werken en nog te betalen vakantie-gelden en verschuldigde verlofdagen.

Oranjewoud N.V. is het gehele jaar 2013 en per 31 december 2013 compliant ten aanzien van de met de banken overeengekomen convenanten. Dit geldt voor alle convenanten binnen de Groep met uitzondering van het convenant betreffende de term loan inzake de financiering van de overname van Strukton Groep, die liep tot 1 augustus 2013. Hier is voor het aandeel van de Nederlandse guarantor group in de assets per 31 maart en 30 juni 2013 en de twaalfmaands ebitda tot en met het eerste kwartaal en halfjaar 2013, door de relatief progressieve groei van de buitenlandse groepsentiteiten die geen deel uitmaken van guarantor pool, sprake van een lagere ratio. Hiervoor is een waiver ontvangen van de banken. Voor de nieuwe term loan is Oranjewoud compliant.

16. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden

Voorwaardelijke verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen zijn verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van een of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft.

Indien het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergt, vereist zal zijn om een verplichting af te wikkelen of indien het bedrag van de verplichting niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden gewaardeerd, worden betreffende verplichtingen eveneens aangemerkt als voorwaardelijke verplichtingen. De voorwaardelijke verplichtingen betreffen afgegeven garanties en eventuele verplichtingen uit gerechtelijke procedures tegen Oranjewoud N.V. en/of zijn werkmaatschappijen waarvan de omvang van de risico's en eventuele verplichtingen die hieruit voortvloeien niet met voldoende betrouwbaarheid kunnen worden gewaardeerd.

Daarnaast is Oranjewoud N.V. hoofdelijk aansprakelijk voor alle schulden van vennootschappen onder firma (aannemers-combinaties) waarin zij rechtstreeks participeert. Deze aansprakelijkheid is beperkt tot de in de vennootschappen onder firma participerende groepsondernemingen. In de jaarrekening zijn geen verplichtingen terzake opgenomen.

Voor vastgoedprojecten is voor een bedrag van € 3,2 miljoen (2012: € 3,2 miljoen) aan zekerheden gesteld ter dekking van opgenomen leningen.

Bankgaranties, huur- en leaseverplichtingen

De bankgaranties voor projecten, huurcontracten en investeringsverplichtingen bedragen € 261.907.000 (2012: € 175.943.000). De totale financiële verplichtingen voor huur en operationele lease bedragen € 153.966.000 (2012: € 171.905.000). De termijnen zijn als volgt verschuldigd:

	2013	2012 (herzien)
Binnen 1 jaar	47.814	48.854
Na 1 jaar maar binnen 5 jaar	88.358	96.973
Na 5 jaar	17.794	26.078
Totaal	153.966	171.905

De verschuldigde leasetermijnen betreffen auto's en computerapparatuur. De huurverplichtingen betreffen met name kantoorpanden.

Investeringsverplichtingen in verband met verwerving van materiële vaste activa bedragen € 246.000 (2012: € 681.000).

Er zijn geen vennootschapsbelasting consequenties verbonden aan eventuele betalingen van dividend door Oranjewoud N.V. aan aandeelhouders.

Juridische procedures

Per jaareinde 2013 en 2012 was de Groep partij in een aantal juridische zaken. Gebaseerd op inschattingen omtrent het financiële risico zijn terzake voorzieningen gevormd.

17. Financiële instrumenten

Algemeen

De belangrijkste financiële instrumenten van de Groep omvatten bankleningen en -kredieten en geldmiddelen en kas-equivalenten. De Groep maakt daarnaast gebruik van interest rate swaps en inflatieswaps om de rente- en inflatierisico's uit hoofde van concern- en projectfinancieringen af te dekken. De belangrijkste doelstelling van de financiële instrumenten is financiering aan te trekken voor de bedrijfsactiviteiten van de Groep. Verder bestaan verschillende andere financiële vaste activa en passiva, zoals handelsvorderingen en schulden aan leveranciers, die direct voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten. Er zijn geen derivaten en geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden.

Alle financiële activa en verplichtingen met uitzondering van de op reële waarde gewaardeerde PPS-vorderingen, annuïtaire lening en derivaten, zijn gewaardeerd conform de categorie "leningen en vorderingen" zoals bedoeld in IAS 39.

Bij het afsluiten van de PPS-contracten wordt de variabele rente op de langlopende non-recourse financiering door middel van renteswaps naar een vaste rente gebracht. Hierbij wordt tevens de oprentingsfactor voor de langlopende PPS-vordering vastgesteld. De geswapte rente en de oprentingsfactor zijn modelmatig aan elkaar gekoppeld en liggen dicht bij elkaar. Bij het vaststellen van de reële waarden van de PPS-schuld en PPS-vordering wordt gekeken naar de toekomstige kasstromen en naar de waardeverschillen tengevolge van de wijziging van de markrentes ten opzichte van de oprentingsfactor respectievelijk de swap rente.

Renterisico

Het renterisico met betrekking tot de rentedragende leningen en bankschulden is toegelicht onder het hoofd langlopende verplichtingen.

Bij 1%-punt rentestijging is de invloed op het netto resultaat en het eigen vermogen ca. € 0,8 miljoen negatief (2012: € 0,7 miljoen negatief). Bij een rentedaling is het effect vergelijkbaar maar tegengesteld.

Valutarisico

Het merendeel van de activiteiten van de Groep vindt plaats in het eurogebied. Voor de dochterbedrijven buiten het eurogebied geldt dat zij veelal handelen in de valuta van het desbetreffende land. Voor transacties in vreemde valuta is het beleid dat de nettopositie volledig wordt gehedged door middel van vreemde valuta contracten. Het translatierisico op het eigen vermogen en verstrekte leningen aan dochters buiten het euro gebied wordt niet ingedekt, met uitzondering van Antea USA Inc. (zie navolgend). Het valutarisico van de Groep beperkt zich tot de buitenlandse dochters.

Het valutarisico van de Groep heeft betrekking op de buitenlandse dochters, in Scandinavië tot een bedrag van omgerekend € 15,0 miljoen (2012: € 14,2 miljoen). In 2013 zijn de activiteiten van de Groep in Riyadh (Saudi-Arabië) hieraan toegevoegd.

De hoge volatiliteit van de US dollar versus de euro is een risico. De overname van Antea USA Inc. is begin 2008 voor een bedrag in USD van 23.750.000 volledig gefinancierd middels een transactie in euro's. De euro/dollar koers op het moment van de transactie was 1,47. Het valutarisico op deze lange termijninvestering is begin 2011 afgedekt middels een lening tegen een koers van 1,35. Per 1 augustus 2013 is genoemde US dollar lening vervangen door een nieuwe US dollar lening van 23.800.000 eveneens tegen een koers van 1,35.

De belangrijkste wisselkoersen gedurende het verslagjaar luiden als volgt:

	Gemiddelde koers		Eindkoers	
	2013	2012	2013	2012
USD	1,3285	1,2860	1,3743	1,3193
DKK	7,4579	7,4438	7,4600	7,4603
NOK	7,8102	7,4784	8,3436	7,3423
SEK	8,6521	8,7060	8,8482	8,5802
GBP	0,8491	0,8113	0,8302	0,8119
COP	2.483,9932	2.310,4900	2.660,5500	2.331,9600
INR	77,9034	-	85,0613	-
SAR	4,9819	-	5,1547	-

Een toename met 10 procent van de euro ten opzichte van de overige valuta per jaareinde zou het vermogen met ca. € 4,3 miljoen (2012: € 3,5 miljoen) en het resultaat met ca. € 0,9 miljoen (2012: € 0,6 miljoen) hebben verlaagd. Aangenomen wordt dat alle andere variabelen, met name de rentetarieven, constant blijven. Een verzwakking met 10 procent van de euro ten opzichte van de overige valuta per jaareinde zou een vergelijkbaar maar tegengesteld effect hebben gehad, aangenomen dat alle andere variabelen constant blijven.

Kredietrisico

De Groep kent procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of op elke markt te beperken. Deze procedures en de spreiding over een veelheid van afnemers beperken de blootstelling van de Groep aan het risico verbonden aan kredietconcentraties en marktrisico's. Daarenboven worden opdrachten naar voortgang van de projecten gefactureerd en voor zover contractueel mogelijk vooruit gefactureerd. Als zekerheid voor betaling dient bij specifieke projecten een escrow. De beschikbare liquiditeiten zijn ondergebracht bij kredietwaardige bancaire instellingen. Zie ook toelichting 8.

Liquiditeitsrisico

De Groep monitort zijn risico op een tekort aan fondsen, gebruik makend van een liquiditeitsplanning tool. Deze tool beschouwt de "maturity" van zowel investeringen als operationele cash flows. De liquiditeitsplanning tool wordt gebruikt daar waar het voor specifieke onderdelen van de Groep relevant is. De Groep zoekt een balans tussen continuïteit in financiering en flexibiliteit door het gebruik van kredietfaciliteiten, leningen en eigen vermogen.

(bedragen x € 1.000)	2013	2012 (herzien)
Overige langlopende vorderingen	80.547	33.276
Debiteuren	402.848	324.841
Overige vorderingen	330.851	269.843
Geldmiddelen en kasequivalenten	139.945	90.674
Totaal	954.191	718.634
Kortlopend	92%	95%

De totale kredietfaciliteiten voor Oranjewoud N.V. bedragen circa € 119 miljoen (2012: € 95 miljoen). Oranjewoud N.V. en zijn in Nederland gevestigde groepsmaatschappijen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor hun deel van de genoemde faciliteit. De kredietnemers hebben zich verplicht hun activa niet te bezwaren met zekerheidstellingen zonder voorafgaande toestemming van de kredietverstrekker. Deels zijn als zekerheid activa verpand. Van deze rekening courant faciliteiten is per 31 december 2013 € 82 miljoen (2012: € 51 miljoen) gebruikt.

Het "maturity profile" van de financiële verplichtingen van de Groep per 31 december 2012 en 2013 is als volgt:

Maturity profile (bedragen x € 1.000)	<u>Boek- waarde</u>	<u>Contractuele kasstromen</u>	<u>Binnen 6 maanden</u>	<u>6 tot 12 maanden</u>	<u>1 tot 5 jaar</u>	<u>> 5 jaar</u>
Per 31 december 2012 (herzien)						
Rentedragende leningen	90.604	92.290	34.486	49.212	569	8.024
Crediteuren en overige schulden	648.358	648.438	353.866	241.484	53.088	-
Schuld kredietinstellingen	48.959	50.718	20.343	30.375	-	-
Financiële derivaten	368	368	-	-	-	368
	<u>788.289</u>	<u>791.815</u>	<u>408.695</u>	<u>321.071</u>	<u>53.657</u>	<u>8.392</u>
Totaal	<u>788.289</u>	<u>791.815</u>	<u>408.695</u>	<u>321.071</u>	<u>53.657</u>	<u>8.392</u>
Per 31 december 2013						
Rentedragende leningen	135.168	167.488	6.216	12.478	113.735	35.060
Crediteuren en overige schulden	790.820	802.528	427.783	305.910	68.835	-
Schuld kredietinstellingen	80.146	81.912	35.980	45.932	-	-
Financiële derivaten	29.894	35.107	513	513	34.051	30
	<u>1.036.028</u>	<u>1.087.036</u>	<u>470.492</u>	<u>364.833</u>	<u>216.621</u>	<u>35.090</u>
Totaal	<u>1.036.028</u>	<u>1.087.036</u>	<u>470.492</u>	<u>364.833</u>	<u>216.621</u>	<u>35.090</u>

Gegeven het beleid om de liquiditeits- en renterisico's in te dekken heeft de Groep diverse swaps afgesloten. Door de special purpose companies zijn rente- en inflatieswaps afgesloten voor de PPS-projecten. De mutaties van deze rente- en inflatieswaps zijn bij de PPS-projecten verantwoord. Voor alle swaps die bestonden op het moment van overname van Strukton wordt fair value accounting toegepast. Dit betekent dat de waardemutaties van het derivaat rechtstreeks worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Voor de overige swaps vindt hedge-accounting plaats volgens het kasstroommodel.

Kasstroom ten gevolge van derivaten (bedragen x € 1.000)	<u>Boek- waarde</u>	<u>Contractuele kasstromen</u>	<u>Binnen 6 maanden</u>	<u>6 tot 12 maanden</u>	<u>1 tot 5 jaar</u>	<u>> 5 jaar</u>
2012 (herzien)						
Renteswaps: verplichtingen	(368)	(368)	-	-	-	(368)
	<u>(368)</u>	<u>(368)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(368)</u>
Totaal	<u>(368)</u>	<u>(368)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(368)</u>
2013						
Renteswaps: verplichtingen	(334)	(3.107)	(513)	(513)	(2.051)	(30)
Optie aandelen	(29.560)	(32.000)	-	-	(32.000)	-
	<u>(29.894)</u>	<u>(35.107)</u>	<u>(513)</u>	<u>(513)</u>	<u>(34.051)</u>	<u>(30)</u>
Totaal	<u>(29.894)</u>	<u>(35.107)</u>	<u>(513)</u>	<u>(513)</u>	<u>(34.051)</u>	<u>(30)</u>

Kredietfaciliteiten zijn opgenomen in noot 15. Leaseverplichtingen zijn toegelicht in noot 16.

Reële waarden

Hieronder volgt een vergelijking van de boekwaarden en de reële waarden van de financiële activa en verplichtingen van de Groep:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde		Reële waarde	
	2013	2012 (herzien)	2013	2012 (herzien)
Financiële activa				
Debiteuren	402.848	324.841	402.848	324.841
Overige vorderingen	330.996	269.878	330.996	269.878
Langlopende vorderingen	24.307	20.414	24.307	20.414
PPS-vorderingen	36.320	2.638	36.320	2.638
Geldmiddelen en kasequivalenten	139.945	90.674	139.945	90.674
Totaal	934.416	708.445	934.416	708.445
Financiële verplichtingen				
Rentedragende leningen	135.168	90.604	135.168	90.604
Crediteuren en overige schulden	825.462	638.723	825.462	638.723
Schuld kredietinstellingen	80.146	48.959	80.146	48.959
Financiële derivaten	29.894	368	29.894	368
Totaal	1.070.670	778.654	1.070.670	778.654

Hiërarchie in reële waarden

De Groep hanteert de volgende hiërarchie bij het bepalen en vermelden van financiële instrumenten, te onderscheiden naar waarderingsmethoden:

- Niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen.
- Niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben en direct of indirect waarneembaar zijn.
- Niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde

(bedragen x € 1.000)

	31 december 2012 (herzien)			
	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
PPS-vorderingen	2.638	-	-	2.638
Totaal	2.638	-	-	2.638

	31 december 2013			
	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
PPS-vorderingen	36.320	-	-	36.320
Totaal	36.320	-	-	36.320

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde
(bedragen x € 1.000)

	31 december 2012 (herzien)			
	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Renteswaps: verplichtingen	368	-	368	-
Totaal	368	-	368	-

	31 december 2013			
	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Renteswaps: verplichtingen	334	-	334	-
Optie aandelen	29.560	-	-	29.560
Totaal	29.894	-	334	29.560

Verloopoverzicht Niveau 3
(bedragen x € 1.000)

	2013	2012 (herzien)
PPS-vorderingen:		
Stand per 1 januari	2.638	1.325
Inconsolidatie via bedrijfscombinaties	15.710	-
Investerings	27.528	1.124
Aflossingen leningen	(10.275)	-
Oprenting	719	189
Stand per 31 december	36.320	2.638

De reële waardes zijn bepaald op basis van een model waarin de markttrente de voornaamste variabele is en waarin waarde indicaties van derde partijen zijn verwerkt.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

18. Gesegmenteerde informatie

In 2013 zijn het segment Gebouwen: Bouw en het segment Technisch Beheer en Installatiemanagement samengevoegd in het segment Techniek en Gebouwen.

De omzet- en resultaatverdeling alsmede de balanspostenverdeling op basis van de segmenten van de onderneming is als volgt:

in miljoenen euro's	Advies- en ingenieurs- diensten		Rail		Civiel		Techniek en gebouwen		Overig		Eliminaties		Totaal	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)	
Netto omzet (extern)	375,6	368,4	595,4	547,9	565,4	371,8	380,1	375,3	45,6	56,4			1.962,1	1.719,8
Tussen segmenten	10,3	7,8	13,3	7,9	12,8	21,1	27,2	22,1	6,2	10,5	-69,8	-69,4		
Afschrijvingen	5,2	4,7	16,4	12,9	7,5	5,8	1,7	1,4	0,3	0,4			31,1	25,2
Amortisatie	4,2	6,1	5,5	5,3	2,0	3,1	1,8	1,7	2,5	2,5			16,0	18,7
Bedrijfsresultaat	15,4	16,1	33,9	7,7	-28,6	5,4	-18,6	-3,6	-4,7	-0,2			-2,6	25,4
Financiële baten en lasten	-0,7	-0,3	-3,3	-2,2	-2,2	-1,7	0,1	0,1	-2,1	-1,5			-8,2	-5,6
Resultaat deelnemingen			-6,8	-0,2	1,2	2,1	-0,2	-0,2	-1,2	-0,1			-7,0	1,6
Belastingen	-3,8	-4,6	-5,9	4,0	7,9	0,4	4,5	1,7	2,5	0,6			5,2	2,1
Netto winst	10,9	11,2	17,9	9,3	-21,7	6,2	-14,2	-2,0	-5,5	-1,2			-12,6	23,5
Totaal activa	288,7	274,6	470,6	311,2	369,3	269,5	222,4	233,2	-7,0	-8,0	-26,1	-42,7	1.317,9	1.037,8
Totaal financiële activa	11,8	1,1	8,8	34,2	17,7	15,9	42,3	18,1	4,5	5,7	-1,1		84,0	75,0
Totaal verplichtingen	118,9	128,7	369,9	224,4	304,7	207,1	220,8	192,0	89,5	69,2	-33,1	-42,7	1.070,7	778,7
Totaal investeringen	20,2	4,1	14,6	11,6	3,7	6,0	1,5	1,8	0,1	0,5			40,1	24,0
Medewerkers	3648	3269	3377	2860	1568	1347	1717	1827	277	343			10587	9646

De impairment in 2012 inzake iEHS (zie noot 1) verklaart de daling van de amortisatie in het segment Advies- en ingenieurs-diensten.

Geografisch is de spreiding als volgt:

in miljoenen euro's	Nederland		Overig Europa		VS		Colombia		Azië		Totaal	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)		(herzien)	
Netto omzet	1.469,7	1.330,2	381,0	293,4	71,6	70,5	36,1	25,7	3,7		1.962,1	1.719,8
Totaal activa	841,8	780,2	367,4	201,9	36,4	36,3	21,3	19,4	51,0		1.317,9	1.037,8
Totaal financiële activa	69,1	41,8	3,9	33,2	10,2				0,8		84,0	75,0
Totaal verplichtingen	674,3	569,6	302,1	161,6	31,0	32,2	14,5	15,3	48,8		1.070,7	778,7
Totaal investeringen	29,1	16,9	9,5	5,7	1,0	1,0	0,5	0,4			40,1	24,0

De toename in 2013 van de totale activa en totale verplichtingen bij het segment Rail wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de acquisitie van Custrozioni Linee Ferroviarie.

De toename in 2013 van de totale activa en totale verplichtingen bij het segment Civiel wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de overname van de infra activiteiten van Rasenberg.

Bij het segment Civiel is in 2013 voor het project Maasvlakte Vaanplein A15 een aanvullende voorziening getroffen van € 35 miljoen. Voor overige projecten bij het segment Civiel zijn voorzieningen getroffen ter grootte van € 5 miljoen.

Bij de segmenten Techniek en gebouwen en Rail is voor een bedrag van circa € 15 miljoen aan kosten geboekt voor de afbouw van capaciteit.

Bij het segment Techniek en gebouwen is Strukton recent in het ongelijk gesteld in een langlopende arbitragezaak. Dit heeft geleid tot een negatieve bijstelling van het resultaat in 2013 van € 5,8 miljoen.

Bij het segment Rail is in Zweden overeenstemming bereikt met de opdrachtgever Travikverket (railinfrastructuur manager) over een reeds langlopende discussie over meerwerk. Als gevolg van deze overeenstemming is een bedrag van € 7,2 miljoen toegevoegd aan het resultaat in 2013.

Naar opbrengstcategorieën is de uitsplitsing als volgt:

in miljoenen euro's	2013	2012 (herzien)
Projecten in opdracht van derden	1.565,6	1.325,7
Detachering	12,7	16,7
Serviceonderhoud en concessies	360,0	339,4
Omzet uit voorraad	8,2	7,9
Overig	15,6	30,1
Totaal	1.962,1	1.719,8

19. Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten in 2013 ad. € 7.010.000 betreffen de boekwinst op de herwaardering van 40% van de aandelen van Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A. ad. € 4.560.000, badwill op de aankoop van Unihorn India Pvt. Ltd. ad. € 1.225.000 en overig eveneens € 1.225.000.

De overige bedrijfsopbrengsten in 2012 ad. € 11.243.000 betreffen de badwill op de aankoop van Ooms Nederland Holding B.V. ad. € 6.898.000, het verschil in initieel verwacht en uiteindelijk betaalde deferred koopsom Strukton ad. € 3.400.000 en overig € 945.000. De badwill inzake Ooms Nederland Holding B.V. wordt met name veroorzaakt door de waardering van de materiële vaste activa op reële waarde.

20. Personeelskosten

	2013	2012 (herzien)
Lonen en salarissen	515.674	458.090
Sociale lasten	85.670	76.163
Toegezegde bijdrage regelingen	40.511	36.176
Toegezegd pensioenregelingen	2.487	1.893
Uitzendkrachten	51.168	51.805
Overige personeelskosten	84.331	84.927
Totaal	779.841	709.054

De stijging van de lonen en salarissen en sociale lasten wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de consolidatie van Rasenberg Holding B.V. en Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.

Een aantal groepsmaatschappijen heeft toegezegd pensioenregelingen (zie toelichting 12).

De leasekosten van personenauto's, opgenomen onder de overige personeelskosten, zijn € 44,1 miljoen (2012: € 42,7 miljoen).

Op 31 december 2013 bedroeg het aantal werknemers bij de Groep, uitgedrukt in fulltime equivalenten, 10231 (2012: 9262). De verdeling hiervan is als volgt:

	2013	2012 (herzien)
Nederland	6786	6817
Rest Europa	2047	1473
VS	432	426
Colombia	801	546
Azië	165	-
Totaal	10231	9262

21. Verbonden partijen

Sanderink Investments B.V. met zijn deelnemingen is als verbonden partij geïdentificeerd. Sanderink Investments B.V. is met zijn 95,56% belang in Oranjewoud N.V. de ultieme houdstermaatschappij van de vennootschap.

De verbonden partijen van de Groep bestaan uit de associates, de bestuurders en andere verbonden partijen. Voor een overzicht van de dochterondernemingen wordt verwezen naar bijlage 1.

De aankopen van verbonden partijen zijn geschied tegen normale marktprijzen en betreffen automatiseringsgerelateerde inkopen in 'the normal course of business' van zowel Oranjewoud N.V. als van andere bedrijven behorend tot de Groep. Het totaal bedrag van deze inkopen bedraagt € 5,1 miljoen (2012: € 3,3 miljoen). Per jaareinde bestaan de volgende openstaande vorderingen en verplichtingen als gevolg van transacties met Sanderink Investments B.V.: vorderingen € 145.000 (2012: € 35.000) en verplichtingen € 1.323.000 (2012: € 1.035.000).

Openstaande saldi per ultimo boekjaar zijn niet door zakelijke zekerheden gedekt, zijn niet rentedragend en worden afgewikkeld in geld. Rekeningcourantverhoudingen met buitenlandse verbonden ondernemingen zijn rentedragend en hebben een rente die beperkt afwijkt van de actuele variabele marktrente. Er zijn geen garanties verstrekt of ontvangen voor de vorderingen op of de schulden aan verbonden partijen.

Bestuurders

De Raad van Bestuur bestaat in 2013 uit dhr. G.P. Sanderink en dhr. P.G. Pijper. De in het verslagjaar ten laste van de vennootschap gekomen bezoldigingen, bestaande uit vaste en variabele beloningen, alsmede pensioenlasten voor bestuurders (tevens sleutelfunctionarissen van de Groep) bedragen € 310.403 (2012: € 305.710).

De remuneratie van de heer P.G. Pijper is als volgt. Het vaste salaris inclusief vakantiegeld, vaste eindejaarsuitkering en kostenvergoedingen bedraagt € 222.780 (2012: € 209.460) op jaarbasis. De variabele beloning (excl. eenmalige bonussen), gebaseerd op per kalenderjaar afgesproken criteria, is maximaal 35% van het jaarsalaris. Daarnaast wordt door de werkgever een pensioenbijdrage betaald van 8,4% (2012: 7,8%) van het pensioengevend salaris. Eenmaal per jaar, op 30 juni, kan de remuneratie worden aangepast.

	Jaar	Salaris	Bonus ¹⁾	Pensioen
G.P. Sanderink	2013	-	-	-
	2012	-	-	-
P.G. Pijper	2013	222.780	71.400	16.223
	2012	209.460	82.200	14.050

¹⁾ De bonus is gebaseerd op de behaalde resultaten over het jaar.

Bovenstaande bedragen zijn exclusief de crisisheffing. De crisisheffing over deze beloning zou circa € 20.000 bedragen. Aan de bestuurders zijn geen leningen, voorschotten of daarop betrekking hebbende garanties verstrekt.

Commissarissen

De bezoldigingen voor commissarissen, uitsluitend bestaande uit vaste beloningen, bedragen € 94.500 (2012: idem).

	2013	2012 (herzien)
H.G.B. Spenkelink	37.500	37.500
J.P.F. van Zeeland	28.500	28.500
W.G.B. te Kamp	28.500	28.500

22. Overige bedrijfskosten

	2013	2012 (herzien)
Huisvestingskosten	36.802	32.585
Kantoorkosten	13.587	13.498
Verkoopkosten	7.910	8.014
Overige kosten	95.012	109.814
Totaal	153.311	163.911

De leasekosten van bedrijfsauto's, opgenomen onder overige kosten, bedragen € 14,6 miljoen (2012: € 14,1 miljoen). De huurlasten, opgenomen onder huisvestingskosten, bedragen € 24,2 miljoen (2012: € 20,7 miljoen). De huurlasten betreffen voornamelijk de huur van kantoorpanden. Huurcontracten worden aangegaan voor gemiddeld 5 tot 10 jaar, met veelal verlengingsopties. De toekomstige huurverplichtingen zijn vermeld bij "Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden" (noot 16).

In 2013 is er in totaal € 0,6 miljoen (2012: € 1,9 miljoen) aan subsidies in mindering gebracht op de kosten waarop de subsidie betrekking heeft.

De kosten voor "research en development" (excl. opleidingskosten) bedroegen in 2013 € 0,7 miljoen (2012: € 0,6 miljoen).

23. Financiële baten en lasten

	2013	2012 (herzien)
<u>Financiële baten:</u>		
Rentebaten	2.870	4.809
Oprenting financiële vaste activa	719	-
Resultaat beleggingen	241	312
Koerswinsten	-	412
Subtotaal	3.830	5.533
<u>Financiële lasten:</u>		
Rentelasten bankschulden en gelieerde maatschappijen	(10.589)	(11.595)
Koersverliezen	(1.178)	(217)
Mutatie derivaten	-	728
Kosten deelnemingen	(314)	-
Subtotaal	(12.081)	(11.084)
Saldo financiële baten en lasten	(8.251)	(5.551)

Er is voor € 1,7 miljoen aan rentelasten geactiveerd in het onderhanden werk, zie ook toelichting 9.

24. Belastingen

De voornaamste componenten van de vennootschapsbelastinglast voor 2013 en 2012 zijn:

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	2013	2012 (herzien)
<i>Acute belastinglast</i>		
Verschuldigde belasting resultaat boekjaar	1.977	5.785
Aanpassing belastinglast voorgaande boekjaren	(48)	(142)
<i>Uitgestelde belastingen</i>		
Terzake acquisitie deelnemingen inzake (im)materiële vaste activa	2.386	(1.088)
Terzake waardering compensabele verliezen	(10.590)	(6.563)
Terzake overige tijdelijke verschillen	1.073	(75)
Winstbelasting gepresenteerd in de winst-en- verliesrekening	(5.202)	(2.083)

De aansluiting tussen het nominale en het effectieve belastingtarief is als volgt:

	2013	%	2012 (herzien)	%
Resultaat voor belastingen	(17.773)		21.423	
Nominale vennootschapsbelasting Nederlands tarief	(4.443)	25,0	5.356	25,0
Effect aanpassing belastinglast voorgaande boekjaren	(48)	0,3	(142)	(0,7)
Deelnemingsvrijstelling	185	(1,0)	(693)	(3,2)
Effect buitenlandse groepsmaatschappijen	189	(1,1)	614	2,9
Transactieresultaten	-	-	(850)	(4,0)
Bijzondere waardevermindering goodwill	316	(1,8)	-	-
Badwill	(579)	3,3	(1.724)	(8,0)
(Niet) compensabele verliezen	(804)	4,5	(5.077)	(23,7)
Overig	(17)	0,1	433	2,0
Totaal	(5.202)	29,3	(2.083)	(9,7)

De belastingbate in 2013 is groter dan op basis van het negatieve resultaat voor belastingen verwacht mag worden. Dit wordt verklaard door de gerealiseerde badwill op de acquisitie van Unihorn India Pvt. Ltd. en op de deelnemingen Aduco B.V. en Al Jaber Bitumen Ooms LLC (Abu Dhabi). Door de afbouw van Gebrüder Becker GmbH is een deel van het opgeofferd bedrag ten laste van het fiscaal resultaat in Nederland gebracht.

In 2012 is er een belastingbate. Deze belastingbate wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een drietal posten. Door de feitelijke liquidatie van Strukton Railinfra AS in Noorwegen in 2012 is een opgeofferd bedrag van € 24,6 miljoen ten laste gebracht van het fiscaal resultaat in Nederland. Dit heeft geleid tot een belastingbate van € 6,1 miljoen. Daarnaast is de gerealiseerde badwill van € 6,9 miljoen op de acquisitie van Ooms Nederland Holding B.V. een onbelaste opbrengst. Dat geldt eveneens voor het transactieresultaat ad. € 3,4 miljoen op de betaling van de deferred koopsom inzake Strukton.

25. Kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht zijn de mutaties zonder kasstromen separaat zichtbaar gemaakt als onderdeel van de operationele kasstroom. Daarnaast zijn de ontvangen interest, betaalde interest en betaalde vennootschapsbelasting apart vermeld.

De kasstroom is in 2013 € 17,1 miljoen positief (2012: € 64,6 miljoen negatief). De langlopende vordering inzake de PPS-concessieovereenkomsten is voor een bedrag van € 17,3 miljoen (2012: € 1,3 miljoen) verantwoord als een onderdeel van de kasstroom uit operationele activiteiten. Exclusief deze langlopende PPS-vordering bedraagt de kasstroom uit operationele activiteiten € 66,7 miljoen positief (2012: € 18,9 miljoen positief).

Overname deelnemingen ad. € 14,0 miljoen betreft de betaalde verkrijgingsprijs van de in 2013 verworven business combinations Rasenberg Holding B.V., Unihorn India Pvt. Ltd., Géo-Hyd SARL, SPC ISE B.V. en Van Rens B.V. alsmede de uitbreiding van het belang in Costruzione Linee Ferroviarie S.p.A.

In 2012 betrof overname deelnemingen ad. € 15,1 miljoen de verworven deelnemingen Ooms Nederland Holding B.V. en Van Straten B.V. alsmede de afwikkeling van de deferred koopsom inzake Strukton en een earn-out betaling inzake Antea Colombia SAS. De kasstroom in 2012 inzake vervreemding deelnemingen ad. € 2,4 miljoen negatief betreft voornamelijk de deconsolidatie van Strukton Rail in Noorwegen.

In de financieringskasstroom 2013 is onder opgenomen leningen en aflossingen leningen de herfinanciering per 1 augustus van de Groep zichtbaar. De opgenomen leningen betreffen deels ook de non-recourse PPS-financieringen.

26. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 8 januari 2014 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Rail AB (Zweden) van Balfour Beatty Investment Holdings Ltd 100% van de aandelen overgenomen van Balfour Beatty Rail AB (Zweden) en Balfour Beatty Rail AS (Noorwegen). Balfour Beatty Rail AB bezit 100% van de aandelen in Balfour Beatty Rail Danmark A/S (Denemarken). Door deze overname versterkt Strukton Rail zijn positie in Scandinavië op het gebied van onderhoud, vernieuwing en nieuwbouw van het spoor. De overnamesom bedraagt GBP 4,5 miljoen. De omzet van Balfour Beatty Rail bedraagt circa € 90 miljoen en er zijn circa 350 medewerkers in dienst. De activiteiten van Balfour Beatty Rail AB (Zweden) zullen worden voortgezet onder de naam Strukton Rail Västerås AB en de activiteiten van Balfour Beatty Rail Danmark A/S zullen worden voortgezet onder de naam Strukton Rail Danmark AS. De activiteiten van Balfour Beatty Rail AS (Noorwegen) zullen worden voortgezet onder de naam SR Kraft AS.

Op 7 april 2014 heeft Oranjewoud N.V. via zijn dochter Strukton Rail NV (België) een 100% belang verworven in BVBA Siebens Spoorbouw. Deze overname past in de strategie van Strukton Rail om zijn marktpositie in België verder uit te breiden. De overnamesom bedraagt € 1,3 miljoen. BVBA Siebens Spoorbouw heeft een jaaromzet van circa € 3,6 miljoen en heeft 19 medewerkers in dienst.

Er is nog niet meer informatie inzake de overnames beschikbaar, waaronder geen PPA. Daarom is deze niet toegelicht.

27. Dienstverlening uit hoofde van concessies en PPS

Oranjewoud groepsmaatschappijen participeren in een zevental Special Purpose Companies voor PPS-concessie projecten. Deze vennootschappen hebben een concessieovereenkomst gesloten voor het leveren van diensten. Alle zeven overeenkomsten zijn gebaseerd op een Publiek Private Samenwerking. Het gaat hierbij om zogenaamde DBFM(O) contracten (Design, Build, Finance, Maintain en Operate). De vennootschappen waarover de Groep (gezamenlijk) beslissende zeggenschap kan uitoefenen, zijn geconsolideerd. Indien de Groep geen gezamenlijke beslissende zeggenschap heeft, wordt de vennootschap als deelneming of belegging verantwoord.

Voor alle zeven concessieovereenkomsten geldt:

- De concessievergoedingen zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van de installatie of accommodatie;
- Voor zover de vergoeding betrekking heeft op het verrichten van (ondersteunende) diensten vindt verantwoording plaats naar rato van de levering van de diensten;
- De concessieovereenkomst bevat indexatiebepalingen en kan op bepaalde aspecten op basis van een benchmark worden aangepast;
- De Groep is zelf geen eigenaar van de installatie of accommodatie;
- De volatiliteit van de opbrengsten en resultaten is beperkt;
- De concessieovereenkomst bevat geen optie tot verlenging.

Op 5 december 2012 heeft Oranjewoud zijn 50%-belang in DC16 B.V. verkocht aan BNC DC16 Holding B.V.

Waterzuivering

De Groep participeert voor 2% (2012: 2%) in Delfluent B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFMO contract voor de bouw, onderhoud en beheer van een afvalwaterzuiveringsinstallatie Harnaschpolder voor de regio Haaglanden. De concessie is gestart in 2003 en heeft een looptijd tot 2033.

Schoolgebouwen

De Groep participeert voor 9% (2012: 9%) in Talentgroep Montaigne B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFMO contract voor de bouw, onderhoud en beheer van een schoolgebouw voor het Montaigne Lyceum in Den Haag. De concessie is gestart in 2004 en heeft een looptijd tot 2034.

De Groep is per 11 februari 2013 de enige aandeelhouder in SPC ISE B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFMO contract voor de bouw, onderhoud en beheer van een schoolgebouw voor de Internationale School Eindhoven. De concessie is gestart in 2011 en heeft een looptijd tot 2043.

Publieke gebouwen

De Groep participeert voor 1% (2012: 1%) in Safire B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFMO contract voor de bouw, onderhoud en beheer van het Ministerie van Financiën in Den Haag. De concessie is gestart in 2006 en heeft een looptijd tot 2033.

De Groep participeert voor 6% (2012: 6%) in Duo2 B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFMO contract voor de bouw, onderhoud en beheer van de gezamenlijke huisvesting van de Dienst Uitvoering Onderwijs en de Belastingdienst in Groningen. De concessie is gestart in 2008 en heeft een looptijd tot 2031.

De Groep participeert voor 8% (2012: 8%) in Komfort B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFMO contract voor de bouw, onderhoud en beheer van de Kromhout Kazerne in Utrecht. De concessie is gestart in 2008 en heeft een looptijd tot 2035.

Infrastructuur

De Groep participeert voor 4,8% (2012: 4,8%) in A-Lanes A15 B.V. De concessieovereenkomst betreft een DBFM contract voor de bouw en het onderhoud van duurzame infrastructuur oplossingen die op het A15 tracé Maasvlakte-Vaanplein garant zullen staan voor maximale verkeersdoorstroming en veiligheid zowel tijdens als na de bouw. De concessie is gestart in 2010 en heeft een looptijd tot 2035.

De desbetreffende special purpose companies zijn non-recourse gefinancierd. Aflossings- en rentegaranties zijn door de Groep niet afgegeven. Ultimo 2013 bedraagt de orderportefeuille van deze PPS-projecten € 221,2 miljoen (2012: € 429,9 miljoen).

VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS PER 31 DECEMBER

voor voorgestelde winsverdeling (in duizenden euro's)

	2013	2012 (herzien) *
Vaste activa		
Immateriële vaste activa (28)	16.719	16.719
Deelnemingen en vorderingen op deelnemingen (29)	355.949	354.132
Uitgestelde belastingvorderingen	7	92
	372.675	370.943
Vlottende activa		
Vorderingen (30)	48	189
	48	189
Totaal activa	372.723	371.132
Eigen vermogen		
Geplaatst kapitaal	5.688	5.688
Agioreserve	173.495	173.495
Reserve omrekeningsverschillen	1.101	2.071
Wettelijke reserve deelnemingen	758	758
Afdekkingsreserve	(1.883)	(2.137)
Actuariële reserve	(3.765)	(5.403)
Ingehouden winsten	84.693	61.099
Onverdeeld resultaat	(13.293)	23.594
Totaal eigen vermogen (31)	246.794	259.165
Voorzieningen (29)	112	112
Langlopende verplichtingen		
Langlopende schulden (14)	50.735	-
Totaal langlopende verplichtingen	50.735	-
Kortlopende schulden (32)	75.082	111.855
Totaal passiva	372.723	371.132

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijziging in grondslag voor pensioenvoorzieningen (IAS 19).

VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST-EN-VERLIESREKENING

(in duizenden euro's)

	2013	2012 (herzien) *
Resultaat uit deelnemingen na belastingen	(15.002)	22.020
Overige resultaten	1.709	1.574
Resultaat na belastingen	(13.293)	23.594

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijziging in grondslag voor pensioenvoorzieningen (IAS 19).

TOELICHTING OP DE VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS

Algemeen

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Onder toepassing van artikel 2:362 lid 8 BW zijn de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen die Oranjewoud N.V. toepast in de geconsolideerde jaarrekening met uitzondering van de waarderingsgrondslag voor deelnemingen. Voor de waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. De vennootschappelijke winst-en-verliesrekening van Oranjewoud N.V. is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op een vereenvoudigde wijze opgesteld.

Nieuw toegepaste en herziene standaarden

De Groep heeft in 2013 een aantal nieuwe en herziene standaarden toegepast die zijn uitgevaardigd door de International Accounting Standards Board (IASB) en die (verplicht of door vervroegde toepassing) van kracht zijn op verslagperiodes aanvangend op of na 1 januari 2013. Zie Waarderingsgrondslagen in de geconsolideerde jaarrekening van Oranjewoud N.V. voor het effect van de stelselwijzigingen.

Deelnemingen

Dochterondernemingen die in de consolidatie worden betrokken (hiervoor wordt verwezen naar "geconsolideerde belangen" in bijlage 1) zijn in overeenstemming met artikel 2:362 lid 8 BW gewaardeerd op basis van nettovermogenswaarde, waarbij het eigen vermogen en het resultaat van de dochterondernemingen is bepaald volgens de grondslagen van Oranjewoud N.V.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor de schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte verplichtingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen.

28. Immateriële vaste activa	Goodwill
Boekwaarde per 1 januari 2012 (herzien)	16.719
Afschrijvingen	-
Boekwaarde per 31 december 2012 (herzien)	16.719
Stand per 31 december 2012 (herzien):	
Gecumuleerde aanschafwaarde	16.719
Afschrijvingen	-
Boekwaarde	16.719
Boekwaarde per 1 januari 2013	16.719
Afschrijvingen	-
Boekwaarde per 31 december 2013	16.719
Stand per 31 december 2013:	
Gecumuleerde aanschafwaarde	16.719
Afschrijvingen	-
Boekwaarde	16.719

29. Deelnemingen en vorderingen op deelnemingen

	Deelnemingen	Vorderingen	Voorziening	Totaal
Stand 1 januari 2012 vorderingen (herzien) *	280.196	49.150	111	329.457
Stand 1 januari 2012 voorziening (herzien)	-	-	(111)	(111)
Positie per 1 januari 2012 (herzien)	280.196	49.150	-	329.346
Mutatie actuariële reserve	(3.818)	-	-	(3.818)
Mutatie derivaten	(634)	-	-	(634)
Dividenduitkering	(3.470)	-	-	(3.470)
Omrekeningsverschillen	25	-	-	25
Behaalde resultaten	22.020	-	-	22.020
Toename vorderingen	-	10.551	-	10.551
Positie per 31 december 2012 (herzien)	294.319	59.701	-	354.020
Stand 31 december 2012 (herzien)	294.319	59.701	112	354.132
Stand 31 december 2012 voorziening (herzien)	-	-	(112)	(112)
Positie per 31 december 2012 (herzien)	294.319	59.701	-	354.020
Stand 1 januari 2013 vorderingen	294.319	59.701	112	354.132
Stand 1 januari 2013 voorziening	-	-	(112)	(112)
Positie per 1 januari 2013	294.319	59.701	-	354.020
Mutatie actuariële reserve	(273)	-	-	(273)
Omrekeningsverschillen	94	-	-	94
Behaalde resultaten	(15.002)	-	-	(15.002)
Toename vorderingen	-	16.998	-	16.998
Positie per 31 december 2013	279.138	76.699	-	355.837
Stand 31 december 2013	279.138	76.699	112	355.949
Stand 31 december 2013 voorziening	-	-	(112)	(112)
Positie per 31 december 2013	279.138	76.699	-	355.837

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijziging in grondslag voor pensioenvoorzieningen (IAS 19).

De vorderingen op deelnemingen zijn met name beïnvloed door het uitkeren van dividend, het verrekenen in rekening-courant van de vennootschapsbelasting binnen de fiscale eenheid en het verstrekken van leningen door Oranjewoud N.V.

30. Vorderingen

	2013	2012 (herzien)
Overige vorderingen	48	189
Totaal	48	189

De overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

31. Eigen vermogen	Geplaatst kapitaal	Agio- reserve	Reserve omreke- ningsver- schillen	Wettelijke reserve deel- nemingen	Afdek- kings- reserve	Actua- riële reserve	Inge- houden winsten	Resultaat boekjaar	Totaal
Stand per 1 januari 2012	5.688	173.495	1.724	712	(1.539)	(636)	43.286	17.859	240.589
Effect stelselwijziging toegezegd- pensioenregelingen	-	-	-	-	-	(949)	-	-	(949)
Herziene stand per 1 januari 2012	5.688	173.495	1.724	712	(1.539)	(1.585)	43.286	17.859	239.640
Dividenduitkering 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Winstinhouding 2011	-	-	-	-	-	-	17.859	(17.859)	-
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	347	46	(598)	(3.818)	(46)	-	(4.069)
Bij: resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	23.594	23.594
Stand per 1 januari 2013	5.688	173.495	2.071	758	(2.137)	(3.870)	61.099	23.564	260.668
Effect stelselwijziging toegezegd- pensioenregelingen	-	-	-	-	-	(1.533)	-	30	(1.503)
Herziene stand per 1 januari 2013	5.688	173.495	2.071	758	(2.137)	(5.403)	61.099	23.594	259.165
Dividenduitkering 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Winstinhouding 2012	-	-	-	-	-	-	23.594	(23.594)	-
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	(970)	-	254	1.638	-	-	922
Bij: resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	(13.293)	(13.293)
Stand per 31 december 2013	5.688	173.495	1.101	758	(1.883)	(3.765)	84.693	(13.293)	246.794

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt per 31 december 2013 € 10.000.000 bestaande uit 100.000.000 aandelen A en B van elk € 0,10. Het geplaatst en volgestort kapitaal bedraagt 56.878.147 aandelen elk € 0,10 groot. Het geplaatst kapitaal bestaat per 31 december 2013 uit € 2.955.307 aandelen A en € 2.732.508 aandelen B (31 december 2012: idem). Voor aandelen B is, in tegenstelling tot aandelen A, geen beursnotering aangevraagd. Er is geen verschil in zeggenschap tussen de aandelen A en B.

De reserve omrekeningsverschillen omvat alle valutakoersverschillen, die ontstaan door de omrekening van de netto-investering van de Groep in buitenlandse dochterondernemingen met een andere valuta dan de functionele valuta.

De wettelijke reserve deelnemingen betreft niet vrij uitkeerbare winsten en reserves van deelnemingen.

De afdekkingsreserve bestaat uit de cumulatieve mutatie in de reële waarde van dekkingsinstrumenten wanneer de afgedekte transactie nog niet heeft plaatsgevonden of de afgedekte positie nog niet is beëindigd.

De actuariële reserve bestaat uit de cumulatieve mutatie van de reële waarde van pensioenverplichtingen ten gevolge van wijzigingen in de actuariële uitgangspunten.

De statuten van de vennootschap bepalen dat uitgifte van aandelen geschiedt ingevolge een besluit van de directie. De vennootschap mag volgestorte eigen aandelen verkrijgen, doch slechts om niet. Verrijking anders dan om niet kan slechts plaatsvinden indien de algemene vergadering de directie daartoe heeft gemachtigd. De reserve omrekeningsverschillen en de actuariële reserve zijn niet vrij uitkeerbaar. Overige reserves betreffen het saldo van geaccumuleerde verliezen en ingehouden winsten.

32. Kortlopende schulden

	2013	2012 (herzien)
Schulden aan kredietinstellingen	71.025	75.509
Aflossingsverplichtingen	3.073	34.537
Financiële derivaten	-	367
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	33	158
Overige schulden	951	1.284
Totaal	75.082	111.855

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Oranjewoud N.V. en zijn in Nederland gevestigde groepsmaatschappijen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de krediet-faciliteit. De kredietnemers hebben zich verplicht hun activa niet te bezwaren met zekerheidstellingen zonder voorafgaande toestemming van de kredietverstrekker.

33. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Alle binnenlandse 100%-deelnemingen die geen onderdeel uitmaken van de Strukton Groep maken deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting van Oranjewoud N.V. Uit dien hoofde zijn genoemde bedrijven hoofdelijk aansprakelijk voor vennootschapsbelasting schulden van Oranjewoud N.V. en de tot deze fiscale eenheid behorende vennootschappen.

Strukton Groep N.V. maakte tot 29 oktober 2010 met het merendeel van zijn 100% binnenlandse dochterondernemingen deel uit van de fiscale eenheid van N.V. Nederlandse Spoorwegen. Op grond daarvan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld tot 29 oktober 2010 van de fiscale eenheid N.V. Nederlandse Spoorwegen. Per 29 oktober 2010 vormt Strukton Groep N.V. met het merendeel van zijn 100% binnenlandse dochterondernemingen een zelfstandige fiscale eenheid. In 2012 is de verplichting aan de Nederlandse Spoorwegen van € 3,8 miljoen betreffende verschuldigde vennootschapsbelasting afgewikkeld.

TOELICHTING OP DE VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST-EN-VERLIESREKENING

34. Bestuurders- en commissarissenbeloning

Voor de toelichting op de beloning van de bestuurders en commissarissen als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW wordt verwezen naar toelichting 21 van de geconsolideerde winst-en-verliesrekening.

35. Accountantskosten

De honoraria van de accountantsorganisatie zijn als volgt samengesteld:

	2013	2012
Controle van de jaarrekening	862	846
Andere controle opdrachten	100	98
Andere niet-controle diensten	-	-
Totaal	<u>962</u>	<u>944</u>

De honoraria van de accountantsorganisatie zijn weergegeven conform wetsartikel 382a Titel 9 boek 2 BW.

Gouda, 30 april 2014

De Raad van Commissarissen:
H.G.B. Spenkelink, voorzitter
J.P.F. van Zeeland
W.G.B. te Kamp

De Directie:
G.P. Sanderink
P.G. Pijper

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bepalingen winstverdeling

Artikel 33 van de statuten van de vennootschap geeft aan dat het resultaat ter beschikking staat van de Algemene Vergadering.

Voorschriften voor statutenwijziging

De algemene vergadering is bevoegd de statuten te wijzigen. Een besluit tot statutenwijziging kan alleen worden genomen op voorstel van de gecombineerde vergadering. Een voorstel tot statutenwijziging moet bij de oproeping tot de algemene vergadering worden vermeld.

Alvorens de gecombineerde vergadering een voorstel tot statutenwijziging aan de algemene vergadering doet, dient de gecombineerde vergadering over de inhoud van de voorgestelde statutenwijziging overleg te plegen met Euronext Amsterdam N.V.

Voorstel betreffende de bestemming van de winst over 2013

Het voorstel van de Raad van Bestuur, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, is om over het boekjaar 2013 geen dividend uit te keren.

Gebeurtenissen na balansdatum

Zie toelichting 26.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Commissarissen en Algemene Vergadering van Oranjewoud N.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2013 van Oranjewoud N.V. te Gouda gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2013, de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten, het geconsolideerd overzicht mutaties eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2013 en de toelichting waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de enkelvoudige balans per 31 december 2013 en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Oranjewoud N.V. per 31 december 2013 en van het resultaat en de kasstromen over 2013 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Oranjewoud N.V. per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 30 april 2014
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. W.H. Kerst RA

AANDEELHOUDERSINFORMATIE

Statutaire regeling betreffende de bestemming van de winst

Inzake de winstverdeling is in de statuten het volgende bepaald:

1. De directie stelt onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen vast welk deel gereserveerd wordt van de winst die in een boekjaar is behaald.
2. Het daarna overblijvende deel van de winst wordt uitgekeerd als dividend. Deze uitkering geschiedt na vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
3. Uitkeringen op aandelen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het bedrag van het uitkeerbare eigen vermogen.
4. De directie kan besluiten tot het doen van tussentijdse uitkeringen. Het besluit is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen.
5. Op uitkeringen aan aandeelhouders zijn voorts de artikelen 2:103, 2:104 en 2:105 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing.

Voorstel betreffende de bestemming van de winst over 2013

Het voorstel van de Raad van Bestuur, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, is om over het boekjaar 2013 geen dividend uit te keren.

Wet Melding Zeggenschap

Tot en met 31 december 2013 is de volgende melding van aandelenbezit ontvangen:

- Sanderik Investments B.V. 95,56%

Sanderink Investments B.V. is volledig eigendom van Stichting Administratiekantoor Sanderink Investments van Gerard Sanderink.

Mutatieoverzicht geplaatst aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bestaat ultimo 2013 uit 100.000.000 gewone aandelen van € 0,10.

	2013	2012 (herzien)
Stand per 1 januari	56.878.147	56.878.147
Dividenduitkering	-	-
Stand per 31 december	56.878.147	56.878.147

Enkele financiële gegevens per aandeel

	2013	2012 (herzien)
Netto resultaat (netto resultaat na belastingen/ gemiddeld aantal geplaatste aandelen)	(0,23)	0,41
Eigen vermogen	4,35	4,56

Meerjarenoverzicht

	2013	2012 (herzien) *	2011	2010 **	2009
Resultaat (bedragen x € 1 mln.)					
Netto-omzet	1.962,1	1.719,8	1.743,4	694,9	412,0
Ebitda	44,6	69,3	84,3	43,7	28,8
Nettoresultaat (na belasting)	(12,6)	23,5	17,9	14,2	13,0
Totaalresultaat na belastingen	(11,6)	19,4	15,0	16,3	12,6
Totale netto kasstroom	17,1	(64,6)	(22,8)	112,6	13,7
Totale operationele kasstroom	49,4	17,6	2,0	92,4	34,3
Vermogen (bedragen x € 1 mln.)					
Eigen vermogen (EV)	246,8	259,2	240,6	171,2	121,4
Totaal vermogen (TV)	1.317,9	1.037,8	1.085,4	1.281,0	265,9
EV/TV	18,7%	25,0%	22,2%	13,4%	45,7%
Medewerkers (headcount)					
Aantal ultimo boekjaar	10587	9646	9369	9171	3271
Orderportefeuille (bedragen x € 1 mln.)					
Advies- en ingenieursdiensten	246,6	252,6	246,0	271,4	266,3
Rail	1.043,2	719,2	757,5	726,3	-
Civil	1.462,1	643,2	639,6	726,1	-
Techniek en gebouwen	507,6	583,6	587,7	612,6	-
Overig	<u>11,6</u>	<u>12,8</u>	<u>16,1</u>	<u>22,2</u>	<u>20,3</u>
Totaal	3.271,1	2.211,4	2.247,0	2.358,6	286,7

* Herzien voor vergelijkingsdoeleinden in verband met wijzigingen in grondslagen voor pensioenvoorzieningen (IAS 19) en joint arrangements (IFRS 11).

Voorkoming Misbruik van Voorwetenschap

Oranjewoud N.V. heeft een Reglement Voorwetenschap opgesteld conform artikel 46d van de Wet Toezicht Effectenverkeer 1995, waaraan goedkeuring is verleend door Autoriteit Financiële Markten (voorheen STE). Oranjewoud N.V. heeft een brede kring van werknemers van de vennootschap, alsmede management van Centric Holding B.V., middels ondertekening van het Reglement Voorwetenschap gebonden.

Bijlage 1: Geconsolideerde belangen en deelnemingen

De geconsolideerde deelnemingen en het percentage belang zijn:	Kapitaalbelang (%)	
	2013	2012
Oranjewoud N.V., Gouda	100	100
Antea Nederland B.V., Heerenveen	100	100
Croonen B.V., Rosmalen	100	100
Oranjewoud Beheer B.V., Heerenveen	100	100
Ingenieursbureau Oranjewoud III B.V., Heerenveen	100	100
Oranjewoud International B.V., Heerenveen	100	100
Antea Inspection B.V., Heerenveen	100	100
HMVT B.V., Rotterdam	100	100
Hazelaar/HMVT Milieutechniek B.V., Coevorden	100	100
Inogen Design en Management B.V., Capelle aan den IJssel	100	100
WeGroSport N.V., Antwerpen (België)	100	100
WeGroSan/HMVT B.V.B.A., Antwerpen (België)	100	100
Antea Belgium N.V., Antwerpen (België)	100	100
Antea Group N.V., Gouda	100	100
Inogen Global Holding Inc., Delaware (VS)	100	100
Antea USA Inc., St. Paul (VS)	100	100
Antea France SNC, Barenton Bugny (Frankrijk)	100	100
Antea France SAS, Orléans (Frankrijk)	100	100
Géo-Hyd SARL, Olivet (Frankrijk)	100	-
Antea Burkina Faso, Ouagadougou (Burkina Faso)	100	-
Territoires Sites & Cités, Lille (Frankrijk)	100	100
Sorange SAS, Barenton Bugny (Frankrijk)	100	100
Antea Colombia SAS, Bogota (Colombia) ¹⁾	100	100
Kenora Investing Corp., Tortola (British Virgin Islands) ¹⁾	-	100
GeolIngeniería SAS, Bogota (Colombia) ¹⁾	-	100
Unihorn India Pvt. Ltd, New Delhi (India)	100	-
Oranjewoud Realisatie Holding B.V., Gouda	100	100
Antea Realisatie B.V., Oosterhout	100	100
Van der Heide Beheer B.V., Kollum	100	100
Van der Heide Bliksembeveiliging B.V., Kollum	100	100
Van der Heide Bliksembeveiliging Inspecties B.V., Kollum	100	100
Van der Heide Opleidingen & Inspecties B.V., Kollum	100	100
Van der Heide Cathodic Protection & Corrosion Engineering B.V., Kollum	100	100
Instituut voor Technische Vakexamens B.V., Kollum	100	100
Waterrijk Infra Boskoop B.V., Oosterhout	100	100
Gebrüder Becker GmbH, Taunusstein-Hahn (Duitsland)	100	90
Oranjewoud Sportanlagen GmbH, Taunusstein-Hahn (Duitsland)	100	90
Oranjewoud Detachering Holding B.V., Gouda	100	100
TecQ B.V., Capelle aan den IJssel	100	100
InterStep B.V., Utrecht	100	100
InterStep-des Corps B.V., Den Haag	100	100
Nexes Services B.V., Utrecht	100	100
Oranje C.V., Amsterdam	-	97
Ingenieursbureau Oranjewoud II B.V., Gouda	100	100
Centric Information Engineering Gouda B.V., Gouda	100	100
Oranjewoud Holding B.V., Gouda	100	100

	Kapitaalbelang (%)	
	2013	2012
KSI Software Solutions B.V., IJsselstein	100	100
KSI Interactive B.V., IJsselstein	100	100
Delphi Data B.V., Gouda	100	100
Multihouse TSI B.V., Gouda	100	100
Minihouse International B.V., Gouda	100	100
ASAC Belgium N.V., Brussel (België)	100	100
Strukton Groep N.V., Utrecht	100	100
Strukton Rail B.V., Utrecht	100	100
Strukton Rail Regio B.V., Utrecht *	100	100
Strukton Rolling Stock B.V., Utrecht	100	100
Strukton Embedded Solutions B.V. (v/h Centric TSolve), Utrecht	100	100
Strukton M&E B.V., Maarssen *	100	100
Strukton Systems B.V., Utrecht	100	100
Ecorail B.V., Den Haag *	100	100
Strukton Rail Materieel B.V., Den Bosch *	100	100
Strukton Rail Consult B.V., Utrecht *	100	100
Strukton Rail Projects B.V., Utrecht	100	100
Strukton Railinfra Projecten B.V., Maarssen *	100	100
Strukton Rail Australia PTY Ltd., Perth (Australië)	100	-
Strukton Rail International B.V., Utrecht*	100	100
Nova Gleisbau AG, Zürich (Zwitserland)	100	100
Strukton Rail N.V., Merelbeke (België)	100	100
Strukton Railinfra AB, Stockholm (Zweden)	100	100
Strukton Rail AB, Stockholm (Zweden)	100	100
Strukton Railinfra Nordic AB, Stockholm (Zweden)	100	100
Strukton Rail AS (i.l.), Oslo (Noorwegen) **	100	100
Strukton Rail Holding A/S, Kopenhagen (Denemarken)	100	100
Strukton Rail A/S, Kopenhagen (Denemarken)	100	100
Strukton Railinfra GmbH, Kassel (Duitsland)	100	100
Strukton Rail GmbH & Co KG, Kassel (Duitsland)	100	100
Strukton Rail Verwaltungsgesellschaft mbH, Kassel (Duitsland)	100	100
Strukton Systems Verwaltungs GmbH, Kassel (Duitsland)	100	100
Strukton Systems GmbH & Co. KG, Kassel (Duitsland)	100	100
Strukton Civiel B.V., Utrecht	100	100
Strukton Civiel Projecten B.V., Utrecht	100	100
Grondbank Nederland B.V., Utrecht	100	100
Grondbank Stadskanaal B.V., Utrecht	100	-
Grind & Ballast Recycling Nederland B.V., Utrecht	100	100
Strukton Asset Management Civiel B.V., Utrecht	100	100
Colijn Beheer B.V., Nieuwendijk	100	100
Colijn Aannemersbedrijf B.V., Nieuwendijk	100	100
Tensa B.V., Nieuwendijk	100	100
Terracon Funderingstechniek B.V., Nieuwendijk	100	100
Terracon International B.V., Nieuwendijk	100	100
Terracon Spezialtiefbau GmbH, Berlijn (Duitsland)	100	100
Molhoek Aannemingsbedrijf B.V., Nieuwendijk	100	100
Strukton Engineering B.V., Utrecht	100	100
Strukton Immersion Projects B.V., Utrecht	100	100
Strukton Infratechnieken B.V., Utrecht	100	100
Strukton Microtunneling B.V., Maarssen	100	100
Canor Benelux B.V., Utrecht	100	100
Reanco Benelux B.V., Utrecht	100	-
Strukton Specialistische Technieken B.V., Utrecht	100	100

	Kapitaalbelang (%)	
	2013	2012
Onderwatertechniek Nederland B.V., Utrecht	100	100
Strukton Civil International B.V., Utrecht	100	100
Strukton Prefab Beton B.V., Maarssen	100	100
Strukton Verkeerstechnieken B.V., Utrecht	100	100
Adpa Holding B.V., Deventer	100	100
Repa Infra B.V., Deventer	100	100
Reef Beheer B.V., Oldenzaal	100	100
Reef Infra B.V., Oldenzaal	100	100
Reef Milieu B.V., Oldenzaal	100	100
Reef Infra Netwerkbouw B.V., Oldenzaal	100	100
Reef GmbH, Gronau (Duitsland)	100	100
Ooms Civiel B.V., Scharwoude	100	100
Ooms Construction B.V., Scharwoude	100	100
Ooms Materieel B.V., Scharwoude	100	100
Ooms Transport B.V., Scharwoude	100	100
Ooms Producten B.V., Scharwoude	100	100
Ooms PMB B.V., Scharwoude	100	100
Unihorn B.V., Avenhorn	100	100
Unihorn Astana, Astana (Kazachstan) **	100	100
Unihorn CS a.s., Bratislava (Slowakije)	-	100
Strukton Milieutechniek B.V., Utrecht	100	100
Rasenberg Infra B.V., Utrecht	100	100
Rasenberg Wegenbouw B.V., Breda	100	-
Reanco B.V., Breda	100	-
Rasenberg Verkeer & Mobiliteit B.V., Breda	100	-
Recycling & Overslag Breda B.V., Breda	100	-
Van Rens B.V., Horst	100	33 1/3
Mergor v.o.f., Maarssen	100	100
Strukton Civiel Projecten - Reef Infra v.o.f., Oldenzaal	100	100
Combinatie Reef - Colijn v.o.f. (ROR), Oldenzaal	100	100
Combinatie Strukton Infratechnieken - Colijn - Reef v.o.f., Utrecht	100	100
CMS Bouwkuipen v.o.f., Werkendam	100	100
Strukton Bouw B.V., Utrecht	100	100
Strukton Bouw & Onderhoud B.V., Maarssen	100	100
Strukton Avenue2 Onroerend Goed B.V., Utrecht	100	100
Strukton Groene Loper B.V., Utrecht	100	100
Strukton Heerderweg B.V., Utrecht	100	100
Strukton Van Straten B.V., Eindhoven	100	100
Strukton Projectontwikkeling B.V., Utrecht	100	100
Strukton Vastgoedontwikkeling Noord B.V., Maarssen	100	100
Strukton Ezinger B.V., Utrecht	100	100
Strukton Peizerhoven B.V., Utrecht	100	100
Strukton Vastgoedontwikkeling Oost B.V., Maarssen	100	100
Strukton Vastgoedontwikkeling Oost II B.V., Utrecht	100	100
Strukton Ganzenmarkt B.V., Utrecht	100	100
Strukton Vastgoedontwikkeling West B.V., Maarssen	100	100
Strukton Vastgoedontwikkeling Zuid B.V., Maarssen	100	100
Vastgoedontwikkeling Beilen Oost B.V., Utrecht	100	100
Strukton Vastgoedontwikkeling Beheer B.V., Maarssen	100	100
Strukton Oost B.V., Maarssen	100	100
Strukton Alpha B.V., Maarssen	100	100
Strukton Beta B.V., Maarssen	100	100
Strukton Gamma B.V., Maarssen	100	100
Strukton Delta B.V., Maarssen	100	100

Kapitaalbelang (%)
2013 **2012**

C.V. Voorstadslaan, Utrecht	100	100
La Mondiale N.V., Kortrijk (België)	100	100
BC Verkerk - Strukton v.o.f., Utrecht	100	100
Bouwcombinatie ISE Bouw v.o.f., Eindhoven	100	100
Strukton Services B.V., Utrecht	100	100
Strukton WorkSphere B.V., Utrecht	100	100
WorkSphere Beheer B.V., Utrecht	100	100
Strukton WorkSphere België B.V.B.A., Tongeren (België)	100	100
Strukton WorkSphere Bouw B.V., Utrecht	100	-
Strukton Integrale Projecten B.V., Maarssen *	100	100
Strukton Finance ESCo's Holding B.V., Utrecht	100	100
RGG cluster zwembaden ESCo Invest B.V., Utrecht	100	100
Strukton Finance Holding België N.V., Merelbeke (België)	100	100
Strukton Assets B.V., Utrecht	100	100
SPC ISE B.V., Eindhoven	100	-
Strukton Management B.V., Utrecht *	100	100
Strukton Vastgoedbeheer en Facility Management B.V., Utrecht	100	100
Servica B.V., Utrecht	100	100
Servica Advies B.V., De Meern	100	100
Strukton Materieel B.V., Maarssen *	100	100
Strukton Vuka B.V., Maarssen	100	100
Strukton Elschot B.V., Maarssen	100	100

Integraal met aandeel derden zijn in de consolidatie de volgende maatschappijen begrepen:

J&E Sports B.V., Oss	85	85
Inogen Environmental Alliance Inc. (VS)	73	73
Uniferr S.r.l., Reggio Emilia (Italië)	60	40
Construzioni Linee Ferroviari S.p.A., Bologna (Italië)	60	40
S.I.F. EL S.p.A., Spigno Monferrato (Italië)	60	40
Fimont S.r.l., Spigno Monferrato (Italië)	37,2	-
Ar.Fer S.r.l., Alessandria (Italië)	60	40
Sviluppo 2010 S.r.l., Bologna (Italië)	60	40
Techno Engineering System S.r.l., Bologna (Italië)	60	40
CLF Albanie SHPK, Tirane (Albanië)	60	-
Construzioni Linee Ferroviari CLF C.A., Caracas (Venezuela)	60	-
Frejus s.c.r., Bologna (Italië)	16,79	-
In 2012 waren er 40%-belang deelnemingen die dus niet geconsolideerd werden.		

De volgende maatschappijen zijn als een joint operation verwerkt:

NV Sint-Michiels-Warande, Brussel (België) **	65	65
Centric Automotive B.V., Gouda **	100	63,67
MT Piling B.V., Harmelen	50	50
Microtunneling Equipment Exploitatie B.V., Maarssen	50	50
Exploitiemaatschappij A-Lanes A15 B.V., Nieuwegein	33 1/3	33 1/3
Lareco GmbH, Wesel (Duitsland)	33 1/3	33 1/3
Al Jaber Bitumen-Ooms Ltd. Liab., Abu Dhabi (VAE)	30	-
Grondontwikkeling Beilen B.V., Amsterdam	50	50
ISE Exploitatie B.V., Eindhoven	34	34
RGG cluster Zwembaden ESCo Exploitatie, Maarssen	50	75

Niet in de consolidatie begrepen zijn de volgende maatschappijen:
Kapitaalbelang (%)
2013 2012

Edel Grass B.V., Genemuiden	50	50
HMVTRS B.V., Ede	50	50
Tubex B.V., Oostburg	50	50
Voestalpine Railpro B.V., Hilversum	10	10
Profin B.V.B.A., Gent (België)	50	50
Strukton Finance Holding B.V., Maarssen	20	20
Strukton Finance B.V., Maarssen	20	20
TalentGroep Montaigne Holding B.V., Rotterdam	9	9
TalentGroep Montaigne B.V., Rotterdam	9	9
Duo ² Holding B.V., Utrecht	6	6
Duo ² B.V., Utrecht	6	6
Komfort Holding B.V., Nieuwegein	6	6
Komfort B.V., Nieuwegein	6	6
A-Lanes A15 Holding B.V., Nieuwegein	4,8	4,8
A-Lanes A15 B.V., Nieuwegein	4,8	4,8
Defluent B.V., Amsterdam	2	2
Safire Holding B.V., Rotterdam	1	1
Safire B.V., Rotterdam	1	1
A1 Electronics Netherlands B.V., Almelo	50	50
Buca Electronics B.V., Almelo	50	-
Europool B.V., Maarssen ***	-	50
Eurailscout Inspection & Analysis B.V., Utrecht ***	50	50
MGW Gleis- und WeichenbauGesellschaft mbH & Co. KG, Berlijn (Duitsland)	-	14,29
Eurailscout France SAS, Parijs (Frankrijk)	48,7	-
New Sorema Ferroviaria S.p.A., Brescia (Italië)	30	20
Erdmann Software GmbH, Görlitz (Duitsland)	25	25
SPC Management Services B.V., Utrecht	33 1/3	33 1/3
A-Lanes Management Services B.V., Nieuwegein	25	25
Exploitiemaatschappij DC 16 B.V., Nieuwegein	50	50
Exploitiemaatschappij Komfort B.V., Nieuwegein	50	50
Bestevaer B.V., Vlissingen	20	-
BAG B.V., Maastricht	20	20
DMI Nederland B.V., Weert	50	50
DMI Geräte GmbH, Berlijn (Duitsland)	50	-
DMI Spezialinjektionen Süd GmbH, Berlijn (Duitsland)	50	-
DMI Injektionstechnik GmbH, Berlijn (Duitsland)	50	50
DBS Spezialsanierungen GmbH, Forst (Duitsland)	50	50
Nederlands Wegen Markeerbedrijf B.V., Oosterwolde	25	25
Nebeco B.V., Ede	50	50
ACH Beheer B.V., Hengelo	50	33 1/3
ACH Exploitatie B.V., Hengelo	50	33 1/3
Noordelijke Asfaltproductie (NOAP) B.V., Heerenveen	50	50
Aduco Holding B.V., Haarlem	33 1/3	33 1/3
Lareco Nederland B.V., Arnhem	33 1/3	33 1/3
Aduco Nederland B.V., Ede	33 1/3	33 1/3
Lareco Bornem N.V., Antwerpen (België)	33 1/3	33 1/3
Asfalt Productie Amsterdam (APA) B.V., Amsterdam	25	33 1/3
Asfalt Productie Rotterdam Rijnmond, (APRR) B.V., Rotterdam	25	25
BituNed B.V., Reeuwijk	50	50
Palletteer B.V., Wervershoof	50	50
Recycling Overslag Schiedam (ROS) B.V., Schiedam	50	-
Incasu Utrecht B.V., Utrecht	12 1/2	12 1/2
La Linea Leiden Beheer B.V., Rotterdam	50	50
La Linea Leiden C.V., Rotterdam	50	50
Venturium Beheer B.V., Capelle a/d IJssel	25	25

¹⁾ Gefuseerd in 2013

Voor de met * gemerkte vennootschappen zijn door Strukton Groep N.V. aansprakelijkheidsverklaringen conform artikel 403 van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek afgegeven.

** in liquidatie

*** Eurailscout Inspection & Analyses B.V. en Europool B.V. zijn in 2013 gefuseerd en verder gegaan onder de naam Eurailscout Inspection & Analyses B.V.

Een lijst van deelnemingen als bedoeld in artikel 379 en 414 van boek 2 Burgerlijk Wetboek is gedeponeerd bij het handelsregister te Rotterdam.

Adres

Oranjewoud N.V.
Antwerpseweg 8
Postbus 338
2800 AH GOUDA
Nederland
Telefoon +31 182 64 80 00
Fax +31 182 64 80 01